

Leer onze boeren kennen

We nodigen onze parlemetairen uit om hun botten aan te trekken en langs te gaan op een land- of tuinbouwbedrijf. ▶ P. 10

Libramont

Van vrijdag 26 tot en met maandag 29 juli vindt de beurs van Libramont plaats. ▶ P. 22

Nick François: "Het areaal landbouwgrond en de vergunningverlening zal nog meer onder druk komen te staan." ▶ P. 7

Boer&Tuinder

Zomerreeks
Van boer (in)
tot bord en
omgekeerd

Zomerreeks Filip en Carine Verlae-Tack ▶ P. 33

“Niet enkel de consument
bepaalt wat op het bord komt”

Kiezen voor bio, da's kiezen voor de toekomst van je bedrijf én de planeet

AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ
Met steun van de Vlaamse overheid

Het hele bedrijf omschakelen naar bio hoeft niet in een keer te doen

In de akkerbouw en groenteteelt is het bijvoorbeeld de gewoonte om **perceel per perceel, of teelt per teelt**, om te schakelen. Zo kan je de grond doorheen de omschakeljaren optimaal voorbereiden voor de biologische teelt, terwijl je gangbare percelen met 'cash crops' ervoor zorgen dat het inkomen tijdens omschakeljaren op pijl kan blijven.

Ook in de **dierlijke sectoren** kan je **stapsgewijs** omschakelen. Voor melkvee doe je dat door eerst het land en pas later het vee aan te melden voor omschakeling. Bij pluimvee en varkens schakel je eerst de uitloop om, en pas later de dieren. Of je start met nieuwe, biologische dieren.

Let op met **parallele productie**. Je mag bio en niet-bio enkel combineren op je bedrijf zolang het andere planten- of diersoorten betreft. Voor de percelen of diersoorten die je als 'bio' aanmeldt, dien je 100% het lastenboek te volgen. Niet helemaal duidelijk? We geven graag antwoord op al je vragen.

Bio zoekt boer begeleidt je kosteloos én op maat bij al je vragen omtrent omschakeling naar biologische landbouw. Een bedrijfseconomische doorrekening van jouw strategie rond omschakelen naar bio is bijvoorbeeld een goede voorbereiding die we samen kunnen aanvatten. **Contacteer Bart Thoelen (047 449 61 36) of Sander Van Haver (047 026 66 60) voor een persoonlijk gesprek**, of surf naar www.biozoektboer.be.

Consumenten willen bio!
De Vlaming spendeert vandaag 31% meer aan bio dan in 2019. Met ons ecologisch bewustzijn groeit dus ook onze aandacht voor bioproducten.

Bio is ketensterk
Vlaanderen kent wel 900 bereiders van biovoeding en meer dan 440 verkooppunten van bioproducten.

Omschakelen doe je niet alleen
Financieel helpen premies je de omschakelingsjaren door. Tientallen praktijkprojecten en kundige adviseurs geven je technische steun op maat.

bio ZOEKT BOER
een gezamenlijk initiatief van Boerenbond, ABS en BioForum

In dit nummer

Van de week

5 De natuurherstelwet is dan toch goedgekeurd, wat nu?

Actualiteiten

- 8 Vakgroepen Groenten
- 9 Vakgroep Akkerbouw
- 10 Oproep aan parlementairen: leer onze boeren kennen
- 11 Beloftes rond toegang tot grond blijven dode letter
- 12 Weinig MRL-overschrijdingen in Fegra-bemonsteringsplan
- 22 Libramont, de landbouwbeurs voor iedereen

Sociale Zaken

13 Kan bijzonder statuut voor Oekraïners nog worden toegepast?

Teelttechniek

- 16 Onkruidbestrijding in mais na een moeilijke start
- 52 Onderzoek naar de preventieve aanpak van CGMMV en ToBRFV

Ondernemerschap

46 Jef en Nathalie Geerts-Wouters organiseren glamping in de wei

Natuur

48 Boost de bestuivers

Wie is?

50 John Debaene uit Geluwe

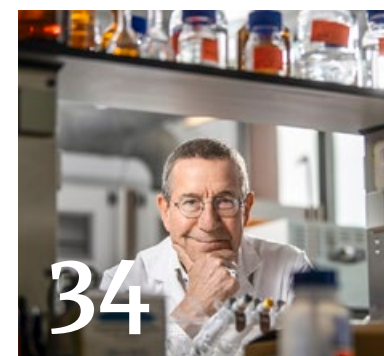
Boer&Tuinder knijpt er een weekje tussenuit. Ons volgende nummer verschijnt op 25 juli.

© COVERFOTO: MARCO MERTENS

26 PAS-partout melkvee bekijkt oplossingen

Ammoniakemissiereducerende technieken (AER) in de praktijk bekijken en polsen bij eigenaars naar hun ervaringen in het project PAS-partout melkvee.

34 Interview met Jan Tytgat

Het kan met minder chemie, maar zonder red je het niet. Voor toxicoloog Jan Tytgat is het duidelijk: "We moeten met gezond boerenverstand naar gewasbeschermingsmiddelen leren kijken."

"Landbouwverbreding biedt de kans om je economische basis te versterken, risico's te verminderen en een duurzamer bedrijf te ontwikkelen."

Patrick Pasgang, consultant Korte Keten en Landbouwverbreding ▶ p. 46

36-45

“Onze land- en tuinbouwers hebben elke hectare nodig voor al het lekkere en duurzame voedsel dat zij produceren.”

Afspraken maken over planologische ruil

Vorige week was het 1 juli. Voor veel schoolgaande kinderen en jongeren het begin van de zomervakantie. Ik wens hen een mooie zomer (veel zon, maar voor onze boeren ook regelmatig een mals buitje voor de gewassen die sowieso al veel te laat in het veld staan) en heel veel plezier (voor velen die met de jeugdvereniging kamperen op één van de vele terreinen die onze boeren ter beschikking stellen).

1 juli 2024 was echter ook het moment waarop de werkgroep grond van de Vlaamse regering een eerste rapport moest opleveren.

Op 15 februari legde de Vlaamse regering immers een maatregelenpakket op tafel voor onze land- en tuinbouwers, waar deze werkgroep en rapport onderdeel van uitmaakten. Intussen zijn een aantal van die maatregelen gerealiseerd. Zo werd onder meer het boetesysteem in het bestaande MAP genormaliseerd, werd er voor MAP7 teruggegrepen naar een MER zonder nulbemesting in VEN, werden een aantal versoepelingen in de GLB-maatregelen doorgevoerd, werd het kunstmestregister aanzienlijk vereenvoudigd en werd het overleg met Europa opgestart over de haalbaarheid van de Habitatrichtlijn in bepaalde gebieden, in het bijzonder in het Turnhouts Vennengebied. De Vlaamse overheid besliste ook om zelf onmiddellijk te stoppen met aankopen van landbouwgronden in herbevestigd agrarisch gebied en om minstens te stoppen met aankoop van gronden in agrarisch gebied tot 1 oktober, behoudens enkele uitzonderingen.

Voor wat betreft aankopen door terreinbeherende verenigingen werd er dus afgesproken dat er een werkgroep werd opgericht, die een eerste rapport moest opleveren tegen 1 juli over hoe we in de toekomst het landgebruik invullen en hoe we de bestemming en het gebruik maximaal in overeenstemming brengen met de beoogde taakstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Bij aanvang van de werkgroep zouden gezamenlijke afspraken over het aankoopbeleid tijdens de voortgang van de werkzaamheden worden gemaakt. De afspraken waren duidelijk, maar daar bleef het helaas ook bij.

Tot op vandaag zijn er geen afspraken met terreinbeherende verenigingen!

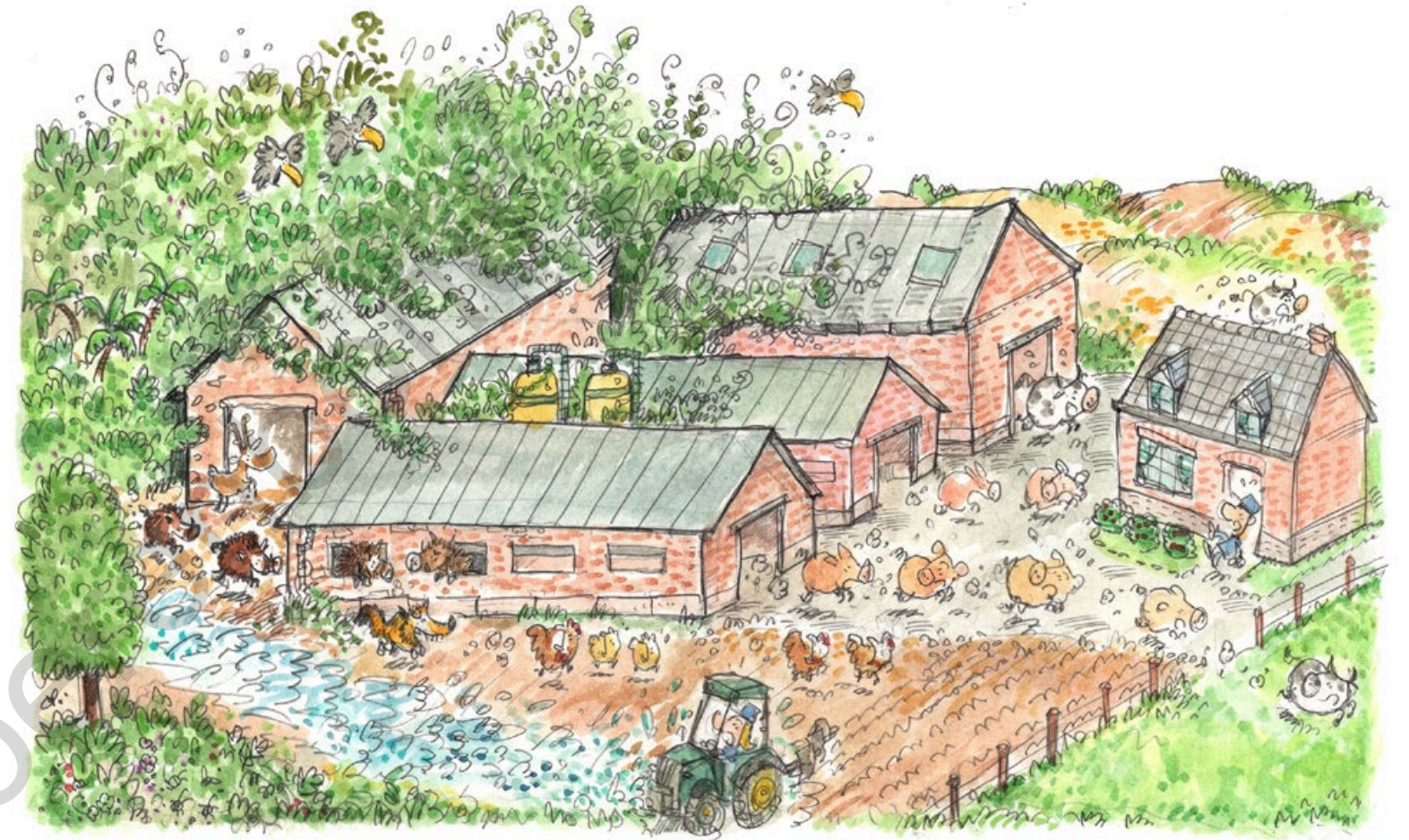
Wij gaan er dan ook vanuit dat de nieuwe Vlaamse regering hier werk van maakt. Als Boerenbond wilden, willen én zullen we altijd aan tafel willen blijven komen om afspraken te maken. Maar de zaken kunnen niet verder blijven lopen zoals de voorbije vijf jaar. Op dit moment is er weliswaar nog 783.000 ha ingekleurd als agrarische bestemming, maar in de feiten is hiervan meer dan 40.000 ha in gebruik voor natuur of bos. Het tegenargument dat altijd wordt opgeworpen dat er ook 40.000 ha landbouwgebruik in groene bestemming is, gaat niet op. Landbouw in groene bestemming zit in de huidige regelgeving immers in een uitdoofscenario.

Bovendien wordt er vandaag nog altijd landbouwgrond aangekocht door terreinbeherende verenigingen om die op termijn om te zetten naar bos en natuur. Intussen zit al meer dan 27.000 ha landbouwgrond in de globale kaders van de natuurbeheerplannen en is deze dus bedreigd. In de AGNAS-procedures wordt nog altijd vooral landbouwgrond groen ingekleurd. Zo werd er bijvoorbeeld in het GRUP “Vallei van de Kleine Nete en Aa” nog maar eens 1200 ha landbouwgrond omgezet naar groene bestemmingen.

Dit kan zo niet verder. We willen graag aan tafel komen om, zoals bepaald in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, elke sector zijn ruimte te geven. Ongetwijfeld is er landbouwgrond die minder waarde heeft voor de landbouw en meer potentie heeft voor natuur of bos. Net zoals er landbouwgrond in groene bestemmingen is die minder potentie heeft voor natuur en bos en dus best in landbouwgebruik zou blijven. Planologische ruil kan hier de oplossing bieden.

We maken hier best samen afspraken over, in plaats van verder ongebreideld in te breken in het landbouwgebied. Onze land- en tuinbouwers hebben elke hectare nodig voor al het lekkere en duurzame voedsel dat zij produceren.

voorzitter@boerenbond.be

De natuurherstelwet is dan toch goedgekeurd, wat nu?

Tijdens de Europese milieuraad van 17 juni werd de natuurherstelwet dan toch finaal goedgekeurd. Na het akkoord in de trilog, eind vorig jaar, moesten het Europees Parlement en de Raad (de lidstaten) dit akkoord nog formeel bevestigen. De wet zat echter al maanden geblokkeerd op het niveau van de Raad. Het was dan ook enigszins verrassend dat er op 17 juni alsnog een akkoord werd gevonden om deze natuurherstelwet goed te keuren.

Nick François, adviseur Natuur- en Biodiversiteitsbeleid, Studiedienst
Illustraties: Joris Snaet

Hoe komt het dat de natuurherstelwet er toch doorkwam? Electorale overwegingen van de Oostenrijkse minister van

Leefmilieu en Slovaakse zorgden ervoor dat er alsnog een gekwalificeerde meerderheid werd gevonden. Twintig van de 27 lidstaten stemden voor, zes

stemden tegen, België onthield zich. Ondanks heel wat inhoudelijk verzet vanuit verschillende hoeken – uiteraard ook van Boerenbond – komt deze natuurherstelwet er dus toch. Wat komt er op ons af?

Wat is de natuurherstelwet ook al weer?

Nu de wet is goedgekeurd, loont het de moeite om alle doelstellingen nog eens op een rijtje te zetten. Naast een algemene doelstelling die het gehele grond- (en zeegebied) van de EU bestrijkt, zijn er per ecosysteem specifieke doelstellingen. ▶

Deze wet moet ervoor zorgen dat in 2030 ten minste 20% van de land- en zeegebieden in de EU hersteld is.

Algemene doelstelling. Deze wet, vaak omschreven als de opvolger van de ons bekende habitatrichtlijn, omvat als algemene doelstelling het nemen van herstelmaatregelen die ervoor moeten zorgen dat in 2030 ten minste 20% van de land- en zeegebieden in de EU hersteld is, en in 2050 alle aangetaste ecosystemen. Bovendien is deze natuurherstelwet een verordening, wat betekent dat ze niet moet worden omgezet in Vlaamse wetgeving zoals dat bij een richtlijn wel het geval is.

Specifieke doelstellingen. Daarnaast legt de natuurherstelwet dus specifieke juridisch bindende streefcijfers en verplichtingen voor natuurherstel vast voor alle ecosystemen op het grondgebied van elke lidstaat: van allerhande natuurtypes, herstel van de bestuiverspopulatie, waterlopen, vergroening van stedelijke omgevingen tot het 'landbouwecosysteem.'

Land- en zeehabitats. De nieuwe regels zijn gericht op het herstel van habitats (types van natuur) die in slechte staat verkeren. Elke lidstaat moet er dus voor zorgen dat de habitats die op zijn grondgebied voorkomen, worden hersteld. Het doel is dat in 2030 minstens 30% van deze habitats hersteld zijn. Er moet daarna worden verder gewerkt om in 2040 60% en in 2050 90% te hebben hersteld.

De lidstaten moeten er bovendien voor zorgen dat deze habitats zo veel mogelijk met elkaar verbonden zijn.

Tot 2030 zullen de lidstaten bij de uitvoering van deze herstelmaatregelen prioriteit moeten geven aan Natura 2000-gebieden.

Verslechteringsverbod. Daarnaast zullen lidstaten de nodige inspanningen moeten doen om een significante verslechtering te voorkomen van gebieden waar habitats voorkomen die:

- Een goede toestand bereikt hebben dankzij herstel;
- Zich in een slechte toestand bevinden.

Bestuivers. De afgelopen decennia is de diversiteit aan wilde bestuivende insecten in Europa afgenomen. Daarom legt de verordening specifieke maatregelen op om de afname van de bestuiverpopulaties tegen 2030 terug te draaien en vervolgens te doen toenemen.

Landbouwecosystemen. De natuurherstelwet moet de biodiversiteit in landbouwecosystemen verbeteren. De regels moeten met name leiden tot het herstel en de toename van de populaties van graslandvlinders en akker- en weidevogels.

Daarnaast moeten de EU-landen volgens de nieuwe regels maatregelen nemen om:

- 30% van de drooggelegde veengebieden die voor de landbouw worden gebruikt tegen 2030 te herstellen, en 50% tegen 2050 (een lager percentage is mogelijk voor landen waar dit niet haalbaar is);
- de koolstofvoorraad in minerale bodems te verbeteren;
- meer en verschillende landschapselementen aan te brengen op landbouwgrond (zoals heggen, bloemstroken, braakland, vijvers en fruitbomen).

Stedelijke ecosystemen. Met de nieuwe regels wil de EU groene ruimten in steden, dorpen en voorsteden uitbreiden. Concreet betekent dit:

- tot 2030 geen nettoverlies aan groene ruimte ten opzichte van het jaar waarin de natuurherstelregels in werking treden (tenzij de stedelijke omgeving al voor 45% uit groene ruimte bestaat);
- een toename van de met bomen bedekte oppervlakte in steden.

Rivieren en overstromingsgebieden. De Europese rivieren bevatten meer dan een miljoen door de mens gemaakte barrières, zoals dammen, waterkeringen en kades. De nieuwe regels moeten veel van de bestaande belemmeringen in rivieren wegnemen om de doorstroming te verbeteren.

Wat nu?

De natuurherstelwet verplicht de EU-landen om binnen de twee jaar na goedkeuring **nationale herstelplannen** uit te werken. In die plannen moeten de herstelmaatregelen worden vastgelegd die nodig zijn om de bindende streefcijfers van de wet te halen. Ook moet de totale te herstellen oppervlakte erin worden vermeld, alsook een tijdschema. Vervolgens heeft de Europese Commissie zes maanden tijd om het voorgestelde plan goed te keuren.

De herstelplannen moeten de periode tot 2050 bestrijken. De maatregelen moeten worden afgestemd op andere wetgeving, zoals regels over natuurbescherming, hernieuwbare energie en landbouw.

In de verordening wordt de Commissie verzocht om in 2033 de toepassing en de gevolgen van de verordening voor de landbouw-, visserij- en bosbouwsector, en de bredere sociaal-economische effecten ervan, te herzien en beoordelen. ■

We zullen druk zetten op de Vlaamse regering om deze plannen samen mét het middenveld op te maken.

Nick François
adviseur Natuur- en Biodiversiteitsbeleid, Studiedienst
nick.francois@boerenbond.be

Wat vindt Boerenbond?

De goedkeuring van de natuurherstelwet is volgens Boerenbond een voorbeeld van ondoordacht beleid. We hebben ons daarom altijd verzet tegen deze natuurherstelwet gezien de mogelijke impact op de land- en tuinbouw in ons verstedelijkte/verweven Vlaanderen.

De natuurherstelwet legt bijkomende doelen op ter bevordering van de biodiversiteit en de bescherming van natuur. Daarenboven volgen er ook doelstellingen voor het landbouwgebied (koolstofopbouw, akkervogels, veenherstel). De Vlaamse regering maakte recent nog een socio-economische impactanalyse waaruit bleek dat het niet uitgesloten is dat de doelstellingen zullen doorwerken in individuele plan- en vergunningsprocedures.

Het areaal landbouwgrond en de vergunningverlening, hét punt van ongerustheid dat naar boven kwam tijdens de boerenprotesten, zal dus nog meer onder druk komen te staan.

Nadat Boerenbond dit de afgelopen jaren met hand en tand aan vriend en vijand op verschillende beleidsniveaus duidelijk maakte, is deze wet er jammer genoeg dan toch gekomen.

Boerenbond zal nu druk zetten op de Vlaamse regering om natuurherstelplannen op te maken samen mét het middenveld om de economische schade tot een minimum te beperken.

Vakgroepen in beweging

Groenten | De theorie en praktijk van gewasbescherming

Begin maart 2023 besliste de Europese Commissie om een digitaal gewasbeschermingsregister in te voeren. Hierin moeten een aantal zaken worden opgenomen zoals naam van het gewasbeschermingsmiddel (GBM), het tijdstip en locatie van toepassing, het gewas, de BBCH-monografie, de EPPO-codes ... Registreren wordt verwacht binnen de 30 dagen na gebruik van het GBM. Op dit moment wordt er op Belgisch niveau bekeken hoe dit zal worden aangepakt tegen 2026. De sectorvakgroep wil geen digitaal GBM-register ondanks het feit dat Europa dit zonder veel overleg heeft beslist. We vragen het huidige GBM-register te behouden dat de overheid steeds bij de land- of tuinbouwer kan opvragen. Het is belangrijk dat de systemen in Vlaanderen en Wallonië gelijk zijn en dat België niet verder gaat dan andere Europese lidstaten zodat er een gelijk speelveld blijft bestaan. De data die vandaag in het GBM-register opgenomen zijn, mogen niet worden uitgebreid met

Een vul- en spoelplaats zal er anders uitzien bij een glastuinbouw- en een industriegroentebedrijf zonder dat de doelstelling anders is.

nieuwe data zoals de BBCH-monografie, de EPPO-codes ... De sectorvakgroep Groenten vraagt ook dat gegevens te allen tijde worden beschermd want als de locatie moet worden gedeeld, komt de privacy in gevaar. We moeten initiatief nemen dat derden deze gegevens niet kunnen opvragen zoals dat momenteel wel voorzien is. Afgelopen najaar werd een standpunt bepaald via de sectorvakgroepen over de vul- en spoelplaatsen. Dit voorjaar is dit standpunt verder verfijnd zodat nog meer tegemoetgekomen wordt aan de wensen van de bedrijven zonder de doelstelling uit het oog te verliezen. De sectorvakgroep Groenten wil investeren in vul- en spoelplaatsen omdat de overtuiging er is dat we daar de grootste winst kunnen boeken door de puntvervuiling aan te pakken. Aan de overheid vragen we wel om niet tezelfdertijd te werken aan bijkomende beperkingen met bufferzones en driftreductie. Cruciaal voor de vul- en spoelplaatsen zijn de randvoorwaarden die we geformuleerd hebben zodat deze investering zonder veel problemen kan worden uitgevoerd op onze bedrijven. Zo zal een vul- en spoelplaats er vermoedelijk anders uitzien bij een glastuinbouwbedrijf, een aardbeienbedrijf en een industriegroentebedrijf zonder dat de doelstelling anders is. We zetten deze stappen met het oog op de lange termijn zodat we in de toekomst meer actieve stoffen kunnen behouden.

Groenten | Strategiebepaling klimaat- en energie-doelstellingen

Het Vlaams Energie- en Klimaatplan bevat doelstellingen voor landbouw die ook specifiek voor de glastuinbouw gevolgen hebben. Er wordt hier gefocust op energetische emissies die vooral een impact hebben op de glas-

tuinbouwsector. De ambitie is om 52% emissies te reduceren ten opzichte van 2005. De sectorvakgroep vindt het niet correct dat de glastuinbouwsector zo zwaarder geïmponeerd wordt dan andere sectoren. Een gelijk speelveld is belangrijk.

Verschillende overwegingen worden geanalyseerd zoals een emissiehandelssysteem en een convenant met de overheid om de doelstellingen te halen. De sectorvakgroep Groenten is voorstander van een convenant dat opgesteld wordt vanuit de sector zelf in overleg met de overheid. Hierbij moet ervoor gezorgd worden dat het systeem in België niet duurder wordt dan dat van de buurlanden. De kostprijs mag niet tot gevolg hebben dat glastuinbouw niet langer mogelijk is in Vlaanderen.

Groenten | GRASP 2.0 zorgt voor veel frustraties

Nadat Boerenbond via de sectorvakgroep aan de alarmbel trok over de administratieve ballast die GRASP 2.0 veroorzaakt, zien we hier en daar openheid voor onze bekommernissen. Het totaalpakket aan sociale wetgeving in België is zo streng dat GRASP niet moet vragen of kinderarbeid toegelaten is of dat dwangarbeid mogelijk is. Zo kunnen we nog voorbeelden geven van zaken die afgedekt en gecontroleerd worden vanuit onze goede sociale wetgeving. Onze bekommernissen zijn ook besproken met Comeos, omdat hun leden vragende partij zijn voor deze bovenwettelijke lastenboeken. We hopen nu door sprekende voorbeelden te geven dat we kunnen aantonen dat GRASP niet moet gevraagd worden aan Belgische producenten. Mogelijk is dit voor andere landen wel relevant, maar ook een lastenboekbeheerder moet de feiten onder ogen durven zien en erkennen welke zaken afgedekt zijn via nationale wetgeving.

Akkerbouw | Bezorgdheden brede weersverzekering

Het Vlaams Rampenfonds is sinds 2020 gewijzigd – waardoor teeltschade door ongunstige weersomstandigheden niet meer onder het Rampenfonds valt – na een periode van uitfasering tot en met 2024. Om in de tussenperiode nog in aanmerking te komen, moet een teler zich voor minstens 25% verzekeren via een private brede weersverzekering. Het subsidiereglement voor de brede weersverzekering loopt tot en met 2026, maar wordt in 2025 geëvalueerd en indien nodig herzien. Over alle teelten heen is het areaal verzekerde teelten ongeveer gehalveerd sinds 2020. Daarnaast zien we dezelfde trend van het aantal verzekerde landbouwers. In 2023 was minder dan 5% van de landbouwers verzekerd voor 6,5% van het areaal aangegeven in de verzamel aanvraag. In de typische akkerbouwmatige teelten zien we dat het areaal uien voor ongeveer 12% verzekerd is, wortelen en aardappelen schommelen rond 8% en voor suikerbieten gaat het maar om 7%. Sectorvakgroep Akkerbouw maakt zich zorgen over deze evolutie en geeft aan dat er eigenlijk geen vangnet meer is voor de landbouwers. De brede weersverzekering slaat niet aan, deels wegens de voorwaarden en deels wegens de te hoge kostprijs. De sectorvakgroep vindt het wel belangrijk dat individuele landbouwers bezig zijn met hun risicomanagement op bedrijfsniveau. Een draagvlak om over te stappen naar een verplicht systeem is er niet. De brede weersverzekering slaat niet aan, deels wegens de voorwaarden en omdat de kosten te hoog zijn.

Akkerbouw | Strategische lijnen voor toekomst

De sectorvakgroep heeft de prioriteiten vastgelegd waar we de komende vijf jaar als sector actief willen op inzetten. Dit maakt deel uit van een

Vorig jaar was minder dan 5% van de landbouwers via de brede weersverzekering verzekerd voor 6,5% van het areaal aangegeven in de verzamel aanvraag.

grotere strategieoefening binnen Boerenbond onder de titel 'Voed mee de toekomst'. We willen de impact van gewasbeschermingsmiddelen op de omgeving en de samenleving verder terugdringen, maar de beschikbaarheid van gewasbeschermingsmiddelen blijft cruciaal. We gaan ook het koolstofgehalte in de bodem verhogen via het behoud van koolstof en bijkomende koolstofopslag. Omdat elke druppel telt, zetten we in op een betere toevoer van water naar de bodem om zo bij te dragen aan een betere waterbalans. We zetten in op een geïntegreerde aanpak van plantenziekten door af te gaan op een uitgebreide risicoanalyse en maximaal in te zetten op preventie, monitoring en de best passende behandeling. Nieuw is dat we samenwerking zoeken met andere partners in de keten om lokaal te kunnen inspelen op nieuwe marktontwikkelingen. We willen ook inzetten op een onderbouwd inzicht in ons individueel risicoprofiel als ondernemer en een divers aanbod ontwikkelen aan praktijken en instrumenten voor een best passend risicobeheer. We gaan slimme kennis- en managementsystemen ontwikkelen die ons ondersteunen in onze bedrijfsvoering en verdere bedrijfsontwikkeling. Inzicht in de relevante markten en het eigen bedrijfsmodel zijn van cruciaal belang. Met deze strategische lijnen willen we de komende jaren als akkerbouwsector duurzaam kunnen groeien.

Akkerbouw | Inningen Belpotato gestart

Een brancheorganisatie als Belpotato.be is nodig om voldoende af te stemmen binnen de keten. Sectorvakgroep Akkerbouw is tevreden met de communicatie van Belpotato.be dat de melding van opkomstproblemen later kan dan voorzien is in de gedragscode contractuele relaties. De verschillende partijen in Belpotato.be vragen hun leden om zich constructief op te stellen om de individuele opkomstproblemen binnen elke contractuele relatie te bespreken en goede oplossingen voor beide partijen te vinden. Daarnaast is het positief dat Belpotato.be de stap zet om op eigen benen te kunnen staan. Vlaamse aardappelteelers moeten via Djustconnect toestemming geven om hun juiste areaal aardappelen kenbaar te maken via Vegaplan voor Belpotato.be. Belangrijk is dat we hier de zekerheid hebben dat deze data enkel en alleen gebruikt worden om de werking van Belpotato.be te financieren. Onze sectorvakgroep roept alle aardappelteelers op om mee te werken aan Belpotato.be zodat de realisaties kunnen worden verder gezet. We roepen op om in te gaan op de vraag om bij te dragen aan Belpotato.be door je areaal aardappelen door te geven via Djustconnect. ■

Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige Productie, Studiedienst

www.boerenbond.be/ sectorvakgroepen

Oproep aan parlementairen: leer onze boeren kennen

ACTIE Op dinsdag 2 juli legden alle 124 verkozen Vlaamse Parlementsleden hun eed af. Samen met Groene Kring en Ferm voor agrarvrouwen zorgde Boerenbond ervoor dat ze dat deden met de Vlaamse land- en tuinbouwers in het achterhoofd. Via een fotowand konden ze in hartje Brussel hun botten aantrekken en poseren op het Vlaamse platteland. Dat is maar een voorsmaakje van wat nog komen gaat. De parlementsleden gingen niet enkel op de foto. Ze kregen ook een pakket met producten uit de verschillende sectoren van de Vlaamse land- en tuinbouw. Daarnaast – en misschien nog wel belangrijker – ontvingen ze de uitnodiging om dit najaar letterlijk hun botten aan te trekken en langs te gaan op een land- of tuinbouwbedrijf in Vlaanderen om met eigen ogen te zien hoe de vork echt in de steel zit. Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens: “Het stikstofverhaal heeft ons nog maar eens met de neus op de feiten gedrukt: theoretische kaders en de landbouwpraktijk staan mijlenver uit elkaar. Boerenbond nodigt de Vlaamse Parlementsleden uit om hun botten aan te trekken en de handen uit de mouwen te steken om aan den lijve te ondervinden welke uitdagingen onze landbouwers elke dag trotseren. Elkaar in de ogen kijken en het gesprek aangaan, om elkaar beter te leren kennen. Zo kunnen we het strategisch belang van de landbouwsector toelichten en de parlementsleden kennis van de sector bijbrengen. Dat is een mooie stap in de richting van doordachte en gedragen wetgeving.” Positief was alvast dat er uit elke politieke fractie minstens één vertegenwoordiger inging op onze vraag om te komen poseren voor de fotowand en om een pakketje lokale producten te ontvangen. ■

Liesbet Corthout

Bescherming van landbouwgrond moet prioriteit worden van nieuwe Vlaamse regering

LANDBOUWGROND De deadline van 1 juli voor het opleveren van het rapport van de werkgroep Landbouwgrond van de Vlaamse regering, die als doel had de landbouwgrond te beschermen, is verstreken. Boerenbond vraagt de regering om alsnog haar belofte waar te maken en richt zich tot de formatterende partijen om van de bescherming van landbouwgrond een prioriteit te maken. Tot op vandaag kwam de werkgroep slechts één keer samen, is er nog altijd geen procesbegeleider aangesteld en bleven de afspraken rond het aankoopbeleid van natuurverenigingen uit. Boerenbondvoorzitter Lode Ceyskens: “Ik stel vast dat de deadlines voor de bescherming van landbouwgrond, ondanks de gemaakte afspraken, niet gehaald worden. Nochtans is de nood hoog, er worden in sneltempo natuurbeheerplannen opgemaakt, landbouwgrond wordt opgekocht voor niet-landbouwdoelstellingen en ook RUP's hebben een zware impact op het agrarisch gebied.”

Enkele cijfers

- Minstens 27.000 ha agrarisch gebied ligt in een globaal kader van een natuurbeheerplan (uitbreidingsperimeter);
- Van de 783.000 ha bestemd als agrarisch gebied, is er momenteel al minstens 40.000 ha in werkelijkheid bos en natuur. Dit betekent dat landbouw in de feiten al niet meer aan de voorziene 750.000 ha komt;
- De afgelopen jaren (sinds 2019) werd er heel wat landbouwgrond opgekocht in het agrarisch gebied voor niet-landbouwdoeleinden: zo kocht ANB sinds 2019 2097 ha grond aan in agrarisch gebied en werd er voor 1314 ha aankoopsubsidies gegeven in het agrarisch gebied aan natuurverenigingen. Hierbij worden prijzen tot meer dan 100.000 euro/ha betaald.
- De afgelopen jaren zijn werden GRUP's afgebakend, bijvoorbeeld het 'GRUP Nete' waarbij 1111 ha landbouwareaal verloren gaat door herbestemming. ■

Bron: Boerenbond

Rein in die Stiefel

Olivier Paasch heeft bij koning Filip de eed afgelegd als minister-president van de regering van de Duitstalige Gemeenschap. Net als de collega's uit het Vlaams Parlement kreeg hij van onze collega's van Bauernbund uit Oost-België een pakket mee met dezelfde aanbeveling: 'Trek uw botten aan en leer onze landbouwers en landbouwsters kennen'.

Revysol®
Maakt het verschil in suikerbieten!
www.agro.basf.be

BASF
We create chemistry

Een breed erkenning (tegen cercospora, roest, witziekte en ramularia).

Een nieuw triazool voor de ziektebestrijding.

- Belanty®
- Dynergy®
- Revystar® Gold
- Velary®
- Verydor®

Revysol®: BASF product voor de ziektebestrijding van suikerbieten. Het product is op basis van Revysol®, Belanty®, Dynergy®, Revystar® Gold, Velary®, Verydor®. Gebruik volgens de instructies op de verpakking. Belanty® (112 16273) bevat 75 g/l mifalufenilol, Dynergy® (119 92718) bevat 72,6 g/l mifalufenilol, Revystar® Gold (1188578) bevat 80 g/l mifalufenilol, Velary® (112 18978) bevat 25 g/l mifalufenilol, Verydor® (111 10167) bevat 100 g/l mifalufenilol. 50 g/l flusapyrovaat.

Op de website

www.boerenbond.be/actualiteit

Bestel nu je Dag van de Landbouw-placemats

Organiseer je een wandel- of fiets-tocht? Een evenement met familie en vrienden? Een eetdag of een wijkfeest? Als lid van Boerenbond kan je gratis placemats bestellen. Wat er ook op het menu staat, de kans is groot dat lokale landbouwers eraan hebben bijgedragen. En da's iets om trots op te zijn! Daarom biedt Boerenbond gratis placemats aan voor jou of jouw vereniging! Klimaat is het thema dat dit jaar tijdens Dag van de Landbouw op 15 september in de aandacht zal staan. Vandaar leuke klimaatweetjes op de placemats.

Bestellen kan via www.boerenbond.be/placemat.

Weinig MRL-overschrijdingen in Fegra-bemonsteringsplan

AKKERBOUW Uit het sectoraal bemonsteringsplan van Fegra blijkt dat 95,6% van de stalen geen MRL-overschrijding (maximale residulimiet) bevat. Anders gesteld: van de 300 genomen stalen zijn er slechts 14 waar er wel verbetering nodig is. Deze cijfers tonen de resultaten van de vele en goede inspanningen van de landbouwers. Natuurlijk moeten we streven naar 100% conformiteit. Als er een overschrijding is van de MRL-norm, gaat het wel vaak om kruiscontaminaties die kunnen leiden tot een declassering of zelfs vernietiging van de graansilo. Gelukkig komt dit niet veel voor omdat we als sector goede resultaten kunnen voorleggen.

Gepast en verantwoord reinigen

In de praktijk zien we dat het gaat om de actieve stoffen die bij de opslag van aardappelen (1,4-dimethylnaftaleen, chloorprofam) of bij de behandeling van pootaardappelen (flutolanil ...) worden gebruikt. Vaak zijn het heel kleine MRL-overschrijdingen die te vermijden zijn. Het is van belang dat het materieel dat voor andere gewassen die behandeld zijn geweest met producten die niet toegelaten zijn voor gebruik in granen, op een gepaste en verantwoorde wijze wordt gereinigd voordat granen met datzelfde

materieel worden verplaatst/getransporteerd. De heel kleine MRL-overschrijdingen doen vermoeden dat we hier nog winst kunnen boeken om het nog beter te doen.

Goede bewaring

Daarnaast zijn de opslagomstandigheden essentieel voor een goede bewaring van het graan. Elke opslag van graan tijdens meer dan 6 weken wordt in Vegaplan Standaard beschouwd als langdurige opslag. Dit betekent dat de naleving van de eisen met betrekking tot deze activiteit (vermeld onder de afkorting 'GOEGs' in de Vegaplan-checklijst) moeten worden nageleefd, net zoals alle andere Vegaplan-eisen. Het doel van de landbouwer en ook verder doorheen de keten is om granen te leveren die voedselveilig, eerlijk en verhandelbaar zijn. De landbouwer blijft dus individueel verantwoordelijk voor de kwaliteit van de door hem geleverde granen. ■

Bron: Pieter Van Oost, adviseur Plantaardige Productie

“Cijfers duiden op goede inspanningen van onze landbouwers.”

Vraag voor Chris Botterman

Hoofd Sociale Zaken Boerenbond

Kan bijzonder statuut voor Oekraïners nog worden toegepast?

Sinds het ontstaan van het conflict geldt er in ons land een bijzonder beschermingsstatuut voor vluchtelingen uit Oekraïne. Personen die uit Oekraïne aankomen als vluchteling, kunnen zich met hun identiteitsdocumenten aanmelden bij het Registratiecentrum in Brussel (Victor Hortaplein 40, 1060 Brussel). Na registratie krijgen zij daar een attest 26. Dit is een attest van tijdelijke bescherming. Hiermee kunnen zij naar de gemeente gaan waar zij zullen verblijven. Voor diegenen die niet weten waar ze kunnen verblijven, zal de overheid (Fedasil) een verblijfplaats zoeken. In de gemeente van verblijf moet dit attest 26 worden voorgelegd. De gemeente zal eerst een bijlage 15 afleveren die onmiddellijk toegang geeft tot de arbeidsmarkt. Later levert de gemeente een verblijfskaart A af, die voor een jaar geldig is. Dit verblijf kan nadien eventueel verlengd worden. Vanaf het ogenblik dat zij over een zo'n verblijfsdocument beschikken, is er onmiddellijk toegang tot de arbeidsmarkt. Er moet dus geen vacature geopend worden bij de VDAB en er hoeft ook geen arbeidskaart B te worden aangevraagd. Deze mensen kunnen dus werken in onze bedrijven, net zoals de onderdanen van andere EU-landen. Zij kunnen werken in de seizoenregeling of met een vast contract. Vooraleer de tewerkstelling start, zal er ook een rijksregisternummer of een bis-nummer moeten worden aangevraagd. Er moet ook een Dimona-aangifte gebeuren zoals dat ook voor de andere werknemers gebeurt. Vluchtelingen uit Oekraïne kunnen door deze beschermingsregeling onmiddellijk aan de slag in de land- en tuinbouw. Voor de Oekraïners die in 2022 een tijdelijke bescherming ontvangen hebben, is deze ondertussen met een jaar verlengd tot 4 maart 2025. Deze personen moeten zich zelf aanbieden bij de gemeente. Ze krijgen geen uitnodiging.

Registratie verloopt moeilijker

De laatste weken verloopt de registratie in Brussel moeilijker. Oekraïense onderdanen die zich aanbieden, moeten onverrichter zake terugkeren en zich later opnieuw aanbieden. Dit stelt problemen op het terrein. Wij zijn in overleg met het kabinet van staatssecretaris de Moor om tot een oplossing te komen. Men zou op een soepele manier vooraf een afspraak moeten kunnen maken.

Geldt het beschermingsstatuut voor iedereen?

Oekraïners die in het begin van 2022 al in ons land aan het werk waren met een arbeidskaart, verbleven reeds wettelijk in België. Er kon nadien een nieuwe arbeidskaart B worden aangevraagd. Zij konden ook een statuut van tijdelijke bescherming aanvragen. Voor deze groep was en is er dus geen probleem. Dit is wel anders voor Oekraïners die vroeger reeds een visum of een verblijfsstatuut gekregen hebben in een ander EU-land zoals Polen of Duitsland. Zij moe(s)ten een tijdelijke bescherming in dat land aanvragen. Zij kunnen in ons land geen bescherming krijgen en bijgevolg kunnen ze hier ook niet automatisch aan de slag. De werkgever moet voor deze personen een arbeidskaart B aanvragen. In de periode januari-juni 2024 zijn er op die manier al zo'n 2000 arbeidskaarten afgeleverd. Oekraïense onderdanen vormen de grootste groep waarvoor in de tuinbouw een arbeidskaart B is afgeleverd.

Via www.boerenbond.be/vraagghetaanchris beantwoordt Chris Botterman in korte filmpjes nog andere vragen omtrent sociale zaken.

Rendac

RENDAC BV

Fabriekstraat 2
B-9470 Denderleeuw
+32 (0)53 64 02 11

+32 (0)53 64 03 60
denderleeuw@rendac.com
rendac.be

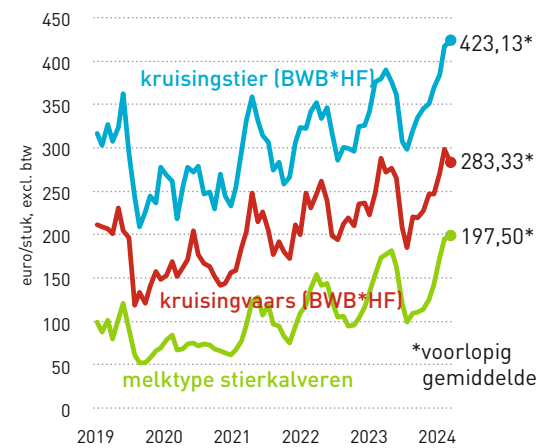
Rundvee | Stabiele prijzen

De prijzen van de melktype kalveren zitten op een goed niveau. Ze blijven stabiel tot licht dalend. De prijs van zwartbonte stierkalveren schommelt rond 190 à 200 euro voor goede kalveren, met enkele uitschieters boven 200 euro. De prijzen van kruisingstierkalveren schommelen rond 350 à 450 euro. De prijs van de kruisingvaarzen schommelt rond 275 à 300 euro, met uitschieters voor de betere kal-

veren. De prijzen van dikbilkalveren schommelen rond 925 à 975 euro, met uitschieters voor de betere kalveren. De prijzen van dikbilstieren blijven stabiel. De prijzen variëren rond 3,85 à 4 euro/kg levend of 6,40 à 6,60 euro/kg geslacht. Via specifieke afzetkanalen worden hogere prijzen (6,60 à 6,80 euro/kg geslacht) gerealiseerd. De prijzen van dikbilkoelien zitten wat in de lift. Ze schommelen rond 4 à 4,15

Prijzen nuchtere kalveren Boerenbond

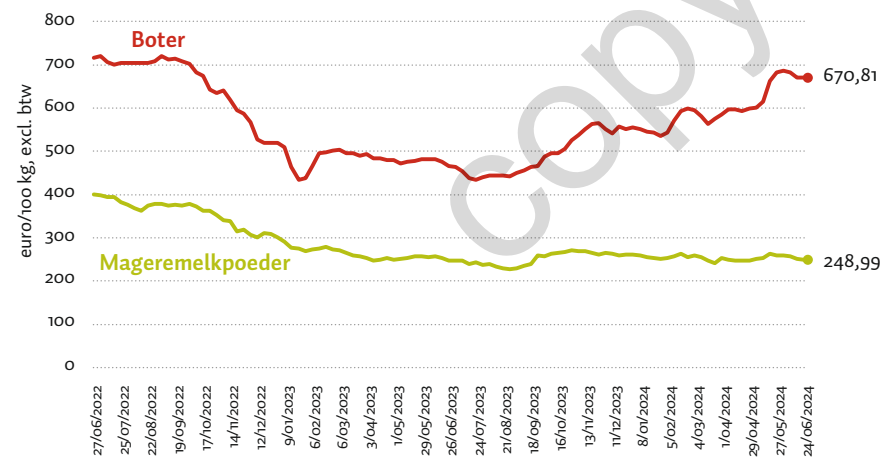
euro/kg levend of tot 6,35 à 6,50 euro/kg geslacht, met uitschieters voor de betere koelien. Ook hier worden via specifieke afzetkanalen hogere prijzen gerealiseerd. De prijzen van reforme melkkoelien gaan ook terug in stijgende lijn de voorbije weken. De prijs voor een P2-type reforme melkkoelie schommelt rond 3,53 euro/kg geslacht, deze voor een O3-type melkkoelie zit op 4,23 euro/kg geslacht. De zwaardere koelien (U-types) noteren op 5,14 euro/kg. ■

Zuivel | Zomerflauwte op zuivelmarkten

De prijzen van de belangrijkste zuivelproducten waren de voorbije week dalend tot stabiel. Er is vrij weinig vraag met de vakantieperiode in het vooruitzicht. De Belgische boterprijs bleef stabiel 6708 euro/ton. De roomprijs steeg licht en noteerde op 3107 euro/ton. De magere melkpoederprijs daalde licht tot 2489 euro/ton. De Fonterra-veiling noteerde de voorbije week sterk dalend (-6,9%). De boterprijs daalde sterk tot 6546 dollar/ton (-10,2%). De magere- en volmelkpoederprijzen daalden en noteerden respectievelijk op 2586 dollar/ton (-6,1%) en 3218 euro/ton (-4,3%). Ook de kaasprijs (cheddar) daalde tot 3980 euro/ton (-6,9%). Het verhandelde volume bedroeg 24.138 ton.

De spotmarktmelkprijsnotering op de Nederlandse DCA-markt daalde de voorbije week lichtjes tot 47 euro/100kg (-1 euro). ■

Prijzevolutie zuivel

Kalveren NUKA: stationair

Ciney - Zwartwit - Max.	28 jun	100	=	€/stuk
Ciney - Witblauw - Gewoon	28 jun	160-280	=	€/stuk
Ciney - Stieren - Witblauw - Dikbil	28 jun	600-875	=	€/stuk

Koelien slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil	28 jun	3,90-4,20	=	€/kg lev. gew.
LAR - Dikbil	2 jul	2,90-3,65	=	€/kg lev. gew.

Koelien geslacht: stijgend

Dept.LV - Cat. D - S2	24 jun	650,93	+1,58	€/100 kg koud karkasgew.
-----------------------	--------	--------	-------	--------------------------

Stieren mager: stationair

Ciney - Dikbil - 320-370 kg	28 jun	1625-1800	=	€/stuk
-----------------------------	--------	-----------	---	--------

Stieren slachtvee: stationair

Ciney - Dikbil	28 jun	4,10-4,50	=	€/kg lev. gew.
LAR - Dikbil	2 jul	3,75-4,15	=	€/kg lev. gew.

Stieren geslacht: stijgend

Dept.LV - Jonge - Cat. A - S2	24 jun	653,93	+0,28	€/100 kg koud karkasgew.
-------------------------------	--------	--------	-------	--------------------------

Biggen: dalend

Danis - 23 kg	1 jul	58,0	-5,0	€/stuk
Vlaamse Biggenprijs - 25 kg	1 jul	73,0	-5,0	€/stuk

Sinds 1 juli is er een nieuwe notering van de Vlaamse Biggenprijs. Er werd 15 euro van de toeslag in de basisprijs gebracht.

Varkens geslacht: dalend

Danish Crown (DK) - Vleesvarkens	8 jul	1,582	=	€/kg gesl. gew.
Tönnies (D) - Vleesvarkens	4 jul	2,10	-0,10	€/kg gesl. gew.
Vion (DU) - 56% vlees - type A	1 jul	2,04	-0,02	€/kg gesl. gew., excl. btw, excl. toel.
Belgian Pork Group - Vleesvarkens	8 jul	2,030	-0,100	€/kg gesl. gew.

Slachtpluimvee: dalend

ABC - Braadkippen	8 jul	1,23	=	€/kg lev. gew., incl. Belplumetoel.
Deinze - Soepkippen - Extra zware	3 jul	0,50-0,52	=	€/kg lev. gew.
Deinze - Braadkippen	3 jul	1,23-1,25	-0,01	€/kg lev. gew., incl. Belplumetoel.

Verrijktekoelien-eieren: stijgend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g	2 jul	8,33	+0,12	€/100 stuks, excl. toel.
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g	2 jul	9,03	+0,12	€/100 stuks, excl. toel.
Kruisem - Handel - Witte - L	2 jul	10,20	+0,14	€/100 stuks, excl. toel.
Kruisem - Handel - Bruine - L	2 jul	10,70	+0,14	€/100 stuks, excl. toel.

Scharreleieren: dalend

Kruisem - Aan producent - Witte - (3) 62,5 g	2 jul	9,16	-0,17	€/100 stuks, excl. toel.
Kruisem - Aan producent - Bruine - (3) 62,5 g	2 jul	10,25	-0,18	€/100 stuks, excl. toel.

Boter: stijgend

BCZ - Melkerijboter	24 jun	670,81	+0,54	€/100 kg
---------------------	--------	--------	-------	----------

Melkpoeder: dalend

BCZ - Mageremelkpoeder	24 jun	248,99	-2,64	€/100 kg
------------------------	--------	--------	-------	----------

Bewaaraardappelen: stationair

PCA - Fontane	2 jul	60,00-65,00	=	€/100 kg
---------------	-------	-------------	---	----------

Stro: stationair

Lokeren - Tarwestro	3 jul	115,00	=	€/ton
---------------------	-------	--------	---	-------

Onkruidbestrijding in mais na een moeilijke start

Net wanneer we dachten dat de zomer echt van start zou gaan, volgden nieuwe (onweers)buien in het laatste weekend van juni. Hierdoor werden de hoogstnodige teelthandelingen opnieuw uitgesteld. Onder andere in uien en aardappelen zien we nu plaaginfecties opduiken. Bij de bieten volgen FAR-behandelingen elkaar snel op. Hevig onweer zorgde elders voor het dichtslibben van de bovenste bodemlagen.

Frederik Goossens, Sanac Fyto

Zelfs in de eerste week van juli kiezen verschillende telers nog om bieten en mais te zaaien bij gebrek aan andere opties. De vraag blijft welke opbrengst deze telers zullen halen en of de teelt nog tijdig afrijpt tegen het seizoen einde. Op andere plaatsen ging dan weer de eerste graanoogst van start na het afrijpen van de wintergerst. Een ding kunnen we nu met zekerheid zeggen, ieder seizoen blijft voor nieuwe verrassingen zorgen.

Vooropkomstbehandeling in mais

In diverse teelten zien we dit jaar een eenduidig resultaat wederkeren. Een vooropkomstbehandeling tegen onkruid op een vochtige bodem haalt uiterst goede resultaten en maakt opvolging nadien stukken makkelijker. Als gevolg kunnen we in de correctiebehandelingen nadien met een lichter schema corrigeren waar nodig.

Correctie onkruidbestrijding vanaf 3-4-blad

Aardappelopslag. Zeker dit jaar moeten we rekening houden met aardappelopslag door achtergebleven plantmateriaal en percelen die het afgelopen jaar niet werden gerooid. Voor de bestrijding is er nood aan een combi-

natie van een triketone met een Starane-houdend product, aangevuld met een geschikt bodemmiddel. Thien carbazon werkt, samen met een triketone zoals tembotrione, uiterst efficiënt tegen aardappelopslag.

Links een perceel in Diepenbeek met de opkomst van de maiscoleoptiel en eerste blad boven de grond. De teler koos hier initieel niet voor het uitvoeren van een vooropkomstbehandeling, maar de bodem werd wel voor het zaaien bewerkt. Rechts een perceel in Kortenaak waarop in het voorjaar op een natte bodem tijdig een vooropkomst-onkruidbehandeling kon gebeuren. Hierbij bleek een van de spuitdoppen echter verstopt te zijn.

Haag- en akkerwinde. Thien carbazone (ALS-herbicide) werkt uiterst effectief tegen haagwinde. Ook Primus werkt goed. Let echter op bij ALS-resistente akkerwinde, waar geen van beide middelen een werking heeft. Hier zijn middelen nodig met de actieve stof fluroxypyr zoals Kart en Trevistar of de actieve stof dicamba uit Banvel. Deze laatste herbiciden komen uit de groep van middelen met een hormoonwerking. Opgelet, wanneer de bezetting van winde groot is zijn sowieso twee behandelingen nodig. Kiezen voor Roundup in vooropkomst is niet altijd even efficiënt wegens het

Frontier Elite 1,2 l/ha
+ Stomp Aqua 2 l/ha

Adengo 0,25 l/ha
+ Frontier Elite 0,8 l/ha

Adengo 0,33 l/ha
+ Frontier Elite 1 l/ha

Proefplatform akkerbouw midden juni, waarbij enkele combinaties van bodemmiddelen in een vooropkomsttoepassing naast elkaar worden vergeleken. De plotjes werden ingezaaid met een divers gamma aan onkruidzaden. Hiernaast zien we de onbehandelde. Meteen zien we de zeer grote meerwaarde die een vooropkomstbehandeling heeft tegenover onbehandeld. Daarnaast zien we een verwachte dosisrespons, waarbij middelen beter werken in een hogere dosering of bij een combinatie van actieve stoffen met een verschillende werking.

verdundingseffect. Het product moet ver doorheen de stengels tot in de wortel, waardoor de effectieve hoeveelheid actieve stof sterk verdund wordt met een verminderde werking tot gevolg.

Grassen. In mais zien we vaak een verscheidenheid van onkruidgrassen opduiken. De digitaria's of de vingergrassen (glad of harig), setaria of naalbaar, panicum-soorten of de giersten. Daarnaast zien we ook bijvoorbeeld hanepoot, straat- en/of raaigras opduiken. Een goede determinatie gebeurt op basis van aanwezige tongetjes, oortjes, en beharing van de stengel en bladschede. Toch is dit zelfs voor gevorderde adviseurs niet even simpel. Voor een efficiënte bestrijding bij hoge druk is een vooropkomstbehandeling cruciaal.

Knolcyperus. De bestrijding van knolcyperus blijft een hot topic in Vlaanderen. Het probleem is de brede genetische basis, wat bestrijden ingewikkeld maakt. Sommige groepen vertonen een

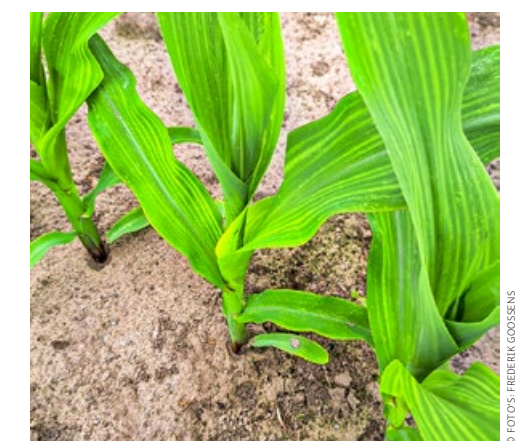
lagere gevoeligheid voor glyfosaat, andere voor ALS-herbiciden. Een combinatie van bodemmiddelen, gevolgd door een behandeling met producten op basis van mesotrione (Callisto) en pyridaats (Onyx) is vereist. Nadien is een vervolgbehandeling nodig, ideaal door onder de maisbladeren door te spuiten. Onyx is veilig voor het gewas en vertoont een goede synergie met alle triketonen en heeft een compleetspectrum op grassen en breedbladigen.

Andere onkruiden. Tegen zwaluwtong zijn producten op basis van fluroxypyr zoals Kart of Trevistar nodig. Tegen kamille kiezen we voor prosulfuron (Peak, Spandis). Voor doornappel en distels zijn producten op basis van clopyralid (Matrigoon, Trevistar) ideaal. ■

Voor de tabel met het overzicht van actieve stoffen en enkele middelen voor onkruidbestrijding in mais verwijzen we naar www.boerenbond.be/onkruidbestrijding-mais.

Nutriëntdeficiëntie in mais

We zien deze dagen veel deficiëntiever-schijnselen opduiken in mais, maar ook tal van andere teelten zoals de bieten staan er schraal bij. Veel neerslag leidde tot het uitspoelen van nutriënten in de bodem. Voeg naast startersmeststoffen en/of een standaardbemesting eventueel een bladvoeding zoals Optima Vigor+ of N-Leaf toe bij je onkruidcorrectie.

© FOTOS: FREDERIK GOOSSENS

Toxicoloog **Jan Tytgat**

“Het kan met minder chemie, maar zonder red je het niet”

Gewasbeschermingsmiddelen verdwijnen in sneltempo uit het aanbod en menig wandelaar kijkt argwanend wanneer de boer met zijn spuitmachine passeert. Is die onrust over gewasbeschermingsmiddelen terecht? Of speelt er een vorm van massahysterie die landbouwers als grootste slachtoffer heeft? Voor toxicoloog Jan Tytgat is het duidelijk: “We moeten met gezond boerenverstand naar deze middelen leren kijken.”

Nele Kempeneers, Pennenvrucht

Landbouwers die overleggen met hun fytohandelaar merken het deze dagen aan den lijve: het aantal toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gaat pijlsnel achteruit. Vaak gaat het om sterk ingeburgerde actieve stoffen die efficiënt hun werk doen en waarvoor amper alternatieven beschikbaar zijn. Dat zorgt voor veel onbegrip en zorgen over hoe je je teelten dan gezond moet houden, zeker in een nat jaar als het huidige. Langs de andere kant maken burgers en overheden zich zorgen over de effecten van deze stoffen op het mens en milieu.

Hoe kijkt u naar gewasbeschermingsmiddelen door uw wetenschappelijke bril?

“Het debat is sterk gepolariseerd en dat is jammer, want je moet elke vraagstelling genuanceerd kunnen bekijken. Iedereen, ook landbouwers, zouden liefst zonder chemische middelen hun gewassen kunnen telen. Maar de vraag is, is dat haalbaar? Het is makkelijk

gezegd om te gaan reduceren, maar niet zo snel gedaan. Het is mijn overtuiging dat telen met minder chemie kan, maar zonder red je het ook niet.”

Glyfosaat is het typevoorbeeld geworden van een stof die sterk onder druk staat.

“Inderdaad. We moeten ons afvragen wat de impact is van een ban op middelen als glyfosaat. Het zal onze opbrengsten hier doen dalen, maar ook een invloed hebben op de verwerking, de export en bij uitbreiding de welvaart in de brede keten.

We mogen ook niet vergeten dat we een ethische plicht hebben om ervoor te zorgen dat iedereen toegang heeft tot veilig, betaalbaar en voldoende voedsel. Als je je productiezekerheid deels opgeeft, kan je ook geen voedselzekerheid garanderen en riskeer je hongersnoden. Laat ons met z'n allen streven naar minder chemie, maar we mogen niet willen lopen voor we kunnen stappen.” ▶

Wie?

Jan Tytgat (61) is gewoon hoogleraar en diensthoofd van de afdeling toxicologie en farmcalogie aan de KU Leuven. Als toxicoloog draagt hij heel wat petjes, maar zijn expertise ligt onder andere bij voedselveiligheid en residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Jan heeft geen familiale link met landbouw, maar is goed op de hoogte van het reilen en zeilen in de sector door zijn onderzoekswerk rond gewasbescherming (voornamelijk insecticiden) en de lessen die hij geeft aan zijn studenten.

Hoe kunnen we volgens u streven naar minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen?

“Ik zie drie mogelijke oplossingen die samen een verschil kunnen maken. Ten eerste is dat inzetten op resistente rassen die beter bestand zijn tegen schimmels, virussen en plagen. Dat moet goed omkaderd worden in de wetgeving, want we moeten vermijden dat enkele grote spelers in de veredelingssector het alleenrecht hebben op deze rassen en zo een te sterke greep houden op de landbouwsector.”

Genetische modificatie is voor u dus geen probleem?

“Nee, ik zie zowel potentieel in gewone veredeling, hybride- en GMO-rassen. Als je dat puur wetenschappelijk bekijkt is dat allemaal deel van een natuurlijke evolutie die we als mens gewoon wat versnellen. Het DNA van een tomaat vandaag en in de tijd van de Romeinen zal ook niet meer hetzelfde zijn. De natuur verbetert zichzelf continu.”

U ziet ook mogelijkheden in technologie.

“Mechanische onkruidbestrijding is een tweede mogelijke oplossingsrichting om chemische middelen te reduceren. Ook moderne software en artificiële intelligentie kunnen daaraan bijdragen. Al moet je je er goed van bewust zijn dat wat beter is voor het milieu, niet per se beter is voor het klimaat. Mechanische onkruidbestrijding vraagt meer inzet van tractoren en machines, wat een verhoogde CO₂-uitstoot tot gevolg kan hebben en dus ook bijdraagt tot klimaatopwarming.”

En de derde oplossing?

“Die zit volgens mij in het robuuster maken van teeltsystemen, door de levenscyclus van bepaalde ziekten en plagen zo veel mogelijk te blokkeren. Dat is natuurlijk makkelijker in een gecontroleerde omgeving zoals een

serre dan in openluchtteelt. Zo zorgt het verlagen van de luchtvochtigheid ervoor dat schimmelziekten minder kans krijgen, dat kan in de laagstamfruitteelt bijvoorbeeld met een paraplusysteem. En het doorbreken van monocultuur in akkerbouw geeft plagen minder kans.”

“Landbouwers protesteerden tegen SUR-wetgeving door de top-down opgelegde doelstelling zonder overleg met de sector.”

Wat met koper en zwavel, middelen die vaak in de biologische landbouw gebruikt worden?

“Ook dat is een genuanceerd verhaal. Anorganische middelen als koper en zwavel worden sinds mensenheugenis gebruikt om ziekten tegen te gaan. Maar belangrijker dan welke organische of anorganische middelen je gebruikt, is de dosis. Je kan ook sterven van te veel water te drinken, ook al hebben we dit nodig om in leven te blijven.”

Voor welk beleid rond gewasbeschermingsmiddelen pleit u?

“Neem nu glyfosaat: het mag nog gebruikt worden door professionele gebruikers, maar niet door privépersonen. Ik begrijp die redenering niet goed; het is een verwarrend beleid want de hoeveelheden die door privépersonen gebruikt worden verdwijnen in het niets tegenover die professioneel gebruikt worden. Glyfosaat is een gemodificeerd eiwit waarvan studies aantonen dat het in veel gevallen snel afbreekt en in principe weinig tot geen

probleem oplevert, maar in functie van onder andere de samenstelling van de bodem en grondwater ook veel langer kan aanwezig blijven, met als gevolg residuen van glyfosaat in brood en bier. Dus er is nood aan overtuigende, onafhankelijke studies. Dan moet de landbouwer erop kunnen vertrouwen dat het veilig is in de juiste dosis.”

Er verdwijnen nu veel middelen uit het aanbod. Toont dat aan dat we vroeger te laks waren of zijn de regels veel strenger geworden?

“Beide. Het zou kunnen dat we vroeger niet de juiste modellen gebruikten om toelatingen te verlenen. Het was vroeger zo dat men ervan uitging dat een middel veilig was, tenzij studies het tegendeel aantonen. Nu moet je als producent kunnen bewijzen dat het veilig is. Ik denk niet dat men vroeger onvoorzichtig was, maar op bepaalde vlakken misschien te laks. Aan de andere kant schieten we onszelf nu in de voet door de slinger naar de andere kant te laten doorslaan en superstreng op te treden. We leggen de lat voor onszelf extreem hoog en schreeuwen dan moord en brand wanneer er producten ingevoerd worden die niet aan die standaarden voldoen. Het Napanplan dat werd ontwikkeld om het beleid rond gewasbeschermingsmiddelen in België op de verschillende beleidsniveaus te harmoniseren is een mooi initiatief, maar ik vrees dat het opnieuw te complex is. De gevolgen van gewasbeschermingsmiddelenresidu's stoppen niet aan de grens, dus waarom zijn de ambities en regels anders in Brussel, Vlaanderen, Wallonië en federaal?”

Europa schrapte onder druk van de landbouwprotesten de ambitie om pesticiden tegen 2030 te halveren. Terecht?

“Het is normaal dat landbouwers hiertegen op straat kwamen, want de doelstelling werd top-down opgelegd

zonder voldoende met de sector te overleggen over de haalbaarheid ervan. Er zijn gewoon te weinig alternatieven. Het is terecht dat von der Leyen dit geschrappt heeft. Ik hoop dat er nu samen met de sector gekeken wordt naar de drie oplossingsrichtingen die ik al aangaf en dat er bottom-up wordt gewerkt.”

In welke mate is de ongerustheid die bij burgers, overheden en ngo's leeft terecht?

“Het probleem is niet de effecten van een specifieke actieve stof, want daar hebben we een vrij goed zicht op. Dit wordt zeer uitgebreid onderzocht voor het op de markt komt. Waar ik me wel vragen bij stel is de cocktail van verschillende middelen, zoals ze ook vaak

in de praktijk worden toegepast. Er zijn ongelofelijk veel combinaties mogelijk, en dan kan het zijn dat één plus één drie is. Dat is soms positief voor de werkzaamheid tegen ziekten en plagen, maar ook het milieueffect kan groter zijn. Ik hoop op een depolarisatie van het debat door met gezond boerenverstand aan tafel te zitten. Laat ons ongerustheden wegnemen door de noodzakelijke testen opnieuw uit te voeren, met de meest voorkomende combinaties van middelen. Dat kan echt wel snel gaan. Komen er hier problemen in naar voren, dan is het onze plicht om burgers én landbouwers daartegen te beschermen. Is een middel en de combinaties ervan veilig, dan is er geen reden om het onder druk te zetten.” ■

Kort

Minder polarisatie, meer betrouwbaar onderzoek. Dat is waar toxicoloog Jan Tytgat voor pleit in het debat rond gewasbeschermingsmiddelen. Hij benadrukt het belang van gezond boerenverstand en een beleidskader dat consequent en duidelijk is. Het is ook belangrijk om bewust te zijn van de impact van combinaties van gewasbeschermingsmiddelen en op korte termijn werk te maken van specifiek onderzoek dat deze bezorgdheden kan onderzoeken en eventueel wegnemen.

Jan Tytgat: “De gevolgen van gewasbeschermingsmiddelenresidu's stoppen niet aan de grens, dus waarom zijn de ambities en regels anders in Brussel, Vlaanderen, Wallonië en federaal?”

Libramont praktisch

Locatie. Libramont-Chevigny ligt in de provincie Luxemburg. Ga je met de trein, dan kan je op vertoon van je toegangsticket gratis gebruikmaken van de TEC-bus naar het beursterrein. Kom je met de auto, dan is er een parking op de Route de Neufchâteau of langs de N89.

Openingsuren. De beurs is elke dag open van 9 tot 18.30 uur. Tot ten laatste 18 uur worden bezoekers toegelaten.

Tickets. De organisatie vraagt expliciet om je ticket vooraf aan te schaffen. Dat kan op de website van de beurs. Wie voor 22 juli zijn ticket koopt, betaalt 16 euro voor een dagticket voor een volwassen bezoeker. Na 21 juli wordt dat 18 euro. Aan de ingang betaal je 20 euro. Voor kinderen tussen 6 en 12 jaar is het 3 in voorverkoop en 5 euro aan de ingang. Kinderen onder de 6 jaar mogen gratis binnen. Een abonnement voor vier dagen kost 54 euro in voorverkoop. Opgelet, aan de ingang kan je enkel met de kaart betalen en het is er ook niet mogelijk om geld af te halen. Zorg er dus voor dat je voorbereid bent.

i Alle praktische informatie vind je op www.foiredelibramont.be/nl

Libramont in cijfers

88ste editie

200.000 bezoekers

30.000 volgers op sociale media

700 standhouders van 12 nationaliteiten. Het grootste deel (72%) komt natuurlijk uit België, maar er zijn er ook uit Frankrijk, Nederland, Groothertogdom Luxemburg, Duitsland, Italië, Polen, Spanje, Zwitserland en Bulgarije.

4000 merken

Een terrein van **100.000 m²**

Libramont, de landbouwbeurs voor iedereen

Van vrijdag 26 tot en met maandag 29 juli vindt de beurs van Libramont plaats. Met meer dan 200 grote en kleine evenementen biedt de beurs voor elk wat wils: van kinderen die diertjes willen aaien op de kinderboerderij over paardenliefhebbers tot professionals die met een strakke focus een bepaald parcours voor ogen hebben. Ook dit jaar zullen de Mechanic Show en de vele prijskampen ongetwijfeld de kenners plezieren.

Ivan De Clercq

“De toekomst is onzeker. Er is de impact van de klimaatverandering. Opeenvolgende schokken zoals de covid-pandemie, de oorlog in Oekraïne, de inflatie, de constatering dat Europa niet meer autonoom is op het vlak van industrie, energie, veiligheid en voedsel ... Het is een angstwekkende context, maar de landbouw heeft oplossingen. Het is onze taak om die oplossingen te tonen”, aldus Natacha Perat, directeur van de Libramont-beurs tijdens de voorstelling. “De kracht van Libramont is dat alle schakels van de keten aanwezig zijn, met duizenden consumenten die producenten ontmoeten. Iedere schakel heeft zijn rol te spelen in het imago dat de sector zichzelf kan geven”, meende Perat. Dit jaar zal dit voor de

88ste keer zo gebeuren. De organisatoren hebben overduidelijk veel liefde voor het Belgisch witblauw, een ras dat via het in stand houden van grasland veel koolstof in de bodem opslaat. Voor wie niet de tijd heeft om alle bijna 700 exposanten met een bezoek te vereen heeft de beurs een aantal polen en parcours voorzien die toelaten het bezoek te organiseren volgens de persoonlijke interesse. Zo is er de pool ‘zuivelsector en diergezondheid’, met zwaartepunt in hal 1. Daar bevinden zich de standhouders gespecialiseerd in onder meer melkapparatuur, fokuitrusting, genetica en vergisting. Onder de pool en het parcours ‘innovation & smart farming’ vind je dan weer de innovaties gebundeld. In hal 1A bevinden zich een twintigtal Waalse en ►

Evenement

internationale ondernemingen die hun digitale oplossingen voor professionelen laten zien. Biologische landbouwers kunnen dan weer hun hartje ophalen op het parcours 'biologische landbouw'. Die sector is in Wallonië ondertussen goed voor 10% van de landbouwgrond en één op acht boerderijen. Een andere nichemarkt die elk jaar groeit is die van de wijnbouw, zowel in Wallonië als Vlaanderen. Het is een trend die ook de organisatoren van de beurs van Libramont niet is ontgaan. Op zondag 28 juli organiseren ze daarom een aantal korte seminaries over de sector met onder andere sessies over etikettering, consumentietrends of hoe trekpaarden hun rol kunnen spelen in wijngaarden. Verschillende exposanten uit de sector zullen er hun uitrusting en producten voorstellen. Tot slot zijn er vrijdag prijskampen voor Blonde d'Aquitaine, Limousine, Montbéliarde en Holstein en op zaterdag voor het witblauw mixte ras, Charolais en Belgisch witblauw. Zaterdag zijn er prijskampen voor schapen en zondag voor paarden. Het volledige en gedetailleerde programma vind je op www.foiredelibramont.be.

Mecanic Show

Voor wie zich maar al te graag vergaapt aan de nieuwste mechanisatie is de Mecanic Show een must. Nieuwe technologieën, een groter comfort en betere kwaliteit van het werk waren enkele van de belangrijkste selectiecriteria voor de leveranciers om toegang te krijgen tot de ring. Zo stelt **Bridge-stone** een nieuwe band voor die al voor een aanzienlijk deel gemaakt is uit plantaardige in plaats van fossiele grondstoffen. De absolute blikvanger wordt wellicht de **Monarch MK-V**, een 100% elektrische tractor van 70 pk, met een batterij die 14 uur autonomie biedt en volledig opgeladen is in zes uur. De tractor kan ook volledig autonoom opereren, waarbij één operator verschillende tractoren kan controleren. **Ecorobotix** zal op de beurs zijn ARA-sproeier demonstreren die een ultragerichte toepassing van fungiciden, herbiciden, insecticiden en meststoffen mogelijk maakt. Op een werkbreedte van 6 meter bevinden zich 156 sproeikoppen op een afstand van 4 cm. De ARA kan elke plant afzonderlijk onderscheiden en behandelen, of het nu om gewas of onkruid gaat. "Volgens de fabrikant is de investering terugver-

diend in vier jaar tijd door de forse reductie in fytoproducten", aldus de beursorganisator.

De presentatie van deze en andere vernieuwende machines vindt plaats in de Grote Ring van vrijdag tot zondag om 13.30 uur en op maandag om 11.45 uur.

Demo Forest

In de even jaren organiseren de organisatoren van Foire de Libramont ook een Demo Forest. Dit jaar vindt die plaats op 30 en 31 juli in de bossen van Bertrix, telkens van 9 tot 18.30 uur. Deze demonstratiebeurs van bosbouwtechnieken vindt plaats op een terrein van 120 ha met 160 exposanten langs een parcours van 4,9 km. Het is een echte demonstratiebeurs waarbij bezoekers de vele bosbouw en houtverwerkings technieken live aan het werk kunnen zien in praktijkomstandigheden. "Daarmee zijn we uniek in Europa. De meeste tentoonstellingen zijn statisch, maar hier zie je de praktijk", aldus Natacha Perat. Tickets voor Demo Forest kosten 16 euro in voorverkoop voor een volwassene en 20 euro aan de kassa. ■

Agenda

Deze vormingen zijn exclusief voor onze leden. De meest actuele informatie vind je op www.boerenbond.be/vorming

Antwerpen

Bedrijfsbezoek melkveebedrijf Snels

Spreker: Jan Halewyck

17 juli, 16.30 uur

Snels Dairy, Minderhout

Patrick Devreese, devreese.patrick@telenet.be
Gistel Melkveehouders

Boerenbond vormt met de financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap en de Europese Unie

Nieuwe generatie triazool

Uitstekende bestrijding van Alternaria

Weersonafhankelijk

Gunstig milieuprofiel

Belanty® **Revysol®**

Maakt het verschil!

BASF
We create chemistry

www.agro.basf.be

Belanty®: toelatingsnummer: 11216P/B - 75 g/l mefenitruconazol. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie. Revysol®: BASF gedeponeerd handelsmerk voor de werkzame stof mefenitruconazol.

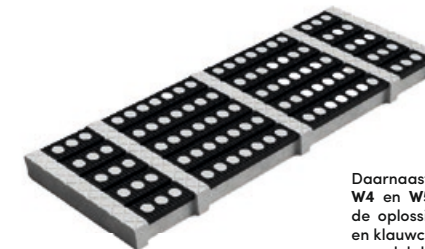
COBEFA
QUALITY CONCRETE

**WELZIJNS
VLOEREN
RUNDVEE**

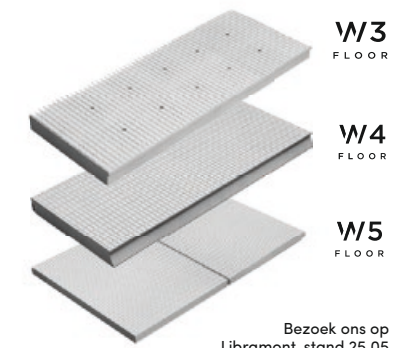
www.cobefa.be
info@cobefa.be

COVI
FLEX

Combinatie rubber & beton voor beter koecomfort en klauwgezondheid.

Daarnaast zijn ook onze W3, W4 en W5 welzijnsvloeren de oplossing voor wie koe- en klauwcomfort hoog in het vaandel draagt.

Bezoek ons op Libramont, stand 25.05

Levert u al melk aan Farmel?

Al meer dan 10 jaar is Farmel **de vertrouwde partner** voor melkveehouders in Nederland en België. Groeien en ondernemen? Dat doen we samen! Met korte lijnen en persoonlijk contact staan we voor u klaar.

FARMEl
dairy business

Scan de QR-code en ontdek de voordelen van het leveren van melk aan Farmel!

info@farmel.nl | +31 (0)527 630 500 | www.farmel.nl

Roadshow langs PAS-vloeren en luchtwasser

PAS-partout melkvee bekijkt oplossingen

In de tweede helft van juni gingen Vlaamse melkveehouders op zoek bij collega's in Vlaanderen en Nederland om enkele AER-technieken (ammoniakemissie-reducerende technieken) in de praktijk te bekijken en te polsen bij de eigenaars naar hun ervaringen. Het project PAS-partout melkvee organiseerde dit evenement een keertje in het oosten van ons land en een keertje in het westen. Wij gingen mee tijdens de eerste kijk- en leerdag.

Liesbet Corthout

Sander Herinckx, projectmedewerker Klimaat & Milieutechnologie bij Boerenbond, kaderde bij de start de achtergrond van de bezoeken. "Tegen eind 2025 zullen melkveehouders op bedrijfsniveau hun stikstofuitstoot met 5% moeten verminderen. Dat kan via managementmaatregelen zoals beweiden en het reinigen van de loopvloer, maar ook door het toepassen van emissiearme vloeren of het minderen in dieraantallen. Daarvan gaan we er van-

daag enkele zien in de praktijk." De praktische en technische toelichting van elke gedemonstreerde AER-maatregel werd voorzien door Nick Rutten (Hooibeekhoeve). Het is belangrijk dat melkveehouders de voorwaarden van elke techniek kennen wanneer ze een keuze maken voor een bepaalde techniek.

Luchtwasser en ecovloer

De dag begon in Maaseik met een bezoek aan het melkveebedrijf van

Bart en Kees van den Hout. Zij melken 560 koeien in twee stallen met een luchtwasser van CBgroep, op de PAS-fiche omschreven als 'chemische luchtwasser in natuurlijk geventileerde stal', met een reductiepercentage van 45%. Kees en Bart zijn heel tevreden van het systeem. "We hebben wel een beetje moeten zoeken. Onze stallen zijn hoog en in het begin gebeurde de luchtverplaatsing te traag. Het werd ook snel te warm in de stal. Intussen hebben we een soaking-systeem en in combinatie met ventilatoren werkt dat perfect. We zijn tevreden van de luchtwasser. Water hebben we voldoende. De luchtwasser vraagt wel veel energie. Maar vooral bij nieuwbouw is het een systeem dat qua totaal kost goed meevalt", aldus de boer. "Af en toe maken we de druppelvangers schoon, verder is er eigenlijk geen onderhoud nodig. We hebben

uiteeraard een onderhoudscontract. De firma meet twee keer per jaar alles na en volgt netjes op."

In hun oude stal plaatsten Kees en Bart een ecovloer van Anders Beton, op de PAS-fiche omschreven als 'Roostervloer voorzien van cassettes in de roosterspleten en reinigen met mestschuif of mestrobot', met een reductiepercentage van 25%. Deze boer koos voor een mestrobot. Belangrijk hierbij is dat de mestrobot zijn werkgangen registreert en de vloer minstens 12 keer per dag reinigt. Kan dat niet, geldt dit niet als PAS-maatregel. "Deze vloer werkt goed. Het rubber is mogelijk vriendelijker voor de poten." Het betonnen gedeelte is voorzien van vlakke groeven, in het rubberen gedeelte is er een helling naar de mestspleet. De ammoniakreductie gebeurt door versnelde afvoer van urine via de hellende groeven en het afsluiten van de roosterspleten door kleppen.

Comfort sleuenvloer G6

Voor de tweede stop trokken we de grens over, naar het Nederlandse Ell, bij het melkveebedrijf van broers Marcel en René Van Helvoirt, die hier 500 koeien melken. Zij bouwden hun nieuwe stal in 2021 en kozen voor de combinatie van een pocketvergister met de G6 comfort sleuenvloer van Swaans Beton. Op de PAS-fiche is deze techniek omschreven als 'geprofileerde vloerplaten met sterk hellende langsgleuven met urine-afvoergat en hel-

lende dwarsgroeven aaneengesloten gelegd of gescheiden door mestafstorten voorzien van emissiereductiekleppen met mestschuif'. Het reductiepercentage is 25%. "Wij hebben hier gekozen voor afstort op het einde. Onze criteria voor een stalvloer waren: niet te duur, goed beloopbaar, gaat lang mee en vraagt weinig onderhoud. We wilden liever geen rubber en zijn uiteindelijk uitgekomen bij deze vloer en zijn er heel tevreden over. Ik zie ook dat de koeien het er goed op doen en dat is belangrijk."

Welzijnsvloer W5

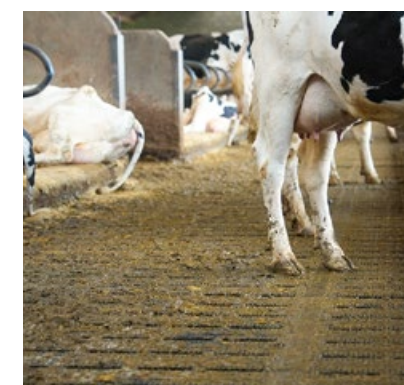
De laatste halte van het bezoek was enkele kilometers verderop, in het Nederlandse Weert. Daar melkt Willie Peters 90 koeien. Die staan in een serrestal op een Welzijnsvloer W5 van Cobefa. Op de PAS-fiche is deze vloer omschreven als 'V-vormige geprofileerde vloerelementen in combinatie met een gierafvoerbuis en met mestschuif', met een reductiepercentage van 25%. De mestschuif moet 12 keer per dag schuiven en voorzien zijn van registratieapparatuur. "De stal is ingericht op zand in de boxen, daarom wilde ik een dichte vloer. Ik ben heel tevreden over deze vloer. De koeien lopen er goed op, één keer per jaar klauwbekappen volstaat. Deze vloer ligt er nu acht jaar in en de kleine reliëfpuntjes, die voor grip zorgen, staan er nog altijd op, dus qua duurzaamheid is dat in orde. Persoonlijk

zou ik niet meer terug willen naar een roostervloer."

Stof tot nadenken

Bart Moonen en Astrid Smets hebben een melkveebedrijf in Weelde en zijn blij dat ze bij deze bezoeken informatie kunnen komen opdoen. "We zijn heel geïnteresseerd. Welke techniek zouden we thuis kunnen toepassen om een leefbaar bedrijf te kunnen behouden? We zijn hier ook met z'n tweeën naartoe gekomen, omdat we het er nadien nog samen willen over hebben. Het is goed om het eens te zien, maar de eerste twee bedrijven zijn veel groter dan het onze en liggen ook meer landelijk. Ons bedrijf zit vlak bij de dorpskern, ook daar moeten wij rekening mee houden. We willen eerst een systeem vinden naar onze zin, en dan gaan we de kostprijs bekijken. We hebben 130 koeien aan de melk, onze investering moet daar op kunnen worden afgeschreven." ■

i Over dit thema worden binnen het project PAS-partout Melkvee ook twee beurzen georganiseerd. Die vinden plaats in het najaar: op 5 december bij Inagro in Roeselare en op 12 december op de Hooibeekhoeve in Geel.

Ecovloer

Comfort sleuenvloer G6

Welzijnsvloer W5

© FOTO'S: LIESBET CORTHOUT

In 'Van boer(in) tot bord en omgekeerd' gaan we na hoe producent en consument van (verse) voeding elkaar vinden. Welke signalen sturen zij uit en worden ze gehoord en beantwoord? Een zomerrecept van 'Lekker van bij ons' brengt hen samen.

Afwisseling van spijs doet eten

Is het 'afwisseling' of 'verandering' van spijs? Wie afwisselt laat verstaan dat hij nog wel terugkeert. Wie verandert zoekt definitief andere oorden op. Het is gekend dat de Vlaming op zijn bord graag eens vreemdgaat. Hij of zij experimenteert graag met nieuwe smaken en gerechten, gaat nu eens naar de Chinees en dan weer naar de Italiaan, maar grijpt telkens weer terug naar de vertrouwde Belgische keuken en naar de keukens van weleer.

Jacques Van Outryve, senior writer

Wat voorafging. Voedingsgedrag is een samenspel van vijf factoren, met name genot, gemak, geld, gezondheid en geweten, waarbij de onderlinge mix afhangt van de persoon, de plaats en het moment. Die kunnen sterk verschillen maar houden elkaar altijd in evenwicht. De balans van ons voedingsgedrag is strikt persoonlijk. De vijf factoren beginnen met een 'g' en worden de 5G-mix genoemd. VLAM, het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing, ontrafelde aan de hand van deze mix het voedingsgedrag van de Vlaming. We gaven de eerste aflevering van deze zomerreeks de titel: 'De kroon ontbloot'. Want klant is koning. Maar wie is die koning? Met dank aan VLAM weten we dat. Kris Michiels en Luc Van Belleghem van het Kenniscentrum Data & Analyse

van VLAM begeleiden ons in deze zomerreeks. Zij blikken vooruit en, indien nodig, ook terug op wat in een vorige aflevering is gezegd. Zij hebben met interesse het verhaal van Jan en Leen Van den Heuvel-Stoffelen uit Oostmalle gelezen. Jan en Leen hebben een hoeveslagerij en een hoevewinkel 'Meelhovenseheide' waar de beste vleesstukken altijd als eerste over de toonbank gaan, zodanig zelfs dat er wordt ingegrepen om trouwe klanten die andere stukken kopen ook van de betere stukken te voorzien. Een rund wordt nu eenmaal in zijn geheel geslacht en moet als geheel worden gecommmercialiseerd, ook een Blonde d'Aquitaine. "Het was een zeer toepasselijk verhaal," zegt Kris Michiels en hij neemt er meteen het 5G-mix-verhaal van VLAM bij. "De 5G-mix speelt een rol bij de keuze ▶

Zomerreeks

van het aankoopkanaal. De klanten van de hoevewinkel van Jan en Leen hebben besloten om daar hun verse vlees-aankopen te doen en bijvoorbeeld niet, zoals de overgrote meerderheid van de Vlamingen, in de supermarkt. Zij doen dat onder meer omwille van de 'g' van genot. Het genot van lekkere en kwalitatieve producten, maar ook het genot van beleving van een hoevewinkel, het genot van het verhaal achter het product en het genot van direct contact met de boer en de boerin. Lokale producten consumeren verhoogt het gevoel van genot. Maar er is meer! Het is niet enkel het gevoel van genot dat speelt, ook bewust of onbewust de 'g' van geweten. Denk hierbij aan steun aan de lokale economie, aan de korte keten, minder transport van product, 'eerlijke' prijzen, meer vertrouwen in kwaliteit, milieuvriendelijkheid, dierenwelzijn ... niet omdat dat per se zo is, maar ze hebben die perceptie omdat ze de boer en de boerin kennen en vertrouwen hebben in hun aanpak. Anderzijds zullen klanten van een hoevewinkel, alweer bewust of onbewust, minder belang hechten aan de 'g' van gemak en van geld, in het algemeen of zeer specifiek op het moment voor de aankoop. Jan en Leen geven dat trouwens ook in hun gesprek grif aan."

Zij getuigden van de stormloop van klanten op de betere vleestukken. Wat wordt onder betere stukken verstaan? Heeft elke consument het wel over hetzelfde?

"Zoals ook in het artikel van Jan en Leen vermeld werd, zeggen consumenten geregeld dat ze 'minder maar beter vlees' eten. Minder is duidelijk maar wat is voor hen dan 'beter' vlees? En hoeveel mensen zeggen dit dan? Twee vragen waarop we bij VLAM een antwoord zochten via een onderzoek bij 1000 Belgische consumenten tussen de 18 en 65 die verantwoordelijk zijn voor de aankoop van voedingsproducten. 4% gaf aan dat zij in vergelijking met

De barbecuetafel met vooraan de worst. BBQ is niet alleen vlees, ook groenten vinden meer en meer de weg naar het BBQ-rooster.

Wat consumenten zeggen te verstaan onder 'beter vlees'

Vlees van slager of van korte keten en niet van supermarkt (lokaal - 'ambachtelijk' versus 'industrieel')

Minder rood vlees (vooral minder varkensvlees) en meer wit vlees

Betere stukken vlees: 'puur' in plaats van 'verwerkt, vlees van hogere prijsklasse'.

Vlees met extra garanties ('bio', kwaliteitslabel, diervriendelijk, traceerbaar)

Vlees dat smaakvoller, malser, zachter, magerder is en mooier uitzicht heeft (weinig pezen...)

vorig jaar meer vlees zijn gaan eten, 53% evenveel, 17% minder maar beter vlees, 18% minder maar hetzelfde vlees en 8% geen vlees meer. Vervolgens vroegen we aan de 17% die 'minder maar beter vlees' zijn gaan eten, wat ze dan juist verstaan onder 'beter vlees'? De antwoorden hebben we gegroepeerd in vijf blokjes (zie hiernaast). Vermits het om een open vraag ging kunnen we geen concrete percentages op de antwoorden plakken en geven we alleen grootteordes aan. Het linkse blokje werd het meeste vermeld. Het rechtse blokje met 'smaakvoller, malser, zachter, magerder, mooier uitzicht werd' ook maar in mindere mate vermeld. Beter vlees kan dus voor consumenten op vele aspecten slaan, niet enkel op de vleessoorten (minder rood, meer wit vlees), vleesversnijdingen (filet pur, entrecôte), aankoopplaats (slager, hoevewinkel, ambachtelijk), gewetens- en gezondheids-gerelateerde aspecten (bio- en andere labels) maar ook op genotsaspecten (smaak)! Maar de aankoopplaats (minder industrieel, niet uit supermarkt) blijkt dus de meest gegeven definitie van 'beter vlees'.

Kris merkt op dat de veel grotere groep van consumenten die zeggen meer of evenveel vlees te eten nog altijd een grotere invloed zullen hebben op de vleesmarkt. Neem nu de barbecue. Uit VLAM-onderzoek blijkt dat afgerond 94% van de ondervraagden aangeeft dat bij de barbecue vlees hoort. Opgesplitst in vlees is onmisbaar (53%), graag vlees (25%) en liefst wel vlees (15%). Wij vragen welk vlees dat op de BBQ-rooster ligt. Want uit onderzoek blijkt het voornamelijk worst te zijn.

Het vleesproduct dat het meest (letterlijk) op de rooster wordt gelegd is worst gevolgd door brochettes en spek. Waar blijven die betere stukken? "Dat is alweer een mooi voorbeeld van de 5G-mix die zeer persoonlijk is en afhankelijk van tijd en plaats. Voor een

ontbijt op een weekdag zal de afweging anders zijn dan voor een etentje met vrienden in het weekend. Barbecue is zo'n specifiek moment waarop de afweging tussen de 5G's anders ligt dan op een gewoon eetmoment. We hebben de 5G-mix bij een BBQ niet specifiek in kaart gebracht, maar je kan veronderstellen dat bij een BBQ de 'g' van genot sterker zal doorwegen dan de 'g' van geld, gezondheid of geweten. Worst is dan een dankbaar product omdat dit bij veel mensen (ook kinderen) in de smaak valt (genot) en hier komt inderdaad ook de 'g' van gemak om de hoek kijken. Worst is niet alleen gemakkelijk te verkrijgbaar, er zijn verschillende smaken en het is een gemakkelijk te bereiden product. Dat laatste is voor de betere stukken wel anders."

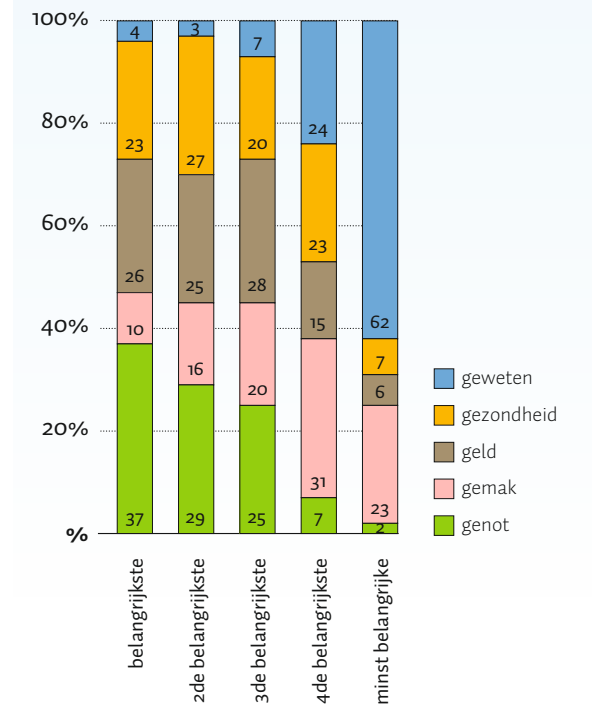
Juist, daarvoor heb je al kenners achter het barbecuestel nodig mét digitale vleestermometer, wifi en een app. De gezelligheid maakt echter veel goed. Ook interessant, 90% van de Belgen heeft het liefst aardappelen bij de barbecue als 'side dishes'. En, vergeet zeker ook de groenten niet!

Eten is voornamelijk genot

Eten is op de eerste plaats genot. Daar kunnen we niet onderuit. We hoeven daar ook niet beschaamd om te zijn. Moest eten pijn doen, dan zou de mens er allang niet meer zijn. Dat kan ook van dieren worden gezegd. Ook dieren eten wat ze lekker vinden. Ze gaan er specifiek naar op zoek. Zo ook de mens. Hetzelfde kan worden gezegd van seks en voortplanting. Ook daar speelt genot een noodzakelijke rol. De geschiedenis staat bol van filosofen en religies die het genot onderdrukken om voorrang te geven aan de geest. Want genot bezoedelt de geest. De tegenstelling tussen lichaam en geest is van alle tijden en typisch menselijk. Probleem is dat de mens niet gemaakt is om zoveel eten beschikbaar te hebben zoals de mens ook niet gemaakt is om

Rangschikking van de 5 g's in volgorde van belangrijkheid bij voedingskeuzes

© VLAM-TRACKING 2023 (Vox)

constant rechtop te zitten en te lopen. Het was destijds zoeken en op jacht gaan naar eten en dus naar genot. Vandaag ligt alles voor het grijpen. Terwijl mijn ouders nog moesten eten wat de pot schafte, hebben we vandaag een overdaad aan keuzes. We hebben keuzestress. De moeder vraagt aan haar kind: wat wil je eten vandaag? Zelfs de kleine mag kiezen ... Wat wordt gekozen?

Eetgenot is moeilijk uit te leggen en is voor iedereen wel anders. Wat vindt men lekker? VLAM zegt: 'van bij ons'. Maar wat vind jij? Is lekker te benoemen? Lekker heeft met vele factoren te maken. Met de geur, de smaak maar ook de structuur en de 'bite'. Denk aan

Zomerreeks

het kraken van chips. Lekker zit ook in ons hoofd. Lekker heeft te maken met gemoedstoestand. Wijn op het wijndomein proeft anders dan diezelfde wijn op een regenachtige dag thuis. Genot heeft ook te maken met het gezelschap. Denk aan de BBQ van daarnet, het avondje fondue of gourmet. De pint met de vriend aan de toog ... In een volgende aflevering gaan we verder na wat Vlamingen zoal lekker vinden en waarom. Wat we hier nog kwijt willen is dat de Vlaming kiest voor de Belgische keuken. Echter niet alleen.

Belgische kost

De Vlaming kiest onomwonden voor de Belgische keuken. Bijna negen op de tien Vlamingen vinden Belgische kost lekker. Vaak gekookte gerechten zijn steak met friet, stoemp met worst, stoofvlees met friet, balletjes in tomatensaus en hamrolletjes met witloof.

Wat met andere favoriete keukens?

Kris Michiels: "Andere favoriete keukens – op ruime afstand weliswaar van de Belgische – zijn de Zuid-Europese en de Aziatische keuken. Het zijn trouwens eerder de 55-plussers en lager opgeleiden die vooral voor de Belgische keuken kiezen. Echter ook bij 18- tot 34-jarigen en hoger opgeleiden staat de Belgische keuken op de eerste

Kris Michiels (VLAM):

“We eten vooral iets waarvan we genieten en we gaan dus niet snel iets eten wat misschien wel goedkoop of gezond of duurzaam is, maar wat we niet lekker vinden.”

plaats, ook al scoren voor hen de Zuid-Europese en de Aziatische keuken in verhouding ook goed. De klassieke Belgische keuken biedt veel variatie maar Vlamingen proeven ook graag eens nieuwe producten en gerechten.”

Dat wordt afwisseling van spijs genoemd! Er werd opgemerkt dat het recept in de eerste aflevering van deze zomerreeks ‘Thaise salade’ is, aangeboden door ... ‘Lekker van bij ons’! Leg uit?

“De Belgische keuken blijft, zoals gezegd, de meest populaire en meest

toegepaste keuken in Vlaanderen, maar we houden er inderdaad ook van om nieuwe smaken te ontdekken. Dat heeft ook te maken met de vele reizen die consumenten ondernemen. Zo leren ze andere smaken kennen. Noteer dat dit ontdekken ook een onderdeel is van de ‘g’ van genot, samen met beleving, imago en emotie. Vanuit die optiek staan consumenten open voor die nieuwe invloeden en ervaringen. Je mag natuurlijk niet veralgemenen. Er zijn altijd consumenten die zullen vasthouden aan wat ze kennen en vertrouwen. Echter wie vreemdgaat kijkt dan in de eerste plaats naar de Zuid-Europese, maar ook naar de Aziatische keuken. Met ‘Lekker van bij ons’ spelen we daar handig op in! Je kan immers internationale gerechten perfect maken met Belgische producten en ingrediënten. Door ons niet enkel te beperken tot de Belgische keuken verruimen we dus de gebruiksmomenten en -mogelijkheden van onze Belgische producten en geven we die producten ook een modern imago.”

Een voorbeeld?

“De aardappel wordt sterk aanzien als een product uit grootmoeders keuken. Hierdoor missen we aansluiting, vooral bij jongere consumenten die ook naar die andere keukens lonken. Daarom tonen we in onze campagnes aan dat de aardappel ook perfect past in die minder traditionele en wat meer wereldse maaltijden. Op deze manier tonen we jongeren dat aardappelen ook bij hun kook- en eetgewoontes passen. Dat geldt trouwens voor heel wat producten ‘van bij ons’”

Tijd nu voor ons bezoek bij Filip en Caroline Verlae-Tack in Izegem. Waar gaat hun veldsla naartoe en hoe ervaren zij hun consument. Wat eten zij?

www.vlaanderen.be/vlam/kennisbank

Op het menu staat een gebakken mooie meid (heek) met veldsla uit de kom, aardappelveldslapuree en pesto van veldsla.

Filip en Carine Verlae-Tack leven voor hun veldsla

“Wij bepalen niet wat lekker is”

Filip en Carine Verlae-Tack uit Izegem snijden driemaal per week veldsla die via de REO Veiling aan de man of vrouw wordt gebracht. Dit doen zij het hele jaar rond. Veldsla is hun leven en veel meer dan een garnituur op het bord. Veldsla kan trouwens op verschillende manieren worden geserveerd. Onze foto graaf kan ervan meespreken.

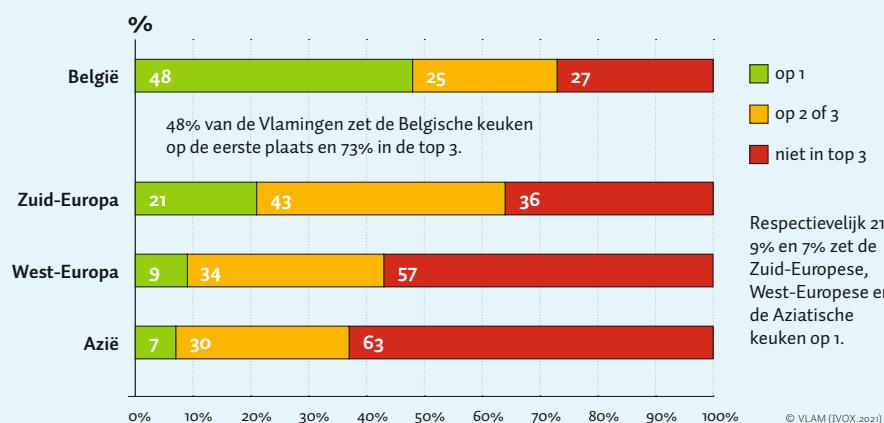
Jacques Van Outryve, senior writer

Op de dag van ons bezoek is het broeierig heet (29 °C), en dat is aan veldsla te zien. Het bladgewas kan minder goed tegen hoge temperaturen dan vruchtgroenten zoals tomaten. Filip toont een veldje dat ‘gelepeeld’ is. De blaadjes hebben de

vorm van een lepelte. “Dat komt wel meer voor wanneer het buiten zwoel en onweerachtig is. Deze partij zal wellicht niet meer worden geogst.” De ‘roosjes’ moeten perfect zijn. De veldsla wordt gecommmercialiseerd onder het Tomabel-keurmerk van de veiling. De

baseline van het keurmerk luidt ‘Pluk de dag’. Voor Filip en Carine is het niet ‘pluk’ maar driemaal per week ... ‘snij de dag’. Veldsla is een vergeten groente en speelt sterk in op de ‘g’ van genot. Filip en Carine weten voor welk verhaal wij gekomen zijn: van boer(in) tot bord. Op welk bord belandt hun veldsla? Filip antwoordt nog vooraleer ik de vraag kan stellen. Niet de consument maar de handel bepaalt wat op het bord ligt. Mensen eten’s middags op het werk. Daar wordt beslist of er al dan niet ook veldsla op de dagschotel, het broodje smos (smoske) of broodje gezond ligt. ▶

Wat is jouw favoriete keuken?

Filip maakt zich geen illusie: “Wij bepalen niet wat lekker is! In de week worden consumenten door anderen gevoed. Enkel in het weekend hebben ze tijd om zelf keuzes te maken.” En dan nog ... Uiteindelijk beslissen, volgens hem, anderen of de consument veldsla in de voedingswinkel aantreft en in welke vorm, in kleinverpakking of in een bak waar de sla voor het grijpen ligt en er al dan niet nog fris of al verlept uitziet. Of je vindt veldsla ergens verscholen in de vele zakjes kant-en-klare slamengelingen.

Anderen beslissen

Ik vertel Filip en Carine van mijn favoriete restaurant in mijn buurt dat bij elke schotel, zowel voor- als hoofdgerecht, waterkers serveert van een lokale teler, Tuerlinckx uit Aarschot. Die staat ook met zoveel woorden op de menukaart vermeld. Gratis reclame! Wat heeft die waterkers wat zijn veldsla niet heeft? “Het kan ook met veldsla. Waarom niet beide? Alles hangt af van de relatie die de chef-kok heeft met lokale telers”, verduidelijkt Filip. Directe verkoop aan restaurants komt meer en meer voor. Sommige chef-koks bepalen zelfs mee het teeltpaan van een lokale boer of tuinder. Filip weet dat zijn veldsla via de horeca-handel ook in restaurants op het bord belandt. Er is echter meer nodig dan restaurants om omzet te halen! Kennismaking in een restaurant kan wel een trigger zijn om er ook in de winkel naar te vragen. Is het lekker? Is het gemakkelijk klaar te maken? Blijft het lang vers? Filip beseft dat het niet gemakkelijk is voor kleine teelten om grote promotiecampagnes op te zetten. Vandaar dat hij de steun van VLAM aan kookprogramma's zoals *Dagelijkse Kost* sterk waardeert. “Wanneer Jeroen Meus ‘kleine groenten’ zoals waterkers of veldsla gebruikt, merk je dat daags nadien aan de vraag in de winkel”, bevestigt ook Carine. Filip en Carine snijden, wegen en verpakken in bakjes van 100 en 150 gram.

“Wanneer Jeroen Meus ‘kleine groenten’ zoals waterkers of veldsla gebruikt, merk je dat daags nadien aan de vraag in de winkel”, zeggen Filip en Carine.

Dat is vers en wordt in het jargon ‘eerste gamma’ genoemd. Ter informatie, andere gamma's van groenten zijn tweede gamma (ingeblikt), derde gamma (diepgevroren), vierde gamma (vers maar gesneden en verpakt) en vijfde gamma (algemene term voor verwerkt product). Veldsla leent zich voor eerst gamma (vers, voorgespoeld) en vierde gamma (vers, gekuist, gesneden, verpakt). “Door zelf te verpakken zijn enkele dagen ‘versheid’ gewonnen”, motiveren Filip en Carine hun keuze. Het cliënteel zijn de groentehandel, groentewinkels en de buurtsupermarkt. Filip en Carine houden zich weg van grote supermarkten en ‘hard discounters’. Het is een bewuste keuze.

Wind in de zeilen

Ik vraag het erop en stel mijn vraag: “Groentelers hebben de wind in de zeilen. De voedsel- en gezondheidstrends hameren op meer groeten en fruit. We evolueren naar een voeding die meer *plant based* (plantaardig) is. Wat is meer *plant based* dan groenten en fruit?” Filip: “Euh ... (aarzelt). VLAM heeft uitgewezen dat er vorig jaar als gevolg

van de hoge voedingsinflatie meer werd uitgegeven aan groenten en fruit maar dat minder volume én goedkoper werd aangekocht.” Wat kan goedkoper dan veldsla? Groen is groen. Als men groen gegeten heeft, is zijn ‘g’ van geweten en gezondheid gesust. Er is groene keuze genoeg. Denk aan de vele zakjes gemengde sla-tjes. Er is dus ook nog de ‘g’ van geld. Het mag allemaal niet te duur zijn? “We worden overspoeld met goedkopere veldsla en *baby leaf* uit Italië (Povlakte) of Frankrijk (Nantes) waar heel wat is geïnvesteerd in grotere plastic overkappingen, al dan niet met EU-subsidies die meer productie en oogstzekerheid bieden. Vaak wordt rechtstreeks geleverd aan de grote supermarktketens en hard discounters. Veel gaat in slamengelingen.” Je bedoelt dat ze bestemd zijn voor het vierde gamma. Gemakkelijk toch! Dat brengt ons naast de ‘g’ van geld ook meteen bij de ‘g’ van gemak in onze 5G-mix van VLAM. “Wij leveren eerste gamma (vers). Ons product is voorgespoeld en moet nog worden gewassen om de laatste grond-

resten te verwijderen. Vierde gamma is goedkoop en gebruiksklaar. Maar je weet niet waar de verschillende sla-soorten die erin zitten vandaan komen. Het goedkoopste eerst? Dat is best mogelijk. Veldsla wordt in de slamengelingen gestoken, juist omdat de ‘roosjes’ volume aan het zakje geven doordat die blaadjes een beetje open staan. Dat oogt ook mooi.” Carine en Filip zelf eten zeer traditioneel. Filip houdt van zijn ‘patatjes’ die hij op zijn bord kan pletten met een goede saus. Carine is verlekkerd op brood en eet veel rauwe groenten. We hebben van VLAM geleerd over ‘troostvoedsel’. Iets lekkers om zich beter te voelen. Bij Filip is dat een Omer. Die schenkt hij zich uit na een zware en vermoeiende dag. Filip is bestuurder bij REO Veling en lid van de sectorvakgroep Groenten bij Boerenbond en heeft meer dan eens zo’n zware dag. ■

Filip Verlae, tuinbouwer:

“Niet de consument maar de handel bepaalt wat op het bord ligt.”

Zomers slaatje Veldsla met frambozen en Berloumi

Hoofdgerecht • 20 minuten • eenvoudig • slaatje voor 4 personen

Ingrediënten

- 100 g veldsla
- 2 uien (in ringen)
- 120 g Berloumi
- bakboter

Afwerking

- 250 g frambozen
- 50 g pecannoten
- olijfolie
- appelazijn
- peper
- zout

LEKKER VAN BIJ ONS

Bereiding

Fruit de uien in wat bakboter tot ze bruinig worden.

Snijd de Berloumi in plakjes en grill ze langs beide kanten goudbruin zonder vetstof.

Verdeel de veldsla over de borden. Verdeel er de kaas, frambozen, pecannoten en gekarameliseerde ui over.

Bedruppel met olijfolie, appelazijn, peper en zout.

Voor andere recepten of kooktips, scan deze QR-code

Bodemgezondheid

Bodemgezondheid is een sleutelement voor het behoud van bodembiodiversiteit en productiviteit. Syngenta zette daarom de Interra-scan in de kijker. Hierbij wordt gebruikgemaakt van technologie voor de detectie van gammastralen, om precisie-input te leveren voor bodemobservatie. Telers kunnen met de scan aan de slag om de bodemkwaliteit op hun velden te verbeteren. “De Interra-scan helpt de landbouwer om bemesting en bekalking variabel in te kunnen zetten, alsook variabel te zaaien en te poten op basis van het potentieel van de bodem”, aldus Edward Vander Linden van Syngenta.

Proefveldbezoek Syngenta

Biologicals groeien naast traditionele gewasbescherming

Het is geen geheim dat 2024 zich kenmerkt als een heel bijzonder jaar. Het natte najaar van 2023 had invloed op de aardappel- en bietenoogst en zorgde voor slechte zaaiomstandigheden voor granen. Het natte voorjaar heeft de lentegewassen aanzienlijk vertraagd en de gevolgen voor de ziektedruk in granen zijn navenant. Toch was het proefveldbezoek bij Syngenta geen slechtnieuwsshow.

Liesbet Corthout

Op het Henegouwse proefplatform werd behalve aan onkruidbestrijding ook ruim aandacht besteed aan bodemkwaliteit en de fel in opkomst zijnde biostimulanten en biologische bestrijdingsmiddelen.

Sarah Van Beneden is market development manager biologicals bij Syngenta. “Het is voor Syngenta een strategische keuze om meer en meer in te zetten op biostimulanten en biologische bestrijdingsmiddelen. We geloven dat de toekomst een en-enverhaal zal brengen,

waarbij biologische en traditionele middelen naast elkaar kunnen worden gebruikt. Zo zorgt de *Azotobacter salinestrus*, aanwezig in Vixeran, ervoor dat de plant stikstof uit de lucht kan opnemen. Het is een robuuste bacterie met een drievoudige werking – bladeren, wortels en de rhizosfeer of wortelzone. Bovendien is deze bacterie makkelijk combineerbaar met heel veel chemische gewasbeschermingsmiddelen. Uit proeven in granen en mais leren we dat het gebruik hiervan tot 30 kg stikstof kan besparen.”

“Uit proeven in grasland met verschillende stikstofgiften leerden we dat het toepassen van Vixeran leidt tot een toename in droge stof en in ruw eiwit. Het gras heeft dus een hogere voederwaarde. En bij een Nederlandse proef in suikerbieten werd een hogere suikeropbrengst van meerdere honderden kilo's per hectare opgetekend. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de plant bij deze manier van werken *on demand* stikstof krijgt toegediend. De plant neemt op wat ze nodig heeft, wat dus zorgt voor minder stress en het risico op overbemesting wegneemt. Daarnaast weten we dat de bacterie

ook de wortelgroei kan stimuleren” “De aardappelen gingen dit jaar pas laat de grond in, en helaas was het pootgoed niet altijd topkwaliteit. Meer dan ooit is elke groeidag belangrijk. Quantis kan ook dit jaar zijn meerwaarde voor de aardappelteelt bewijzen. Bij de knolzetting en bloei, wanneer er een hoge energiebehoefte is, en in periodes van weergerepteerde stress, helpt Quantis de plant om de fotosynthese te ondersteunen. Dat zorgt voor uniforme, grotere knollen met een beter verklaarbare opbrengst tot gevolg. Bij de oogst van 2023 werd een gemiddelde opbrengststijging van 8% gemeten.”

Ziekten bij granen

Uiteraard is er bij Syngenta ook nog altijd ruime aandacht voor de ‘traditionele’ gewasbeschermingsmiddelen. “Februari telde 23 regendagen en met 60 liter per vierkante meter viel hier de dubbele hoeveelheid regen in vergelijking met andere jaren”, vertelt Christian Walravens. “In combinatie met de relatief hoge nachttemperaturen zorgde dat voor een gunstige omgeving voor bepaalde ziekten. Septoria veroorzaakte schade aan enkele gevoelige rassen die vroeg gezaaid werden. Bruine roest zien we meestal pas begin juni, maar konden we nu al einde maart waarnemen.

In een normaal jaar kan de boer daar preventief op inspelen, maar de omstandigheden maakten een normaal spuitschema onmogelijk. De opgelopen achterstand kan je niet wegwerken, want eens bruine roest aanwezig is, krijg je deze maar moeilijk weg.” Solatenol blijft bij Syngenta hét middel voor de behandeling van deze ziekten. “We bekijken dit in combinatie met diverse triazolen en strobilurinen. We moeten ons voorbereiden op de toekomst, waarbij zonder twijfel nog meer stoffen uit de handel zullen verdwijnen.” “Maar de grote uitdaging ligt toch bij de T1.” Dat blijkt uit een proef met wintertarwevariëteit Crossway, die het gebruik van Metconazol vergelijkt, alleen en in diverse combinaties. “Triazolen hebben een goed effect tegen roest, maar moeten geholpen worden. In combinatie met strobilurinen zien we een mooie verbetering. Maar in de toekomst om de triazolen te ondersteunen, moeten we naar verschillende complementaire middelen kijken. Daarom testen we ook de combinatie met producten die de natuurlijke afweer van de plant stimuleren en een mooie werking op septoria vertonen. Het effect op bruine roest met name, moet nog beter kunnen, maar het is zeker een piste voor de toekomst.”

“*Azotobacter salinestrus*, aanwezig in Vixeran, zorgt ervoor dat de plant stikstof uit de lucht kan opnemen”, aldus Sarah Van Beneden.

Christian Walravens:

“We moeten ons voorbereiden op de toekomst, waarbij nog meer stoffen uit de handel zullen verdwijnen.”

Uitdagingen met windhalm

Onkruidbestrijding in granen is een van de grootste uitdagingen de komende jaren, vanwege het verdwijnen van bepaalde belangrijke moleculen en de uitbreiding van resistentie in veel voorkomende onkruiden, zoals windhalm. Syngenta biedt al vele jaren Axial, op basis van pinoxaden, als hulpmiddel in deze strijd. Ook in dit moeilijke jaar, waren de resultaten in de windhalmproof duidelijk. “Idealiter zet je niet in op onkruidbehandeling in het voorjaar alleen, maar behandel je ook al in het najaar. We hebben proeven gedaan met Axial, en Axial gemengd met diverse andere middelen. In het geval van resistentie tegen sulfonylurea, is het beste resultaat te verkrijgen met een behandeling van Axial alleen, niet in menging met sulfonylurea. Een combinatie van Axial met een bodemherbicide kan interessant zijn om de nawerking te verhogen en de ontwikkeling van resistenties te voorkomen. En zelfs dan blijft de uitdaging groot. Je moet echt snel kunnen schakelen. Vorig jaar was het uiteindelijk zelfs niet mogelijk sommige percelen te oogsten, omdat er te veel windhalm aanwezig was. Als het aantal beschikbare middelen in Europa blijft dalen, dreigen we in een onwerkbaar situatie terecht te komen.” ■

Proefveldbezoek Limagrain

Hybridegranen gericht op de toekomst

Op de locatie van het Limagrain-proefveld 2024, werden midden oktober vorig jaar de laatste aardappelen gerooid. Nog net voor het einde van het jaar werd het demoveld granen ingezaaid. Later dan voorzien en in uiterst moeilijke omstandigheden, maar bij Limagrain zijn ze toch zeer tevreden over wat er op het veld te zien is tijdens ons bezoek in juni.

Liesbet Corthout

Sander Van Kerckhove: "Hybridetarwe is van nature toleranter. Vanwege de sterke uitstoeing kan je ook dunner zaaien."

"Hybridetarwe is van nature toleranter", vertelt Sander Van Kerckhove, bij Limagrain verantwoordelijk voor de akkerbouwgewassen. "Het wortelgestel is beter ontwikkeld dan bij klassieke rassen, wat zorgt voor een efficiëntere benutting van stikstof en vocht in de bodem. Vanwege de sterke uitstoeing

kan je hybridegranen ook dunner zaaien."

Veldproef hybridegranen

Het proefveldbezoek begon bij Hyking. "Dat is een vroegrijpe variëteit, geschikt voor lichte percelen waar men nu nog vaak voor gerst kiest. Hyking is

kort en stevig, maar heeft desondanks veel stro-opbrengst. Hyacinth is een Chevignon-type, een halfvroeg tarwe. In goede omstandigheden is dit een bakwaardige tarwe, goed qua gezondheid met goede tolerantie tegen gele roest en septoria."

"Hyntact is met name voor de extensieve teelt een geschikte variëteit, die het ook goed doet met minder input van fungiciden en stikstof. En dan is er nog Hycardi, de eerste bebaarde hybridetarwe, die we vorig jaar geïntroduceerd hebben. Het is een korte, stevige variëteit met goede stro-opbrengst. Fusarium is bij Hycardi wel een aandachtspunt."

Bij de veldproeven kregen de gekende hybridetarwevariëteiten dit jaar het gezelschap van de nieuwe variëteit Hylord. "Bij Hylord kunnen we een 5% hogere opbrengst optekenen in alle grondsoorten en zowel bij vroege als late zaai. Deze variëteit heeft een goede uitstoeing en goede koudetolerantie. In goede omstandigheden kan deze variëteit ook baktarwe opleveren. We boren hiermee een nieuwe genenpool aan met verbeterde tolerantie tegen bladziekten zoals septoria."

Koolzaad als alternatief

"Koolzaad is een teelt die we in Vlaanderen niet zo veel zien, maar die wel mogelijkheden biedt", aldus Thomas Truyen. "Je zaait koolzaad tussen 15 augustus en 15 september en oogst begin augustus. Het staat dus bijna een jaar op het veld, wat het een ideaal vanggewas maakt. Bovendien is het financieel rendement vergelijkbaar

Koolzaad is in Vlaanderen minder populair, maar biedt wel veel mogelijkheden.

met dat van granen. Een opbrengst van 4 à 5 ton per hectare is realistisch. Voor boeren die hun rotatie willen verruimen naast korrelmais en tarwe, of op moeilijke grond, kan koolzaad zeker een goed alternatief zijn. Het is een gewas dat veel organische stof nalaat en de bodemstructuur verbetert dankzij de diepe beworteling. Koolzaad is ook positief voor de biodiversiteit en het imago van de landbouw."

Groenbedekker-mengsels

"Uit de proeven blijkt dat mengsels van groenbedekkers meer opleveren dan hun ingrediënten afzonderlijk. Mengsels zorgen voor een grotere organi-

schestofaanbreng. Door de synergie tussen de verschillende soorten zal een mengsel altijd meer koolstof aanbrengen dan een enkelvoudige groenbedekker. Waar vroeger het accent meer lag op gele mosterd, is het nu vooral Japanse haver die in de mengsels prominent aanwezig is."

Uitdagingen bij suikerbiet

"De suikerbietenteelt is tegenwoordig rendabeler, maar blijft wel zijn uitdagingen hebben. Het van de markt verdwijnen van bepaalde herbiciden is er daar één van. De Conviso-technologie biedt daarop een antwoord. Convisorassen hebben een grote inhaalbeweging gemaakt wat ziekte-tolerantie en suikerproductie betreft."

"De vooruitgang in de veredeling heeft ook voor een sterke verbetering gezorgd in bladgezondheid en dat is essentieel, want zonder blad geen suiker. BTS 8735 CR+ is nieuw in het gamma. Deze variëteit heeft een zeer hoge tolerantie tegen cercospora en scoort ook goed op tolerantie voor roest en meeldauw."

"Wij bieden al onze rassen aan met BetaShield-ontsmetting. Dat is een zaadcoating die zorgt voor veelvuldige

Alle suikerbietrassen van BetaSeed worden aangeboden met BetaShield-ontsmetting.

vertakking van de wortelhaartjes. De start versnelt en dat resulteert uiteindelijk in een meeropbrengst aan suiker. Het verder vertakte wortelgestel zorgt voor een stressbestendigere plant, die zijn genetisch potentieel ten volle kan benutten." ■

Thomas Truyen: "Via onze tool Agrility kan je mais opvolgen van zaai tot oogst, via satellietbeelden."

Mais opvolgen van zaai tot oogst

"Met Agrility hebben we bij Limagrain nu een tool om mais op te volgen van zaai tot oogst, via satellietbeelden", vertelt Thomas Truyen. "Door de ontwikkeling van het gewas op te volgen, kan je het oogstmoment voorspellen en een opbrengstvoorspelling maken. Zeker in een jaar als dit is dat heel interessant. Zo weet je al vroeg wanneer je moet hakselen en of je eventueel mais extra moet aankopen. Meer informatie over deze tool kunnen de boeren vinden op www.lgseeds.be."

Fons Medaer toont hoe een onkruidbehandeling in wortelen 's ochtends (rechts op de foto) meer nevenschade geeft dan een behandeling op de middag als het gewas droog is.

Uitkijken naar nieuw plaagmiddel bij Certis Belchim

Met meer dan 1700 (professionele) bezoekers uit 32 landen werden de demovelden van Certis Belchim opnieuw goed bezocht dit jaar. Het bedrijf had ook goed nieuws te melden: een welkome uitbreiding van de erkenning van Lentagran 45 WP, en vooral de aankondiging van een 'nieuw' middel tegen de aardappelplaag.

Ivan De Clercq

Tijdens de demoproeven ontvangt Certis Belchim internationale klanten en leveranciers in Londerzeel. Onder die bezoekers ook een Japanse delegatie. Twee jaar

geleden fuseerde Certis Europe met Belchim Crop Protection. Beide hadden het Japanse Mitsui AgriScience-groep als belangrijke aandeelhouder. "Certis Belchim is voor Japanse – en

andere – ontwikkelaars van gewasbeschermingsmiddelen een logische partner om registraties voor Europa uit te werken", vertelt Maud Buggenhout van Certis Belchim. Certis Belchim beschikt in Londerzeel over een labo waarbij moleculen worden gescreend en onderzocht naar dosering en resistentiegevoeligheid. De demo- en proefvelden beslaan 13 ha, en ook met de nieuwe eigenaarsstructuur blijft de proefveldwerking stevig overeind. Onlangs werd er nog geïnvesteerd in een op maat gemaakte sproeimachine met leidingen en sproeikoppen in tienvoud, die toelaat om sneller en efficiënter de verschillende kleine plotjes hun unieke proefbehandeling te geven.

Uitbreiding Lentagran 45WP

Erkenningen bekomen en verlengd krijgen heeft dikwijls al heel wat voeten in de aarde. Een uitbreiding voor andere teelten is dus altijd goed nieuws. Certis Belchim was dan ook blij om die voor het herbicide Lentagran 45WP (pyridaat) aan te kondigen. Deze heeft nu een uitbreiding naar onder andere wortelen, pastinaak, knolselder en erwten. "Zeker met het wegvallen van Defi (prosulfocarb) en de strenge voorwaarden rond het gebruik van bentazon is deze uitbreiding welkom", vertelt Fons Medaer, technical account manager voor groenten in Vlaanderen bij Certis Belchim. Lentagran 45WP is een contactmiddel met een goede werking tegen probleemkruiden zoals zwarte nachtschade, doornappel en melganzenvoet. "Lentagran 45WP is géén brandblusser, maar je moet het in een klein onkruidstadium en herhaaldelijk in lage doseringen inbouwen. Beter aan een dosis van 0,5 kg op klein onkruid dan aan 0,75 kg tien dagen later", legde Medaer uit. "Het is een veilig middel, maar je moet de spelregels volgen. Doe het op een droog gewas. Wij hanteren als stelregel dat de grond wit of grijs moet zijn van de droogte (drie dagen

droog) vooraleer je kan behandelen, zodat de planten een waslaag hebben opgebouwd. Maar dat was dit seizoen quasi onmogelijk. Wij hebben in de proef behandeld na één dag volledige droogte en dat ging ook probleemloos, zonder schade op het gewas." Net zoals bij sommige andere middelen is het tijdstip van de dag sowieso een aandachtspunt. 's Ochtends loop je in een nat gewas meer risico op spuitschade. Als mogelijke partners voor Lentagran 45WP adviseert Certis Belchim onder andere Betasana SC (fenmedifam), Challenge (aclonifen) of Sencor (metribuzin) in wortelen of AZ 500 in erwten. Met die Challenge en Sencor is er een duidelijk synergetisch effect.

Nieuw middel tegen de plaag

In aardappelen kon Certis Belchim voor de eerste keer Areli aan het professionele publiek voorstellen, al is het product pas volgend seizoen commercieel beschikbaar op de markt. Areli is een 'nieuw' product. Het is een combinatie van de actieve stoffen cyazofamid (uit Ranman Top) en valifenalaat. Aangezien deze laatste vroeger gecombineerd werd met mancozeb (in Valis M),

verdween deze actieve stof ook met het verdwijnen van mancozeb. Met Areli komt valifenalaat dus opnieuw op de markt. Volgens David Dermaut van Certis Belchim maakt vooral de combinatie van verschillende eigenschappen Areli zo sterk: een krachtige preventieve werking, bescherming van nieuwe groei, snel regenvast, plantafweerversterkend en effectief tegen alle gekende plaagstammen. "Voor enkele van deze eigenschappen is er misschien wel een ander middel te vinden dat gelijkaardig of nog beter scoort, maar de combinatie van alles vind je enkel bij Areli", is Dermaut overtuigd. In de strijd tegen nieuwe, steeds agressiever wordende stammen van *Phytophthora infestans* doen combinaties zoals in Areli het beter dan bijvoorbeeld Ranman Top alleen. Door de middelen altijd te combineren en af te wisselen in actieve stoffen kunnen de schaarse middelen die er zijn optimaal beschermd worden tegen resistentie. "Een toekomstgerichte aardappelbescherming zal altijd een combinatie zijn van de juiste genetica, plantversterkende middelen en doeltreffende fungiciden", aldus Dermaut. ■

Certis Belchim blijft in de proefveldwerking investeren, getuige deze op maat gemaakte veldspuit.

Nieuwe, agressieve stammen van *Phytophthora infestans* zorgen ervoor dat de aardappelbescherming zich ook steeds moet aanpassen, aldus David Dermaut.

Pootgoed op de planter beschermen

Pootgoed snijden en/of het planten in natte en koude omstandigheden maakt de aardappelen gevoeliger voor rot en rhizoctonia. Een behandeling van pootgoed met flutolanil kan hierbij aangewezen zijn. Flutolanil is zowel vloeibaar (Monarch) als in poedervorm (Symphonie) verkrijgbaar. De toepassing moet zorgvuldig worden uitgevoerd. Vorig jaar waren er berichten over contaminaties van graan met het middel, wellicht afkomstig van opslag of vervoer waar eerder met flutolanil behandelde aardappelen gepasseerd zijn. Certis Belchim schuift om dit tegen te gaan nu een oplossing naar voren, namelijk het behandelen van het pootgoed op de plantmachine met de vloeibare variant. Door met sproeidoppen op de planter het pootgoed tijdens de val in de grond te behandelen met flutolanil, wordt de aanwezigheid van ongewenste residuen in andere teelten vermeden.

Proefveld Bayer in Houtain-Le-Val

Bayer test veelbelovend fungicide voor bieten

Al meer dan 30 jaar doet Bayer CropScience demonstraties op haar proefplatform in Houtain-Le-Val. Bayer zaait doelbewust onkruiden uit tussen verschillende gewassen om de bestrijding daarvan zo goed mogelijk te onderzoeken, net als de bestrijding van ziekten en plagen.

Sanne Nuyts

Bayer reflecteert over producten die vorig jaar werden geïntroduceerd en test ook Propulse/Yearling uit, een veelbelovend fungicide voor bieten. Andreas Vandersmissen van Bayer gaf ons toelichting bij de verschillende proeven.

Glyfosaat

Onkruidbestrijder glyfosaat was de afgelopen jaren een veelbesproken bestrijdingsmiddel, maar Bayer blijft ervan overtuigd dat glyfosaat veilig, kostenefficiënt en effectief kan worden gebruikt. Het type formulering van het

product is belangrijker dan ooit, aangezien de wetgeving beperkingen oplegt in dosissen. Sinds de vernieuwing van glyfosaat in het najaar 2023 vervangt Roundup Energy de vorige formulering Roundup Power Max, die dezelfde flexibiliteit in gebruik als werkingsspectrum garandeert. Roundup is onmisbaar als wapen in de antiresistentiestrategie binnen de rotatie ter bestrijding van moeilijke onkruiden.

Bieten

2023 bleek voor bieten een moeilijk jaar. Door het natte weer was de ziektedruk hoog en viel cercospora bijna niet te managen. Cercospora wordt steeds agressiever en kan tot 30% impact hebben op de bietenopbrengst. De incubatietijd zit tussen 15 en 25 dagen en wordt korter naarmate het warmer en vochtiger is. Onder meer het verlies van actieve stoffen en de afnemende werking van sommige fungiciden maken de nood aan nieuwe oplossingen hoog. Daarom ontwikkelde Bayer Propulse voor bieten. Voorlopig is de toepassing nog niet regulier erkend, maar kreeg Bayer een noodtoelating van 120 dagen. Propulse toont zeer goede resultaten tegen cercospora aan twee behandelingen aan 1,2 liter/ha. Niet alleen de keuze van het bestrijdingsmiddel, maar ook de teelttechniek en de keuze van het veld moeten goed zitten, volgens Andreas. De sporen van cercospora overleven in de grond en op gewasresten en kunnen een jaar later hogere ziektedruk geven

Serenade heeft een brede werking tegen schimmels en heeft vooral een invloed op de kwaliteit van de aardappel (foto boven). Volgens Bayer is het interval tussen de twee behandelingen van tarwe dit jaar nog belangrijker dan de keuze van het product (foto onder).

op de percelen ernaast. Bayer raadt aan om de eerste symptomen van cercospora meteen te bestrijden en niet te wachten tot de schadedrempel van 5%. Drie weken later mag de tweede bespuiting al plaatsvinden.

Aardappelen

De kwaliteit van aardappelen moet erop vooruitgaan, en daar streeft Bayer naar met de middelen Serenade en Velum Prime. Veel grondgebonden schimmels steken de kop op, zoals rhizoctonia en zilverschurft. Serenade heeft een brede werking tegen schimmels en heeft vooral een invloed op de kwaliteit van de aardappel. Dat vertaalt

zich in meer opbrengst. Velum prime richt zich op aaltjes en heeft een sterke invloed op de algemene gezondheidstoestand van de knol in de grond, en zorgt zo ook voor meer opbrengst.

Granen

Schimmelbestrijding is altijd een uitdaging in granen. Zeker nu gele roest de laatste jaren de kop opstak, gevolgd door septoria en bruine roest. Gele roest komt vroeg in het seizoen rond de eerste knoop van de tarwe. Die behandel je best zo snel mogelijk. De coformuleringen van Bayer op basis van prothioconazole spelen daarin een belangrijke rol. Al is het interval tussen

In maïs doe je de onkruidbestrijding volgens Bayer het best bij de vooropkomst.

de twee behandelingen volgens Andreas Vandersmissen dit jaar nog belangrijker dan de keuze van het product. Tussen behandelingen mag in jaren als dit maximaal drie weken zitten.

Mais

Ook in maïs doe je de onkruidbestrijding volgens Bayer het best in vooropkomst. Adengo is daar een heel goed middel voor, vooral op zandgronden in de Kempen met moeilijke grassen. Klanten zijn wel eens ongerust dat bij vroege bestrijding nieuw onkruid zal kiemen, geeft Andreas mee. Dat zal volgens hem ook het geval zijn, maar die kiemen zouden geen grote invloed meer hebben op de maïs. Als je grotere onkruiden moet behandelen, zal het opbrengstverlies door de gewasconcurrentie groter zijn. Hoe kleiner de plant, hoe gewasveiliger de combinaties. Voor bestrijding na opkomst raadt Bayer de middelen Monsoon, Banteng, MaisTer Power en Capreno gecombineerd met Laudis (WG), Itineris of Videl aan voor grassen en tweezaadlobbige onkruiden. Die middelen worden best toegepast bij het derde of vierde blad. ■

Andreas Vandersmissen toonde bij elk gewas het effect van de verschillende bestrijdingsmiddelen.

“Bij groeiregulatie kom je beter iets te vroeg dan te laat”, aldus Michiel Hubau.

Ook in gewasbescherming draait het om timing

Al enkele jaren heeft BASF zijn demoproeven liggen in het Henegouwse Obaix. De weersomstandigheden maakten een uitvoering zoals gepland zelfs in demoproeven niet eenvoudig, al vallen er altijd wel lessen te trekken uit een seizoen met uitzonderlijke weersomstandigheden.

Ivan De Clercq

Een goede planning zorgt ervoor dat je de juiste activiteit op het juiste tijdstip kan starten; althans in veel andere sectoren buiten de landbouw. In de landbouw hebben de weergoden altijd het laatste woord, en dat geldt zeker voor dit seizoen. “Het was van willen maar niet kunnen. Of er was geen tijd op de schaarse momenten met goed weer, of het veld liet het niet toe”, schetste gewasadviseur Dirk Butaye de moeilijke weersomstandigheden.

Groeiregulatie bij groeizaam weer
Eén van de activiteiten die soms in de verdrukking raakte was het reguleren van de groei, in de volksmond soms ook wel eens ‘verkorten’ genoemd. Soms is er de vrees dat je ook te vroeg of te fel kan reguleren, maar BASF demonstreerde in een proefperceel wintergerst dat die vrees ongegrond is. “Groeiregulatie vraagt groeizaam weer. Je moet het niet doen bij vorst, maar je komt beter iets te vroeg dan te laat”,

adviseerde Michiel Hubau. Een vroege behandeling zorgt niet alleen voor een verdikte halmbasis, maar ook voor een betere wortelontwikkeling. “Je verstevigt er de fundamenten mee waarop later in het groeiseizoen gebouwd wordt”, maakte Dirk Butaye de vergelijking. Een behandeling bij een gewas van zo’n 20 cm (eerste knoop – tweede knoop) kan dus al. Door het kortere maar stevigere (en vooral niet gelegerde gewas) is de mindere opbrengst aan stro te verwaarlozen. Aan het einde van de rit valt zelfs de uiteindelijke groei van het gewas meestal mee. In deze demoproeven maakte BASF gebruik van Medax Max, dat zich ook vroeg laat inzetten.

Laatste en voorlaatste blad
Beter te vroeg dan te laat geldt ook in

de schimmelbestrijding. Alleen waren de schimmels er dit jaar erg vroeg bij. Met name bruine roest was al eind maart in de wintertarwe aanwezig, wat uitzonderlijk vroeg is, en ontwikkelde zich steeds verder. “Het niet kunnen behandelen door weersomstandigheden werd dit jaar genadeloos afgestraft. Tien dagen na de eerste behandeling op ons proefveld zat er op het laatste blad - dat nog niet aanwezig was tijdens de eerste behandeling - alweer bruine roest op. Bijgevolg werd de laatste behandeling dus curatief uitgevoerd. Het advies is om niet te wachten tot de aar uit is. Het laatste en voorlaatste blad zorgen grotendeels voor de graanopbrengst en moeten dus zo vroeg mogelijk beschermd worden”, vertelde Dirk Butaye.

Zoeken naar werkende combinatie
Voor een T2-behandeling wordt er in tarwe altijd een combinatie van een triazool met een SDHI als fungicidenbestrijding geadviseerd. Maar ook in die SDHI's is de bescherming niet (meer) vanzelfsprekend zoals voorheen. Het is dus zoeken naar middelen die wel een goede bescherming bieden. In de tarweproef wou BASF vooral de kracht van het triazool mefentrifluconazool (Revysol) tegen septoria en bruine roest demonstreren. Septoria was dit jaar nadrukkelijk aanwezig, al werd ook deze in sommige rassen uiteindelijk ‘overvleugeld’ door de overvloedige aanwezigheid van bruine roest. In granen kunnen producten op basis van Revysol gebruikt worden om bladziekten en/of aarziekten te bestrijden in zowel tarwe als gerst. De grootste kracht van middelen op basis van dit triazool komt tot uiting in de T2. “Waar voorheen middel op basis van prothioconazool de standaard waren voor de ramulariabeestrijding in gerst, zijn dat vandaag de middelen op basis van mefentrifluconazool (Revysol)”, aldus Dirk Butaye.

Blad aangetast door septoria, met de typische zwarte puntjes.

Combineren en gaten vullen
In de herbicidenbehandeling in vooropkomst bleek dit jaar op het proefveld in Obaix het kruiskruid massaal aanwezig. Ook in onkruidbestrijding verdwijnen er steeds meer middelen. Voor middelen zoals terbutylazine zijn de beperkingen strenger geworden. In andere gevallen is de toegestane hoeveelheid beperkt, waarbij het combineren van middelen een interessante optie kan zijn. Een van de toepassingen hiervan is de combinatie van Frontier Elite met Successor. Soms is een combinatie nodig om ‘gaten’ die bepaalde middelen laten vallen op te vullen. Van Stomp Aqua is bijvoorbeeld geweten

Nog meer dan een hoge dosis is het juiste middel bepalend voor het succes van de onkruidbestrijding. Vooraan: behandeling met Toki aan 60 g/ha.

Bentazon vraagt collectieve inspanning
Weinig middelen zijn zo ‘nodig’ als de actieve stof bentazon in erwten en bonen. Maar omdat het middel traag afbreekt in grondwater, soms teruggevonden wordt in het oppervlaktewater en omwille van die reden de drinkwaterproductie al tijdelijk werd stilgelegd, dreigt het toch volledig verboden te worden. Zo moet elk perceel waarop bentazon gebruikt wordt, geregistreerd worden. Deze registratie is onder andere niet mogelijk op bodems met een grondwaterstand van minder dan één meter onder de bodemoppervlakte. BASF investeerde in een interactieve kaart (www.agro.basf.be) waarop je kan zien op welke percelen een registratie mogelijk is.

Jef en Nathalie Geerts-Wouters organiseren glamping in de wei

“Wij willen de toekomst van ons bedrijf verzekeren”

Twee jaar geleden ging Nathalie Wouters met Boerenbond op inspiratietour naar Nederland, om diverse vormen van toerisme op de boerderij te ontdekken. Nathalie was meteen verkocht, maar het vergunningstraject had heel wat voeten in de aarde. Het eerste idee werd aangepast, en deze zomer start het koppel op hun bedrijf in Pulderbos met glamping in de koeienweide. Op termijn zullen ze uitbreiden tot zes bell-tenten.

Liesbet Corthout

Jef Geerts nam in 2015 het melkveebedrijf van zijn moeder over en melkt nu 100 koeien. “We hebben in 2020 een nieuwe stal gezet met

één robot en gaan bij onze koeien vol voor hoge productiviteit.” Nathalie heeft altijd als verpleegkundige gewerkt, maar sprong daarnaast veel bij op het

bedrijf. Nu werkt ze volledig thuis mee. “De uitdagingen met vergunningverlening, het stikstofgebeuren ... Het nodigt uit om de mogelijkheden van een neventak te gaan bekijken. Daarom ging ik enkele jaren geleden met Boerenbond op inspiratietour met als thema ‘logies op het platteland’. Eén concept vond ik echt geweldig: Farmcamps. Dat is een bedrijf dat safaritententent plaatst bij land- en tuinbouwers, die deze dan uitbaten en ook leuke nevenactiviteiten verzorgen. Jef en ik hebben hen meteen gecontacteerd, want we zagen het helemaal zitten.”

“We zijn dan ook zelf enkele keren op zo’n Farmcamps-locatie gaan logeren”, vult Jef aan. “Ook na gesprekken met de boeren die dit uitbaten, zagen we het nog altijd zitten. Maar anderhalf jaar later was de vergunning nog altijd niet rond. Die safaritententent elk seizoen opbouwen en afbreken is zo goed als onmogelijk, en het was hier bij ons geen optie om de constructies permanent te laten staan. Farmcamps werd het dus niet en ook het idee van safaritententent moesten we laten varen. Dan zijn we uiteindelijk bij belltententent terechtgekomen. Bij zo’n kleiner concept was de gemeente ook helemaal mee. Zij erkennen uiteraard dat in zo’n landelijke omgeving het hoesvetoerisme een interessante optie is.”

Meubels van eigen makelij

Nathalie en Jef kregen een vergunning voor zes tententent en kochten er meteen drie aan. “We hebben dan zo’n tent opgezet in onze loods om te kijken hoe we ze het beste konden inrichten. Voor een keuken binnen is het te klein, dus we bouwden er een soort van eethoek aan op het terras, waar gastentent gezellig in de schaduw kunnen zitten. Mijn vader is altijd schrijnwerker geweest. Hij heeft met veel plezier de meubelentent elkaar getimmerd. Gelukkig doet hij dat graag en kan hij het ook goed.” “We hebben nu een mooi concept en hopen dat we op deze manier ons melkveebedrijf klaar kunnen maken voor de toekomst. Onze omgevingsvergunning laat niet toe om meer koeientent te melken. Daarom hebben we vol ingezet op productiviteit. Dat hebben we nu bereikt, nu is het tijd voor een volgende stap.”

Landbouwbeleving

Jef en Nathalie bieden niet enkel een tententent in de wei aan. Vooral het stuk landbouwbeleving wordt heel belangrijk. “We gaan bijvoorbeeld pudding maken samen met de kinderen, waarbij we starten van de melk, recht van de

koe. Ook kalfjes knuffelen staat op de agenda. Onze eerste gastentent hebben we onlangs mogen ontvangen en om zes uur ’s ochtendstent stonden de kinderen al enthousiast klaar om mee de koeientent te melken en de kalfjes melk te geven. Wij betrekken hen er ook echt bij en laten hen dingen doen. Een unieke ervaring, waardoor ze leren dat melk een echt basisproduct is.”

“Wij willen dat mensentent de boer niet enkel kennen als de man met de beer-ton”, zegt Jef. “Dat hoort er natuurlijk ook bij, maar hier zien mensentent een verzorgd landbouwbedrijf, met een boer in propere kleren. We willen een goede indruk nalaten, want de maatschappij heeft dat nodig. Uiteraard zullen de logies ook aanpassingentent vergen van onze kant. Bij zomertent weer kunnen wij gastentent hebben wanneer de loonwerker komt. Als we mest moeten uitrijden en de mestput ligt open, is dat zeker een aandachtspunt. We zullen een planning moeten maken, maar zijn ook positief dat dit extra inkomstentent kan genereren. De voornaamstent uitdaging is uiteraard de hoge productiviteit van onze dieren te behouden en misschien nog te verbeteren. Het is goed om daarnaast in te zetten op een nevenactiviteit om voor meer zekerheid te zorgen. Onze kinderen zijn nu nog klein. Of ze later iets in de landbouw willen doen, weten we nog niet. Maar ik wil hen wel de kans geven, mocht het zover komen.”

Dus is het nu vooral hard werken om ’t Kiekeboetje, zoals de glamping heet, tot een succesverhaal te maken. “We werken er graag hard aan en zijn heel blij met wat het geworden is. Nu moeten we de mensentent nog naar hier krijgen. We hebben een website en zijn actief op sociale media, maar zelf inspirerende inhoud maken is toch wel een uitdaging. *Reels* maken is iets heel anders dan boer zijn! Ook daar leren we nog elke dag bij.” ■

 www.kiekeboetje.be

Patrick Pasgang

consulent Korte Keten en Landbouwverbreiding
patrick.pasgang@boerenbond.be

Diversifieer je activiteiten

Landbouwverbreiding, oftewel diversificatie van landbouwactiviteitentent, houdt in dat boeren naast traditionele landbouwactiviteitentent ook andere vormen van inkomstentent genereren. Daar zijn verschillende redentent voor:

- 1. Risicospreiding.** Door meerdere activiteiten te ontplooientent kunnen boeren hun afhankelijkheid van één enkele inkomstentent bron verkleinen. Dit vermindert de risico’s die gepaard gaan met bijvoorbeeld slechte oogstentent, prijsdalingentent of ziektes in gewasentent en vee.
- 2. Verhoogde inkomstentent.** Diversificatie kan extra inkomstentent opleveren vanuit onder andere toerisme, korteketenverkoop of dienstentent. En daardoor de economische stabiliteit verbeteren.
- 3. Werkgelegenheid.** Landbouwverbreiding kan extra banentent creëren, zowel binnen het boerenbedrijf als erbuiten.
- 4. Connectie met brede bevolking.** Landbouwverbreiding kan de bandentent tussen boeren en de gemeenschap versterken. Boerderijwinklentent, educatie en recreatieve activiteiten kunnen zorgen voor meer interactie en begrip tussen boeren en consumententent.

Landbouwverbreiding biedt de kans om je economische basis te versterken, risico’s te verminderentent en een duurzamer en veerkrachtiger bedrijf te ontwikkelentent. Wil je weten wat jouw mogelijkheden zijn, neem dan contact met je consulent.

Boost de bestuivers

Bestuiving is cruciaal voor de landbouw. Wereldwijd heeft meer dan 75% van de voedselgewassen bestuiving nodig. Om de achteruitgang van hun populatie tegen te gaan, kan je als landbouwer heel wat maatregelen nemen om bestuivers kost en inwoon aan te bieden. In wat volgt geven we je graag inspiratie hierrond. Laat het maar zoemen!

Jerome Rops en Ine Deroo, Boeren natuur Vlaanderen

Onder bestuivers verstaan we wilde bijen, hommels, zweefvliegen, dag- en nachtvlinders en honingbijen. Vooral voor groenten en fruit zijn bestuivers van belang voor het voortplanten of vormen van vruchten. Onder ander door intensivering in het ruimtegebruik, klimaatverandering en invasieve soorten is hun populatie echter sterk teruggevallen. Maar boeren en natuur gaan hand in hand: via verschillende (kleine) maatregelen op je bedrijf kan je bestuivers helpen.

1 Bloemenranden

Een eerste goede maatregel voor bestuivers is het aanleggen van een bloemenrand. Dit kan bijvoorbeeld

interessant zijn om tegelijkertijd een perceel recht te trekken (en de werkgangen zo efficiënter te maken), of op een minder productieve rand van een perceel. Je kan er ook voor kiezen om naast de teeltvrije meter langs een waterloop een bufferstrook in te zaaien met bloemzaad. Je bereikt de meest effectieve bloemenrand wanneer je met inheemse soorten en autochtoon zaaigoed werkt. Helaas zijn dergelijke mengsels wel duurder dan de doorsnee verkrijgbare mengsels. Voor het aanleggen van een bloemenrand kan je wel op verschillende subsidie-instrumenten terugvallen. Zo kan je bij het ALZ een eenjarige ecoregeling 'bufferstrook plus - bloemmengsel' aanvragen bij je verzamelaanvraag (1745 euro/ha/jaar). Bij de VLM kan je ook meerdere vijfja-

rige beheerovereenkomsten aangaan: kruidenrijke akkerrand (1536 tot 2058 euro/ha/jaar, afhankelijk van het maai-beheer), bloemenakker of bloemenakker functionele agrobiodiversiteit (FAB), beide 1998 euro/ha/jaar.

2 Botanisch grasland

Wil je nog groter uitpakken, dan kan je ook overwegen om een beheerovereenkomst af te sluiten van botanisch grasland. Hierin zijn twee mogelijkheden: 'botanisch grasland ontwikkelen' of 'botanisch grasland in stand houden'. Hoe hoger de graslandfase, hoe rijker de biodiversiteit aan planten en de aanwezigheid van interessante kruiden, wat een zeer gunstige habitat is

voor bestuivers. De beheerovereenkomst 'botanisch grasland ontwikkelen' is opgedeeld in drie categorieën: graslandfase 0 (bouwland/raaigras) tot en met 2 (diverse grassoorten) met een trapsgewijze vergoeding (342 euro/ha/jaar, 870 euro/ha/jaar en 1225 euro/ha/jaar). Gelijkaardig kent de beheerovereenkomst 'botanisch grasland in stand houden' twee categorieën: graslandfase 3 (1406 euro/ha/jaar) is een gras-kruidenmix waarbij de grassen niet meer dominant zijn. De hoogste graslandtypes 4 en 5 zijn respectievelijk bloemenrijk grasland en schraalland (1593 euro/ha/jaar). Om de doelen van de beheerovereenkomst te bereiken is het niet toegestaan om het perceel te bemesten of besproeien.

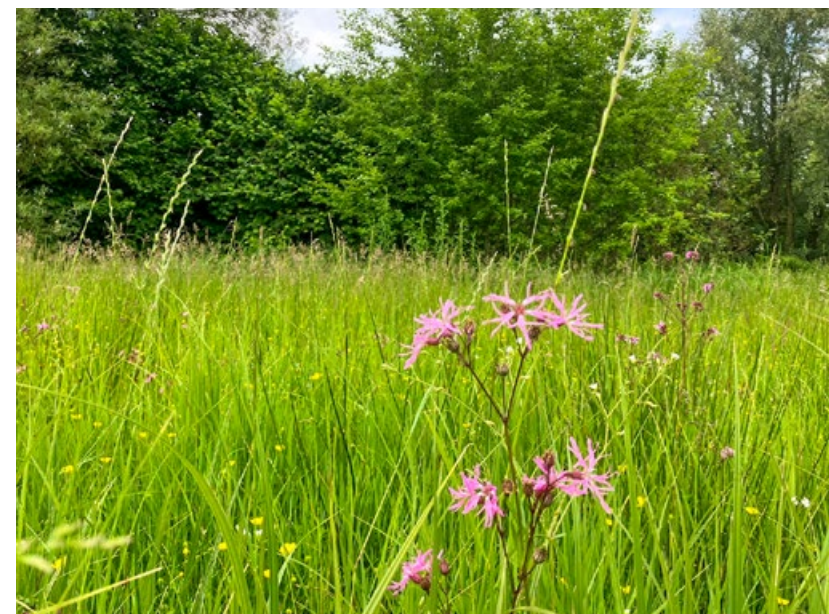
3 Hagen en heggen

Wil je toch een grote impact creëren met een beperkte oppervlakte? Opteer dan voor een haag of heg. Ze worden beschouwd als lijnelementen waardoor er geen bemestbare oppervlakte afgetrokken wordt van het perceel. Ondanks hun kleine oppervlakte kun-

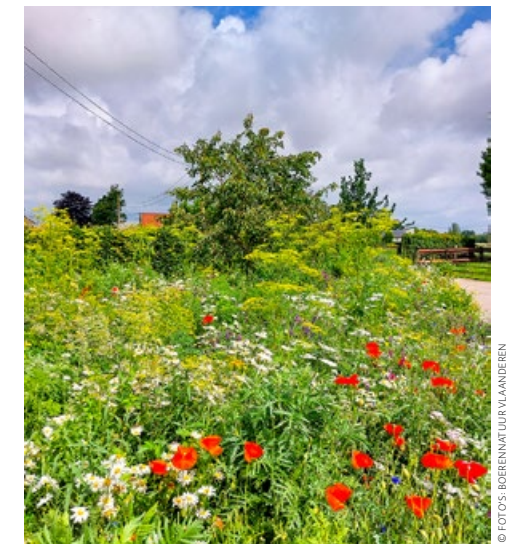
nen hagen en heggen een grote impact hebben op bestuivers wegens hun hoogte, lengte en hun rol als verbindend element tussen diverse percelen en plaatselijke natuur. Het aanplanten (inclusief bescherming plaatsen) van deze kleine landschapselementen kan vrijwel kosteloos via de niet-productieve-investeringen (VLI). Met een ruime keuze uit 43 verschillende soorten is het mogelijk om een zeer diverse haag of heg aan te planten die doorheen het seizoen zal bloeien en voortdurend voedsel zal voorzien voor je hardwerkende bestuivers. Vijf jaar na aanplant is het mogelijk om een beheerovereenkomst af te sluiten met de VLM en zo vergoed te worden voor het onderhoud (0,84 tot 1,95 euro/meter).

4 Bijenhôtels

Naast het voorzien van nectar en pollen via de voorgaande maatregelen is het ook belangrijk om beschutting te voorzien. Daar waar honingbijen door imkers in bijenkasten worden gehuisvest, kan je ook voor solitaire bijen een bijenhôtel plaatsen. Indien je graag een

Botanisch grasland is een zeer gunstige habitat voor bestuivers.

FOTO'S: BOEREN NATUUR VLAANDEREN

Een wild hoekje op je bedrijf oogt niet alleen mooi maar is een goede aanvullende maatregel om bestuivers kost en inwoon te bieden.

bijenhôtel wil plaatsen, is het belangrijk om dit in de zon te plaatsen, liefst weg van de regen en in de buurt van nectarbronnen. Je kan ervoor kiezen om zelf een bijenhôtel in elkaar te knutselen, maar je kan ook een bijenhôtel aankopen en dit volledig vergoed krijgen via niet-productieve investeringssteun (VLI). In 2022 organiseerden we met Boeren natuur Vlaanderen een actie rond het boeren natuurpakket, waarbij meer dan 200 landbouwers in Vlaanderen een bijenhôtel plaatsten. ■

Kriebelen je vingers nu om er in te vliegen, maar heb je nog enkele vragen? Contacteer ons dan via info@boeren-natuur.be en we helpen je graag verder!

Wat nog?

Aanvullend op of als alternatief voor bovenstaande maatregelen, is het ook altijd interessant om wilde hoekjes te creëren op je bedrijf. Alle beetjes helpen de beestjes en bovendien is het ook aangenaam voor het oog!

Kan je op een landbouwbedrijf werk en privé nog van elkaar scheiden?

“Dat kan volgens mij bijna niet. Je woont en werkt op het bedrijf, iedereen van het gezin ziet dagelijks wat er op het bedrijf gebeurt. Dat wil niet zeggen dat je geen privéleven meer hebt, maar je moet natuurlijk breder kunnen kijken en nog een sociaal leven hebben naast het bedrijf. Wij spreken bijvoorbeeld graag en veel af met vrienden en gaan op reis om alles eens echt te kunnen loslaten. We hebben dat in het begin wat moeten leren, maar zijn er ondertussen wel beter in geworden.”

Wat was voor jullie de grootste uitdaging tot nu toe?

“Dat was ongetwijfeld de H3N1-vogelgriep in 2019. Voor ons een heel heftige periode met een grote impact op zowel het bedrijf als op onszelf en het gezin. De relaties met andere mensen in de sector kwamen toen onder grote druk te staan. Dergelijke periodes maken duidelijk hoe belangrijk het is als landbouwer om je te omringen met mensen

die een brede visie en een kritische blik hebben. De omkadering, en van wie je informatie krijgt, is van grote waarde. Daarom is het voor jonge land- en tuinbouwers zo belangrijk om een netwerk te kunnen opbouwen. Groene Kring kan daar een grote rol in spelen. Je kan er aansluitend op vergaderingen veel opsteken uit verschillende visies en invalshoeken.”

Hoe vormt je leven als landbouwer je als mens?

“Het leven als landbouwer wordt sowieso een deel van je persoonlijkheid. Het geeft je op een bepaalde manier een vorm van sterkte en identiteit omdat je ergens voor staat. Het geeft je betekenis, maar dat maakt het natuurlijk soms minder aangenaam als je merkt dat die identiteit uit bepaalde hoeken wordt aangevallen. Dan is het natuurlijk zaak om te proberen dat niet te persoonlijk op te nemen. We hebben in onze sector soms misschien te veel het gevoel dat we gevisieerd worden, zo'n zaken gebeuren even goed bij mensen met een ander beroep.” ■

Het bedrijf van John en Annelies in Geluwe van bovenaf gezien.

“Het geeft een kick om zelf problemen op te lossen”

John Debaene kwam in 2009 mee in het pluimveebedrijf van zijn schoonouders waar zijn vrouw Annelies Vanraes twee jaar eerder mee ingestapt was. In 2015 werd een zesde stal gezet waar slachtkuikenouderdieren gekweekt worden, de ouders van de vleeskuikens die als ei verkocht worden aan de broeierij. Vier jaar later werd de sector getroffen door de H3N1-vogelgriep, een heftige periode waarvan de aanpak als bijzonder onrechtvaardig ervaren werd.

Tom Dewanckele

John kan genieten van de dagelijkse werkzaamheden zoals eieren rapen, zeker als dat kan met de radio op de achtergrond. Hij vindt het vanzelf-

sprekend niet leuk als er iets stukgaat, maar het geeft hem wel een kick als hij zelf het probleem kan detecteren en het vervolgens ook nog zelf opgelost krijgt.

John en Annelies vullen elkaar goed aan bij de taakverdeling op het bedrijf. Ze delen zelfs een perfectionistisch kantje. “In de vermeerderingssector is het belangrijk dat je het echt goed probeert te doen. Dat is in elke sector natuurlijk zo, maar het zit bij ons vooral in details. Je moet veel zelfdiscipline aan boord brengen om het echt goed te kunnen doen. Niet dat ik een workaholic ben, maar ik wil vooral een goed resultaat. Het maakt mij niet uit hoeveel uren ik per dag gewerkt heb, ik word er gewoon gelukkig van als alles die dag efficiënt verliep.”

Wie?

John Debaene baat samen met zijn vrouw Annelies Vanraes een pluimveebedrijf met ruim 50.000 slachtkuikenouderdieren uit, de ouders van de vleeskuikens. Ze hebben samen drie zonen, Aymeric, Celestin en Guillaume.

Waarom lid?

“Onze organisatie verricht heel veel werk dat aanvankelijk niet zichtbaar is. In veel dossiers worden dankzij Boerenbond scherpe kantjes bijgeschaafd. Dat klinkt misschien niet zo sexy, maar het is wel uiterst belangrijk voor elke individuele land- en tuinbouwer.”

Toekomstdromen?

“Een aantal van onze stallen is op dit moment al ammoniakemissie-arm, maar een aantal ook nog niet. Daar zullen we tegen 2030 dus iets moeten aan doen en uiteindelijk een beslissing nemen over welke richting we uitgaan. De opfok- en vermeerderingssector wordt voor mij momenteel niet echt naar waarde geschat, al heb ik het gevoel dat het wat aan het keren is. Dat speelt zeker een rol bij de keuzes die moeten gemaakt worden.”

“Het is belangrijk om je te omringen met mensen met een kritische blik.”

Meer zien?

Wil je meer zien en horen over de passie van John, scan dan deze QR-code.

Onderzoek naar de preventieve aanpak van CGMMV en ToBRFV

Virussen zijn al lange tijd een uitdaging in de vruchtgroenteteelt. Veel van de meest gekende virussen behoren tot het genus van de tobamovirussen, waaronder ook ToBRFV en CGMMV. Deze virussen worden mechanisch verspreid via plantensap, dat kan worden overgedragen door bijvoorbeeld handen of schaarmpjes tijdens de arbeid. Daarnaast vormen zaden en water een potentiële infectieroute.

Evelien Aussems en Jari Van Dam (Proefstation voor de Groenteteelt, Sint-Katelijne-Waver)

Zowel ToBRFV als CGMMV veroorzaken kenmerkende mozaïekpatronen op bladeren, samen met gebobbeldheid en onregelmatige bladvormen. ToBRFV leidt in een later stadium tot wankleuring op de vruchten en/of oranje en glazige vruchten. CGMMV daarentegen geeft in een later stadium bobbelige vruchten met mozaïekkleuring. Om deze twee virussen te counteren, lopen er momenteel twee landbouwprojecten: 'Beheersing van ToBRFV op de Belgische tomatenbedrijven' (B2B) en 'Integrale aanpak van komkommerbontvirus' (InPaKt).

Resistentielabels onder de loep

De keuze van het juiste ras is een belangrijke stap in een preventieve aanpak van alle ziekten en plagen. Een ras dat resistent is tegen een bepaalde plaag of ziekte kan een grote hulp zijn in de bestrijding. Helaas is resistentie tegen virussen vaak geen eenvoudige kwestie, wat het voor telers ingewikkeld maakt om de juiste keuze te maken. Volgens wetenschappelijke definities is een ras resistent wanneer het virus zich niet kan vermenigvuldigen in de plant, waardoor er geen symptomen of

virusdruk optreden. Als het virus zich wel, maar langzamer vermenigvuldigt in de plant, spreekt men van een tolerant ras. In de praktijk wordt er echter zelden over tolerantie gesproken. Dit komt omdat de International Seed Federation (ISF) definitie heeft opgesteld, specifiek bedoeld voor bedrijven. De ISF heeft twee extra categorieën geïntroduceerd: intermediaire resistentie (IR) en hoog resistentie (HR). Een IR-ras kan de ontwikkeling van symptomen in gematigde mate beperken. IR-rassen vertonen minder symptomen dan gevoelige rassen onder vergelijkbare omstandigheden. Een HR-ras kan de ontwikkeling van symptomen in hoge mate beperken. HR-rassen kunnen onder zware virusdruk volgens deze definitie nog steeds symptomen vertonen. Momenteel bestaat geen test of set van criteria waaraan een ras moet voldoen voordat HR of IR kan worden geclaimd tegen ToBRFV en CGMMV. Hierdoor kan een bedrijf, op basis van eigen tests, een resistentie claimen die niet overeenkomt met de claim van een concurrerend bedrijf of wat je verwacht van een bepaalde resistentie. Dit

maakt het voor telers moeilijk om de juiste rassenkeuze te maken. Om deze verwarring tegen te gaan, wordt er in het InPaKt-project een objectief kader voor de teler gecreëerd.

Evaluatie van praktijkrelevante rassen

In onze eerste veldproef met CGMMV bij komkommer werden tien praktijkrelevante rassen geïnoculeerd en wekelijks beoordeeld op bladsymptomen. Het is duidelijk dat de resistent geclaimde rassen, op Severance na, beter presteren dan de gevoelige rassen. Gideon liet de minste virussymptomen zien. Maar ook DRCE1355 zorgde met zijn groeikracht voor weinig bladsymptomen. Ook Dee Viate en Garpo deden het meer dan behoorlijk. De proef wordt komende zomer her-

Tabel 1. Resistentie en resultaten

Ras	Zaadhuis	CGMMV	Score bladsymptomen
Proloog	Rijk Zwaan	S	2,6
Bonsagan	Rijk Zwaan	HR	1,7
Carapaz	Rijk Zwaan	S	2,2
Dee Viate	Enza	HR	1,5
DRCE1355	De Ruiter	IR	1,4
Garpo	De Ruiter	IR	1,5
Gideon	De Ruiter	IR	1,3
Hi Light	Nunhems	HR	1,7
Hi Pace	Nunhems	HR	1,7
Severance	Nunhems	IR	2,3

Hoe hoger, hoe meer bladsymptomen (0-4)

De resistenties zijn opgegeven door de zaadhuisen. CGMMV = Cucumber green mottle mosaic virus, komkommerbontvirus (S = sensitief, IR = intermediair resistent, HR = hoog resistent).

Tobamovirussen teisteren de vruchtgroenteteelten al jaren. In 2018 kwam het Tomato Brown Rugose Fruit Virus (ToBRFV) naar de Europese tomatenteelten. Het is inmiddels wijdverspreid, ook in België en Nederland. Het Cucumber Green Mottle Mosaic Virus (CGMMV) is een oude bekende die al jaren schade aanricht in de komkommerteelt. Door het veranderende klimaat, vooral de warmere zomers, lijkt CGMMV opnieuw terrein te winnen en zwaardere uitbraken te veroorzaken.

Boven: ToBRFV leidt tot wankleurings op vruchten.
Onder: CGMMV-symptomen in de kop.

haald op jonge planten en op grote schaal in praktijkomstandigheden om voldoende data te genereren voor de opbouw van een objectief kader. Ook binnen het B2B-project zetten we sterk in op het rassenonderzoek naar ToBRFV in tomaat. ToBRFV is een relatief nieuw virus, waardoor het inbouwen van resistentie in de rassen nog in volle ontwikkeling is. Hierdoor is nog niet altijd voldoende geweten hoe een ras presteert in verschillende praktijksituaties. Daarom testen we in het onderzoek de tomatenrassen eerst onder standaardcondities in groeikamerexperimenten. In deze proeven worden jonge planten eenmalig blootgesteld aan een hoge concentratie ToBRFV en

Uiteenlopende resistentielabels maken het kiezen voor het juiste ras moeilijker.

vervolgens een aantal weken opgevolgd, zowel naar symptoomexpressie als naar virusconcentraties.

Bij rassen van Axia Vegetable Seeds, De Ruiter en Enza Zaden zagen we vrijwel geen virusvermenigvuldiging en geen symptomen. Bij Nunhems, Rijk Zwaan en Syngenta zagen we wel virusvermenigvuldiging en hier en daar beperkte symptomen op de bladeren. Deze resultaten zijn veelbelovend, aangezien alle geteste rassen aanzienlijk minder symptomen vertoonden dan de vatbare controles. Om definitieve conclusies te trekken over de prestaties van resistente rassen in praktijksituaties moeten nog bedrijven worden opgevolgd waar deze rassen zijn aangeplant. Groeikamerproeven geven slechts een eerste indicatie, omdat we de rassen hier slechts kort en met eenmalige hoge virusblootstelling testen. In de praktijk kunnen de rassen vaker in contact komen met het virus. Daarom is opvolging in de praktijk noodzakelijk. Huidige resultaten tonen aan dat rassen die goed presteerden in groeikamerproeven soms toch virusvermenigvuldiging en/of symptomen vertonen in de praktijk, maar ook omgekeerd waarbij rassen het in de praktijk beter doen dan verwacht.

Drainwater als effectieve monitoringstool

Of je nu een resistent ras teelt of niet, je bent nooit helemaal zeker dat je de teelt zonder symptomen kunt afronden als er toch een infectie met het virus gebeurt. Daarom is het belangrijk om er vroeg bij te zijn wanneer er virus opduikt. Omdat het tijdrovend is om alle planten te controleren, zijn we in beide projecten op zoek gegaan naar een goed alternatief. Uit onderzoek bleek dat het analyseren van drainwater op ToBRFV en CGMMV effectief is om de virusstatus in de teelt te voorspellen. Je kunt deze virussen in het drainwater detecteren voordat er symptomen zichtbaar zijn in de plant. Door het

drainwater tweewekelijks te monitoren, kun je aan de hand van een stijging in virusconcentratie voorspellen of er (opnieuw) virus aanwezig is in de serre. In een eerste succesverhaal van drainwatermonitoring konden symptomen enkele weken vooraf worden voorspeld, nog voordat ze daadwerkelijk optraden. In een tweede succesverhaal werd een stijgende virusconcentratie in het water waargenomen. Hierdoor kon de haard worden getraceerd tot op één rij. Dit stelde de teler in staat om snel te reageren en de verspreiding van de infectie te voorkomen. ■

[Dit artikel kwam tot stand in samenwerking met Scientia Terrae, Proefcentrum Hoogstraten, Via Verda en Inagro.](#)

Strikte hygiëne blijft belangrijk

Het aanhouden van correcte hygiënemaatregelen blijft essentieel in alle gevallen. Proper starten is heel belangrijk, geef dus voldoende aandacht aan de teeltwissel. Daarnaast is hygiëne belangrijk om ervoor te zorgen dat het virus niet binnenkomt. Stel voldoende strenge hygiënemaatregelen op voor bezoekers en je eigen personeel. Bovendien zijn ook maatregelen in de teelt belangrijk. Regelmatig handen en materialen ontsmetten, bijvoorbeeld om de rij, helpt voorkomen dat het virus zich verder verspreidt. In Boer&Tuinder van 21 januari 2021 verscheen een artikel over werkende ontsmettingsmiddelen. Je kan het raadplegen via het archief op de Boerenbondwebsite.

Succesvol Fendt-treffen

Weinig tractormerken hebben zo veel binding met hun eindklanten als Fendt. Die verbondenheid kwam volop tot uiting tijdens het Fendt-treffen, eind juni op de Hippodroom in Kuurne.

Tom Destoop, verantwoordelijke Landbouwmechanisatie en Bodembeheer

Hilaire Van Der Haeghe, de importeur van Fendt-tractoren in België, slaagde erin om zijn jarenlang opgebouwd cliënteel te verzamelen. Het resultaat was een groene golf van tractoren in de paardenhippodroom. Voor importeur Hilaire Van der Haeghe was het event een groot succes: "Het was van 2010 geleden dat er nog een Fendt-treffen in ons land werd georganiseerd. Het was dus voor ons ook even afwachten hoeveel deelnemers en bezoekers er deze keer zouden komen opdagen. Maar dankzij onze dealers, hun klanten en alle bezoekers werd het een groots en succesvol evenement. We willen hen dan ook van harte bedanken voor al hun inzet."

Wer Fendt fährt, führt

Met meer dan 700 deelnemende Fendt-tractoren en ruim 4500 bezoekers kan de importeur terugblikken op

een geslaagd Fendt-treffen in Kuurne waar je een verzameling van meer dan 130.000 pk's kon zien. Een wandeling door de geparkeerde tractoren betekende meteen ook een reis door de tijd. De oudste aanwezige Fendt: een Dieselross uit 1930 van Bert Muys uit Bossuit contrasteerde mooi met de nieuwste generatie Vario-trekkers. Geert Depuydt uit Oostrozebeke bracht een Fendt 930 mee uit 2005 met maar liefst 44.270 draaiuren. Typerend voor de Fendt-bestuurder is de trots die men uitdraagt voor het merk. Bewijs daarvan is natuurlijk de talrijke opkomst, maar ook het succes van de Fendt-shop ter plaatse. De slogan 'Wer Fendt fährt, führt', letterlijk vertaald 'Wie met een Fendt rijdt, leidt', was dan ook op zijn plaats in Kuurne. ■

[Meer foto's op www.boerenbond.be/fendt-treffen](#)

Dealer Naessens toonde samen met loonwerken Destoop de precisie van de 722-tractoren.

Heel wat Fendt-oldtimers zakten af naar Kuurne.

Nieuwe Fendt 600 Vario

Tijdens het Fendt-treffen werd onder meer de nieuwe Fendt 600 Vario voorgesteld. Deze nieuwe serie vult het gat tussen de 500 Vario en de 700 Vario Gen7. Er zijn vier modellen beschikbaar: 614, 616, 618 en 620 met een maximaal vermogen van 164 pk tot 224 pk. Alle modellen hebben een nieuw ontwikkelde viercilinder onder de motorkap. Bij de ontwikkeling van de Fendt 600 Vario lag de lat hoog. Het resultaat is een krachtige en flexibele trekker met een compacte bouw die alles in zich heeft van de 700 Gen7, denk maar aan VarioDrive en VarioGrip.

Vraag advies aan onze experts

Als lid van Boerenbond (reeks 1 en 2) kan je **advies** vragen over een zeer breed gamma van onderwerpen.

Vragen over de pachtwetgeving, ruimtelijke ordening, bouwen milieuvergunningen, sociaal statuut ...

Je kan ze stellen aan onze experts tijdens hun **zitdagen**. Langskomen kan enkel **op afspraak!**

Het eerstelijnsadvies van Boerenbond is het **eerste half uur gratis**. Voor eventuele nazorg (dossier samenstellen, formulieren invullen ...) of permanente dossieropvolging wordt een vergoeding gevraagd. Voor gespecialiseerde aangelegenheden wordt doorverwezen naar een expert van SBB.

**Zomer-
regeling van
1 juli tot
31 augustus**

Antwerpen	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Brecht	20 aug	dinsdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	SBB, Vaartstraat 79
Sint-Katelijne-Waver	21 aug	woensdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	SBB, Mechelsesteenweg 109 A
Geel	22 aug	donderdag (9.30-12.00)	014 59 51 60	Boerenbond, Maal 1
Vlaams-Brabant	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Pepingen	19 aug	maandag (10.00-14.00)	0473 88 21 05	Dravershof, Ninooftsesteenweg 94
Leuven	20 aug	dinsdag (9.00-12.00)	0473 88 21 05	Boerenbond, Diestsevest 40
Londerzeel	28 aug	2e en 4e woensdag (9.00-13.00)	0473 88 21 05	Gildenhuis, Gildenstraat 19
Neerlinter	5 sep	1e en 3e donderdag (9.30-12.00)	0473 88 21 05	KBC Verzekeringen, Kasteelstraat 8
Bekkevoort	22 aug	2e en 4e donderdag (9.30-12.00)	0473 88 21 05	SBB, Staatsbaan 106
Limburg	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Genk	na afspraak	na afspraak	011 30 37 10	Boerenbond, Jaarbeurslaan 29, 2de verdiep
Sint-Truiden	30 jul	tweewekelijks op dinsdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Tiensesteenweg 178, blok A (boven Decathlon)
Bree	24 jul	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Peerderbaan 21
Tongeren	1 aug	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	011 30 37 10	SBB, Aniciuspark 16
Oost-Vlaanderen	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Aalst	10 sep	tweewekelijks op dinsdag (9.30-13.00)	09 243 88 28	SBB, Korte Keppestraat 7 bus 11
Oudenaarde	31 jul	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Wortegemstraat 22
Zottegem	1 aug	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	K40, Kloosterstraat 40
Maldegem	22 jul	1e en 3e maandag (13.30-16.00)	0474 49 75 58	SBB, Koning Leopoldlaan 81G
Lochristi	22 en 30 jul	maandag en dinsdag (9.00-12.00)	0474 49 75 58	SBB, Rivierstraat 62
Sint-Denijs-Westrem	23 en 30 jul	dinsdag (14.00-16.00)	0474 49 75 58	Boerenbond, Kortrijksesteenweg 1144 J
Beveren	27 aug	2e en 4e dinsdag (14.00-16.00)	0477 34 17 77	SBB, Gentseweg 188
West-Vlaanderen	datum	enkel op afspraak	telefoon	adres
Diksmuide	19 aug	maandag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	SBB, Kaaskerkestraat 100
Veurne	21 aug	woensdag (9.00-12.00)	0478 34 39 50	Dienstencentrum De Zonnebloem, Zuidstraat 67
Roeselare	23 en 30 jul	dinsdag (9.00-16.00)	051 26 03 80	Boerenbond, Diksmuidsesteenweg 406
Loppem	25 jul en 1 aug	donderdag (14.00-16.00)	0474 49 75 58	SBB, Autobaan 6A (opgelet: nieuwe locatie)
Gistel	25 jul	1e en 3e donderdag (9.00-11.30)	0474 49 75 58	Cultureel Centrum, Hoogstraat 1
Ieper	23 jul	tweewekelijks op dinsdag (9.30-13.00)	09 243 88 28	SBB, Diksmuidseweg 95
Zwevegem	24 jul	tweewekelijks op woensdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Harelbeekstraat 169
Tielt	25 jul	tweewekelijks op donderdag (9.00-12.00)	09 243 88 28	SBB, Sint-Janstraat 185

Heb jij een vraag over je bedrijf? Bel dan onze advieslijn 016 28 61 61.

Mailen kan ook naar advies@boerenbond.be.

eerste halfuur
is gratis

Bezwaar tegen natuurbeheerplannen in Balen

RUIMTELIJKE ORDENING Tussen 6 mei en 5 juni lagen de natuurbeheerplannen Scheps-Straalmolen en Most-Keiheuvel in publieke consultatie. Beide natuurbeheerplannen situeren zich in Balen en worden ingediend door Agentschap voor Natuur en Bos (ANB). We hebben de plannen met de betrokken bedrijfsgilde besproken en een gefundeerd bezwaar ingediend.

Situering

De natuurbeheerplannen situeren zich beide in de Vallei van de Grote Nete. De plannen bestaan ruimtelijk uit twee delen: de deelnemende percelen – ook wel beheerde eenheden genoemd – zijn percelen die ANB reeds in beheer en/of eigendom heeft. Hierrond tekent men een ruimer globaal kader, waarbinnen ook percelen vallen die ANB niet in beheer of eigendom heeft. Het globaal kader van beide plannen is ruim getekend: Scheps-Straalmolen omvat 1049 ha, Most-Keiheuvel 508 ha. Het globaal kader houdt geen rekening met de ruimtelijke bestemming. Scheps-Straalmolen bestaat bijna volledig uit agrarisch gebied. Voor Most-Keiheuvel is dat hoofdzakelijk groen gebied, maar het neemt wel een aantal stukken belangrijk landbouwgebied op in het globaal kader die weinig natuurpotentieel hebben. Beide plannen situeren zich grotendeels in habitatrictlijngebied en dienen ook tot realisatie van de wettelijk vastgelegde natuurdoelen in die gebieden. Daarentegen nemen beide plannen een veel

ruimere oppervlakte op dan nodig is om de natuurdoelen te realiseren en neemt Scheps-Straalmolen in het bijzonder in zijn globaal kader 357 ha agrarisch gebied op dat buiten habitatrictlijngebied ligt. Beide plannen, Scheps-Straalmolen in het bijzonder, schenden daarnaast ook een aantal aspecten van het Vlaams ruimtelijk beleid.

Wat zijn de gevolgen?

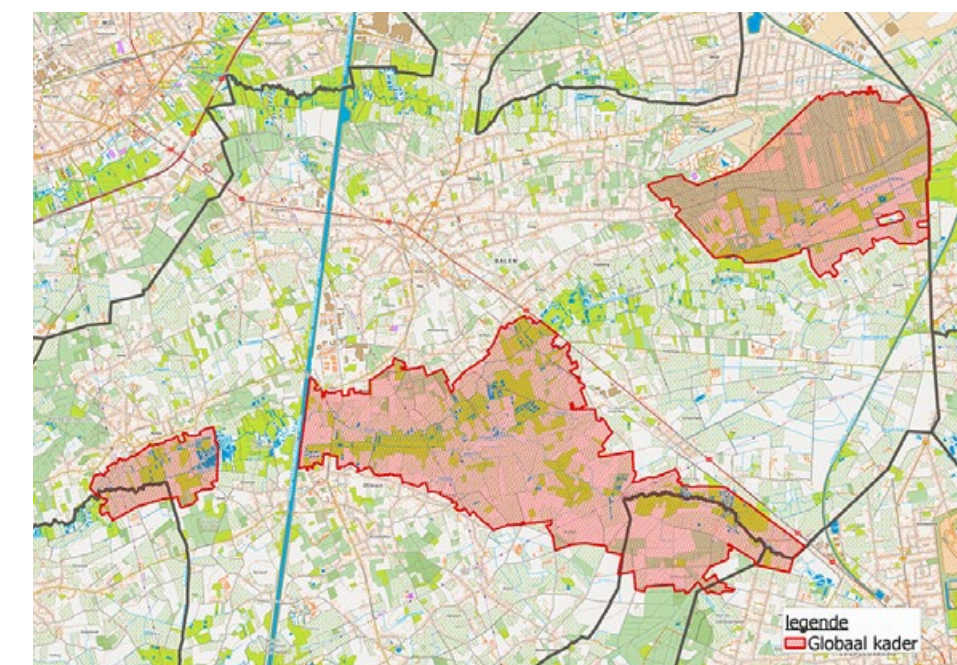
De directe gevolgen van de intekening van een landbouwperceel waarvan de landbouwer eigenaar of gebruiker is, beperkt zich tot de mogelijkheid voor ANB om bij een succesvolle aankoop in der minne van een perceel een deel van het betaalde bedrag (tot 27.000 euro/ha) terug te vorderen van de Vlaamse overheid in de vorm van een aankoopsubsidie. Er wordt dus geen recht van voorkoop of van voorkeur verleend en er worden geen beperkingen op het aanwezige landbouwgebruik van kracht. Daarentegen stelt Boerenbond wel bezwaar bij het

rechtszeker gebruik van die gronden op lange termijn door toekomstig beleid, de aantasting van de agrarische structuur van het landschap en de mogelijke voorafname dat dit betekent voor toekomstige ruimtelijke processen (bijvoorbeeld RUP).

Wat doet Boerenbond?

Boerenbond heeft de plannen samen met de bestuursleden van de Bedrijfs-gilde Balen-Olmen grondig doorgenomen en een gefundeerd bezwaar ingediend. Het bestuur heeft eveneens overlegd met het gemeentebestuur, dat vervolgens negatief advies gaf op dit plan. We organiseerden een infovergadering voor alle leden van de bedrijfsgilde en adviseerden hoe ieder een individueel bezwaar kon indienen. De publieke consultatie is nu afgerond, maar wij blijven alle natuurbeheerplannen verder opvolgen. Met vragen over dit dossier kan je terecht bij de betrokken regioconsulent. ■

Wout Van den Bossche, regioconsulent
wout.van.den.bossche@boerenbond.be

We hebben de plannen grondig doorgenomen en samen met de bedrijfsgilde bezwaar ingediend.

Ambtenaren maken kennis met landbouwsector

EVENEMENT Op dinsdag 18 juni werd een ambtenarendag georganiseerd op de Beenshoeve in Linter. Meer dan dertig ambtenaren die actief zijn in de provincie Vlaams-Brabant werden ondergedompeld in de wereld van wijnbouw en akkerbouw.

Wijnbouw en akkerbouw

De dag begon met een toelichting over wijnbouw en akkerbouw in onze provincie. Wijnbouw zit in de lift in Vlaams-Brabant: 32 wijndomeinen produceren wijn van 78 ha wijndruiven. Boerenbond heeft een eigen werking rond wijnbouw uitgebouwd waarbij 100 Vlaamse wijnbouwers zijn aangesloten. Deze werking zet in op onderzoek, vorming, promotie van de wijnbouwsector en advies. Dat Vlaams-Brabant een akkerbouwprovincie is, is al goed bekend. In Vlaams-Brabant vind je zowel gespecialiseerde akkerbouwbedrijven als gemengde bedrijven die akkerbouw combineren met een andere sector, hoofdzakelijk rundvee en groenteteelt. De belangrijkste akkerbouwteelten in onze provincie zijn granen, aardappelen en suikerbieten, maar we zien ook

de teelt van cichorei, koolzaad, vlas, uien en akkerbouwmatige groenten.

Boerenbond, meer dan een syndicale organisatie!

In het tweede deel van de voormiddag kwamen de verschillende diensten van Boerenbond aan bod. Boerenbond is immers meer dan een syndicale organisatie. Zo wordt ingezet op landbouweducatie via Plattelandsklassen. Via Boerenbond Vormt zetten we in op kwaliteitsvolle vorming voor onze leden. Onze 100 zorgboerderijen worden ondersteund door het Steunpunt Groene Zorg. Binnen Boerenbond zetten we ook in op advies en projecten rond klimaat en technologie en werken we rond thema's als bodem, emissies, circulariteit, klimaat, energie en water. De collega's van het team Ondernemerschap zetten in op 360° ondernemen en ondersteunen land- en tuinbouwers doorheen hun hele loopbaan en op specifieke sleutelmomenten. Tot slot kwamen de activiteiten van Werkers in Aanneming aan bod en werd er toegelicht hoe Boerenatuur zich inzet om landbouw en natuur in Vlaanderen te verbinden.

Beenshoeve

Na de lunch nam bedrijfsleider Philippe Avermaete ons mee in het verleden en heden van het bedrijf. Philippe is ondertussen de derde generatie op de Beenshoeve. Sinds hij een achttal jaar geleden mee in het bedrijf stapte, probeert Philippe een andere wending te geven aan de bedrijfsvoering. Zijn stageperiode was op dat vlak de inspiratiebron om ook op de Beenshoeve zeer nadrukkelijk bodemgezondheid centraal te stellen. Dit wordt gedaan door een heel aantal kleine en grotere aanpassingen zoals niet-kerende grondbewerking, zeer bewust gebruik van groenbedekkers en prioritaire inzet van organische bemesting. ■

Els Corbeels, provinciaal secretaris
els.corbeels@boerenbond.be

© ELS CORBEELS

Tweede editie van BOOST vraagt om navolging

EVENEMENT “Ik heb onze leerlingen maar zelden zo enthousiast zien terugkomen van een uitstap als gisteren.” Niets dan lovende reacties, van leerkrachten maar ook van ouders die “de school wilden bedanken voor de organisatie” ... Hun kinderen hebben thuis blijkbaar onophoudelijk over de dag verteld. “Het is maar een van de vele positieve reacties die we mochten ontvangen na de jongste editie van BOOST, wat staat voor ‘Boerderij op Stelten’, in Pelt op 25 juni. De dankwoorden zijn in de eerste plaats voor Bram en Christien die hun bedrijf Klaverhof openstelden voor 300 kinderen én voor de vele enthousiaste vrijwilligers die de kinderen een prachtige dag bezorgden. De formule BOOST, met workshops, een rondleiding, een leuk doorschuifstelsel, een gevarieerd aanbod én als klap op de vuurpijl ook nog lekkere frietjes, is nu een tweede keer succesvol geweest. De vele positieve reacties in Mol en Pelt nodigen uit om BOOST verder te introduceren. ■

Peter Bruggen, provinciaal secretaris
peter.bruggen@boerenbond.be

© FOTOS PETER BRUGGEN

© PETER BRUGGEN

Voor zijn inspanningen werd Maarten Gelders van Den Boogerd bekroond met de titel ‘Meest bijvriendelijke boomgaard 2024’.

Den Boogerd uit Halen heeft meest bijvriendelijke boomgaard

WEDSTRIJD Deze verkiezing van ‘meest bijvriendelijke boomgaard’ is een initiatief van BioForum in het kader van de promotiecampagne ‘De mooiste boodschap is bio – uit Europa’. Met de wedstrijd wilde de Vlaamse sectororganisatie voor biolandbouw biologische fruitteelters die extra aandacht geven aan biodiversiteit in de kijker zetten en consumenten bewust maken van het belang van bijen en de meerwaarde van biologisch fruit.

De winnaar van de 2024-editie is Maarten Gelders van de Boogerd in Halen. Wie er won werd bepaald door het aantal publieksstemmen en een jury die de meer professionele aspecten van de boomgaarden beoordeelde. Wat begon met een paar fruitbomen als hobby groeide uit tot een biologisch bedrijf met 30 ha kersen, pruimen, appels en noten. Maarten Gelders van Den Boogerd in Halen zorgt bovendien dat er niets verloren gaat van zijn seizoensfruit. Zo maakt hij ook sappen en stroop met het fruit van eigen teelt.

Insectenhôtels

Om bijen en andere nuttige insecten aan te trekken, neemt Maarten allerlei maatregelen. Er worden insectenhôtels geplaatst en delen van de boomgaard worden niet gemaaid. Dode bomen aan de bosrand blijven bewust staan en rondom de boomgaard zijn er extra houtkanten als schuilplaats en overwinteringsplaats. Deze ingrepen zijn volgens Maarten dan ook noodzakelijk: de aanwezigheid van nuttige bestuivers bepaalt namelijk de oogst van zijn hoogstambomen. ■

Peter Bruggen, provinciaal secretaris
peter.bruggen@boerenbond.be

Waarom Deense melkveehouders de gelukkigste ter wereld zijn

STUDIEREIS Studiekring Melkvee Gent-Eeklo organiseerde vorige maand een vierdaagse studiereis naar Denemarken. Het natte voorjaar zorgde voor heel wat stress om het landwerk klaar te krijgen, maar op 18 juni stapten we toch allemaal op de bus. De verplaatsing met de bus liet toe dat we op de heenreis in Nederland het bedrijf van de Gebroeders Vroege en op de terugreis het bedrijf Westrup Koch in Duitsland konden bezoeken. In Denemarken bezochten we afwisselend Holstein- en Jerseybedrijven. Op elk bedrijf hoorden we

melkveehouders die overtuigd waren van hun gemaakte bedrijfskeuze. Het waren stuk voor stuk bedrijven waar iets te leren viel.

Biogascentrales

Wat meteen opviel, waren de vele zonneparken in Noord-Duitsland. In Denemarken wordt op alle bedrijven de verse mengmest en de stal-mest opgehaald en gaat die vervolgens naar een biogastallatie in de buurt (op 5 tot 40 km afstand). Na de vergisting wordt het digestaat teruggebracht naar een mest-silo van de betreffende landbouwer.

Deze mest-silo's liggen dicht bij de velden die in het voorjaar moeten worden bemest. De landbouwer krijgt een vergoeding van de biogascentrale, 2 euro voor mengmest en 6 euro voor vaste mest. Hij krijgt mest opgeslagen op een locatie dicht bij het veld én mest met een hoger werkingscoëfficiënt: een win-win-win voor iedereen! In totaal bezochten we zes melkveebedrijven, een stamboekorganisatie en de melkerij Arla.

Nieuwsbrief

Kon je er niet bij zijn? Niet getreurd, via een aantal sfeer-

beelden en een korte uitleg kan je gedurende de zomerperiode ons reisverhaal volgen in de wekelijkse nieuwsbrief op maat, die je op zaterdagochtend in je mailbox vindt. Het was zeker een intensieve reis, maar de vele diverse verhalen zorgden ervoor dat de interesse van de groep hoog bleef. De groepssfeer was dan ook navenant. Iedereen vergat de natte velden thuis en kreeg energie van de boeiende verhalen van melkveehouders die hoopvol naar de toekomst kijken. ■

Dirk Audenaert, sectorconsulent
dirk.audenaert@boerenbond.be

RUP All-Drain en omgeving in Dentergem

RUIMTELIJKE ORDENING Het gemeentebestuur van Dentergem start met de opmaak van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) 'All-Drain en omgeving' om het voorwaardelijk gunstig planologisch attest van het bedrijf All-Drain te verankeren. Het lokaal bestuur wenst de omgeving rondom het bedrijf te optimaliseren en te vergroenen waardoor de contouren

van het RUP werden uitgebreid met de aanpalende zones tussen de Woutergemstraat, woonwijk Abbeლოს, de Speibeek en de Oude Mandel. Er wordt een publieke raadpleging georganiseerd van 24 juni tot en met 23 augustus. Alle info op www.dentergem.be/rup-all-drain-en-omgeving. ■

Michiel Van Robaey, regioconsulent
michiel.van.robaeys@boerenbond.be

Op bezoek in de Boerderij van de Toekomst

DAGUITSTAP Met 32 enthousiaste West-Vlaamse Groene Kringers trokken we onlangs naar onze noorderburen. In Lelystad, in de Nederlandse provincie Flevoland, bevindt zich de 'Boerderij van de Toekomst'. Op de ingepolderde Flevopolder onderzoekt Wageningen University & Research er verschillende proeven op een 1000-tal ha. De Boerderij van de Toekomst situeert zich op andere plaatsen in Nederland om vergelijkend onderzoek te kunnen doen op verschillende bodems: veenkolonien, klei, zand, löss ... Wij bezochten WUR Open Teelten (lichte

klei/zavel). Het doel is om 10 à 15 jaar vooruit te kijken en oplossingen te vinden voor verschillende uitdagingen (weersextremen, bodemkwaliteit, gewasgezondheid, productiviteit, markt, verdienmodel, biodiversiteit ...). Ze willen een toekomstbestendig landbouwsysteem realiseren dat productief, regeneratief, robuust en weerbaar is. Hun oplossingen liggen onder andere in agro-ecologie en technologie. De proeven die we te zien kregen waren agroforestry en strokenteelt. ■

Astrid Deneire, organisatieconsulent
Groene Kring

Boerenbond dient bezwaar in tegen RUP 'Toeristische ontsluiting Middelkerke'

RUIMTELIJKE ORDENING Op maandag 1 juli liep het openbaar onderzoek af met betrekking tot het RUP 'Toeristische ontsluiting Middelkerke'. Met dit RUP wil provincie West-Vlaanderen in samenwerking met de gemeente Middelkerke een nieuwe weg aanleggen om het toeristische verkeer komende van de E40 langs Slijpe te leiden naar de kust en onder meer naar de randparking 'Westendelaan'. Al geruime tijd voeren we vanuit Boerenbond actie tegen deze plannen, bijgevolg werd nu ook een onderbouwd bezwaar ingediend met als elementen:

- De problematiek van sporadisch stilstand verkeer wordt via de verkeersstellingen niet bevestigd. Er is amper sprake van een problematische verkeersdoorstroming;
- De voorziene compensaties zijn hoogst onzeker en kunnen onmogelijk het verlies aan huiskavel van de getroffen landbouwers compenseren;
- Er is onvoldoende aangetoond dat dit project geen betekenisvolle impact zal hebben op het nabijgelegen habitatgebied 'Duingebieden inclusief IJzermond en Zwin'.

Regioconsulent Michiel Van Robaey: "Met een problematiek die amper aantoonbaar is, een plan dat ongehoord veel ruimte inneemt en een budgettair verhaal dat buitensporig veel vraagt van de belastingbetalers, begint dit steeds meer te lijken op een prestigeproject. Het zou voor ons onbegrijpelijk zijn dat de provincie tegen wil en dank doorzet met dit project en tegelijk de mond vol heeft over het beschermen van de open ruimte." ■

Michiel Van Robaey, regioconsulent
michiel.van.robaeys@boerenbond.be

Commerciële berichten

Quotas

Nerd te koop
en te koop gevraagd:
Tel. 0475-555834

963

NER-D te koop/gevraagd.
Contacteer 't Boerenhuys
vrijblijvend via
050/70 80 80 of
info@boerenhuys.be

967

Rollend materiaal

Gezocht:

Tractor klein - groot -
smalspoor, merk gn belang,
mag werk aan zijn
T. 0495 277 174

965

Gezocht:

verreiker - kniklader minikraan,
merk geen belang,
mag werk aan zijn
T. 0495 277 174

966

Landbouwwagen 2,5 x 5m, Hefmast
Campadelli T. 011 58 33 23 na 18u

987

Over te nemen

Witloofbedrijf + frigo's te koop in
Aarschot T. 0476879626

983

Verschillende

DEVOS brijbakken/mestmixer/
silo's (9/9/24T)/regelkastenSTIENEN/
voedervijzels/noodstroomgenerator/
hondenkennel (grote hond)
T. 09/3715893

985

Masterbloc / Betonblok / Legoblok te
koop - 170 stuks - 1500 x 750 x 400 -
1070 kg / stuk, 1 x gebruikt, regio Aalst
T. 0495 50 50 19

986

Bloemen-planten

Aardbeientrayplanten Sonsation. Te
vragen op het T. 0479/853713

988

Voertuigen

DRINGEND GEZOCHT:

- oude vrachtwagens, traktoren,
grondverzetmachines,
electro groepen, bestel- en
personenwagens, 4x4, bussen enz.
Tel. 0475731859 ook WE

989

Algemeen

Betalingsrechten te koop
T. 0472942322

984

Zoekertje plaatsen?

Mail naar
info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

 **Heeft u
vastgoed
te koop?**
Adverteer bij ons!
Bel 016 28 63 33

"Gevraagd: chauffeur CE (vervoer van varkens)"

DEWYSE
VARKENS & DEENSE PORCELEN

DEKRIJPE DEENSE ZEUGEN
BIGGEN- EN VARKENSHANDEL
BVBA Dewyse & Co.

Molenweg 6 • 8650 Klerken
0495-24 88 99 (Hugo)
0495-24 88 11 (Jo)
jo@varkensdewyse.be
www.varkensdewyse.be

AERTSEN MAKELAARS
je houvast in vastgoed.

AERTSEN
Makelaars

AGRARISCH VASTGOED
Noorderkempen

VERKOOP, ADVIES & BEMIDDELING

- Landbouwgronden
- Land- en tuinbouwbedrijven
- Melkvee-, varkens- en kippenbedrijven

AERTSENMAKELAARS.BE

INFO@AERTSEN.BE
03 270 76 25
HUFFELPLEIN 1, LOENHOUT
BIV 512.609

Nieuw bij Agridoor, Isolerende
PVC wandpanelen.

agridoor

MADE IN BELGIUM BY AGRIDOOR
Hostede 1 • 8690 Hoogstade
058 62 86 77 - 058/62 86 78 - www.agridoor.be

opruwen bestaande
roosters / vloer
Staelens Johan
Ichtegem

0474/ 21 78 74
www.staelensichtegem.be

Laat zien hoe groot je kan zijn

Contacteer ons via
mediaservice.be

Mediaservice
gericht adverteren

SPECIALISTEN
IN ONS VAK

Veescheren, klauwverzorging,
stalreiniging ...

Ontdek ons aanbod op
WWW.WERKERS.BE

focus
Cijfers op maat van je bedrijf

Meer dan een klassieke
bedrijfsboekhouding

Focus is de financiële managementtool die zorgt
voor een scherpe dynamische kijk op de kerncijfers
van al je land- of tuinbouwactiviteiten. Focus is
dus meer dan een klassieke bedrijfsboekhouding.

START NU OP [BOERENBOND.BE/FOCUS](https://boerenbond.be/focus)

HEUSDEN Schaffer schaffer.be
011 68 38 99

WIELLADER OP MAAT
Keuze uit verschillende motoren,
hefhoogtes en snelheden

Schaffer 3650
vs. **EUR 23/dag***
*vraag onze voorwaarden

COMPACT - KRACHTIG - POLYVALENT

DOSEERSYSTEMEN

VOOR HET TOEDIENEN VAN:
MEDICIJNEN - ZUREN - PEROXIDES
CHLOOR PRODUCTEN

PUUR OF VERDUND

BREDE DOSERINGSMOGLIJKHEDEN
VANAF 0.001% TOT 5%
(afhankelijk van het model)

HQ-LINE BV
TEL.014-308431 | www.hq-line.be | info@hq-line.be

 NOTARIËLE AANKONDIGING?
mail naar info@mediaservice.be
of bel 016 28 63 33

LOISELET HUUR-VERKOOP-SERVICE

LIBRAMONT beurs
HIER BEGINT EEN DUURZAME WERELD

VAN 26 TOT 29 JULI 2024

Tot binnenkort op de beurs!
Kom en zie alle machines op onze verschillende stands:

STAND N°25.03 **EMILY LOISELET** 30 ANS

STAND N°15.21 **DEUTZ FAHR**

STAND N°75.03 **MANITOU** HANDLING YOUR WORLD

Aarzel niet om contact met ons op te nemen :
068/26.46.44 om uw lokale distributeur te vinden

Adverteer in dit vakblad met kwaliteitslabel
en bereik uw juiste doelgroep.

Dit label waarborgt:

- onafhankelijke redactie - objectieve informatie
- duidelijk onderscheid reclame en redactie
- vaste verschijningsdata - correcte, marktconforme tarieven
- jaarlijkse CIM-controle

Met de waarborg van uitgeverfederaties UPP en VUKPP - Info: info@upp.be of info@vukpp.be

BEDNAR Profiteer van onze **ZOMERKORTINGEN**

Grondbewerking

Zaaien en bemesten

Beheer van de oogstresten

Schoffelen tussen de rijen en op de rijen

✓ 25 jaar ervaring
 ✓ Innovatieve, eenvoudige en intuïtieve machines
 ✓ Meer dan 40 modellen met een werkbreedte van 3 tot 18 m

DistriTECH JOSKIN

Neem contact met ons op voor meer informatie!
www.distribtech.be

STAES.COM **TANKS VOOR DE LANDBOUW**
 Opslagtanks - Druktanks - Mengtanks - Roerwerken
 BESTEL UW TANK OP MAAT GEBOUWD OF KIES ONLINE
 UIT ONZE VOORRAAD VAN MEER DAN 800 TANKS!

» POLYESTEREN OPSLAGTANKS

- ✓ opslag van vloeibare meststof
 - vertikaal
 - platte bodem
- ✓ voor densiteit 1,3
- ✓ inox afsluitkraan met snelkoppeling
- ✓ inox mangatdeksel
- ✓ inox verankering

21.000L = Prijs op aanvraag
 26.000L = Prijs op aanvraag
 32.000L = Prijs op aanvraag
 42.000L = Prijs op aanvraag
 52.000L = Prijs op aanvraag
 62.000L = Prijs op aanvraag
 72.000L = Prijs op aanvraag
 82.000L = Prijs op aanvraag
 102.000L = Prijs op aanvraag

» nieuwe tanks

Door de sterk schommelende prijzen van de grondstoffen kunnen wij u niet van alle artikelen vaste prijzen geven

www.staes.com · tel: 0032 (0)14 25 93 00 · info@staes.com
 Nijverheidsstraat 48 · B-2260 Oevel (nabij Herentals en Turnhout)

Volledige voorraad met prijzen op: WWW.STAES.COM

BOSCH BETON

**GOED BOEREN
GOED VOEREN**

Goed ruwvoer is de basis voor alles.

Bel uw persoonlijke adviseur
 Tel: +32 (0)470 855832

BUILDING A SOLID FUTURE **BOSCHBETON.BE**

Boer&Tuinder

Weekblad voor leden van Boerenbond

ISSN 0772-7054

REDACTIE

Elisabeth Mertens (directeur)
 Lieven Vancoillie (hoofdredacteur),
 Liesbet Corthout (adjunct-hoofdredacteur),
 Jo Gennez (redactiecoördinator),
 Ivan De Clercq, Tom Dewanckele en
 Sanne Nuyts (journalist),
 Agnes Robeyns (redactiesecretariaat).

VORMGEVING

Kris Thielemans en Frank Taillieu (grafisch redacteur)
 Basiel Dehasselair, Hans Haegemans en Kim Lemin
 (vormgeving).

REDACTIEADRES

Diestsevest 40, 3000 Leuven, boer&tuinder@boerenbond.be
 T. 016 28 63 01

RECLAMEREGIE MEDIASERVICE

Philippe Persoons, Kathleen Peeters (verkoop),
 Eleni Baert (productie en administratie),
 Winnie Doms (administratie).

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Frans De Wachter, gedelegeerd bestuurder Boerenbond vzw
 Diestsevest 40, 3000 Leuven

Drukkerij

Graphius Group, Oostakker

De oplage van *Boer&Tuinder* wordt gecontroleerd door CIM.

Gemiddelde oplage per nummer 14,785 ex.

Winnaar BTOB-Award 2019. Lid van WE MEDIA.

Voor het overnemen van artikelen uit *Boer&Tuinder* is steeds schriftelijke toestemming van de redactie nodig. Bronvermelding is altijd verplicht.

Boer&Tuinder niet ontvangen?

Bel 016 28 60 00 of mail naar ria.torbeyns@boerenbond.be

Wil je adverteren in Boer&Tuinder?

Neem contact op met Mediaservice
 016 28 63 33 of info@mediaservice.be
www.mediaservice.be

Zoek je andere info?

Recente marktberichten, de contactgegevens van je consultant, het startuur van een voordracht ... raadpleeg onze website:

www.boerenbond.be

 Volg ons op Facebook,
www.facebook.com/boerenbond

 Volg ons op Twitter,
[@boerenbond](https://twitter.com/boerenbond)

© SHUTTERSTOCK.COM

Zaai passie, oogst melodie

1989. Rock Werchter was toen nog twee dagen: op zaterdag in Torhout, op zondag in Werchter. De eerste keer dat ik naar een groot muziekfestival trok. Met op de affiche – op één dag! – één van de meest legendarische en beklievende ooit: Texas, The Pixies, Tanita Tikaram, Nick Cave & The Bad Seeds, The Robert Cray Band, Elvis Costello, REM, Joe Jackson én Lou Reed ... *Walk on the wild side*. Muzikaal onvergetelijk. Ook om andere redenen, bleek vooral *the day after. Love, peace, vibes en bites*, en ook bier. Te veel bier. Op het eerste gezicht hebben stomende muziekfestivals en de zo mooie boerenstiel weinig gemeen. En toch. Beide werelden draaien om passie en toewijding. Net zoals een boer zijn gewassen en dieren verzorgt, zo bereiden muzikanten zich voor om hun beste optreden te spelen. Denk aan de band die urenlang repeteert om die ene perfecte setlist te brengen. Bijna vergelijkbaar met de dagelijkse zorg waarmee een boer land bewerkt, vruchten verzorgt of dieren kweekt. Net zoals een goed muziknummer troost en inspiratie biedt, vinden boeren vaak hun rust in de eenvoud van hun omgeving en de natuur. Zaai de passie, oogst de melodie: boeren en muziek gaan hand in hand. ■

Lieven Vancoillie

Hoofd Nieuwsdienst
lieven.vancoillie@boerenbond.be

**“Muziek en boeren:
alles draait rond passie
en toewijding.”**

“Eet eerst nog maar een boterham”

Dit weekend staat onze gemeente helemaal in het teken van nachtlawaai, lauw bier en dansende mensen. Maar liefst twee festivalletjes vinden op nog geen 5 km afstand van elkaar plaats. Aan de ene kant van de gemeente zullen zware mannen met zwarte oogschaduw staan headbangen op SJock, aan de andere kant staan lang gedrapeerde dames met dreadlocks zwoel te zwepen op Na Fir bolg. Op welk van de twee je mij en mijn dansbenen zal terugvinden, laat ik even aan jullie verbeelding over, al zal ik ook wel elke ochtend weer (zoiets tussen nagenieten en half doodgaan) in de melkput terug te vinden zijn. Hoewel ik er de afgelopen decennia amper de kans toe had, ben ik wel zo iemand die opleeft tijdens festivalletjes. Lauw bier laat ik doorgaans passeren, maar de muziek, de verschillende mensen en culturen bij elkaar. Heerlijk! Geen idee waarom, maar terwijl andere boerendochters al van kleins af aan geïnteresseerd waren

in dieren, was ik zo iemand die al van kleins af geboeid was door mensen en economie. Ik kan waarschijnlijk meer authentieke gerechten dan hoofdsteden opnoemen, en bezoek liever een supermarkt of dorpswinkje dan een kasteel of souvenirwinkel. Onlangs leerde ik trouwens een grappig Deens gebruik dat ik heel graag met jullie deel. Denen zijn erg rechtuit en zullen – in tegenstelling tot Vlamingen – amper tot niet klagen. Het is zelfs zo dat als de ene Deen toch tegen de andere Deen aan het klagen is, men zegt ‘Eet eerst nog maar een boterham’. En als we heel eerlijk zouden zijn ... Dat zou inderdaad soms meer oplossen dan over dingen te klagen die we toch niet kunnen veranderen. Al werkt zoiets nog beter met een stukje taart of pralinetje volgens mij. Het zonnetje gaan we er niet mee kunnen laten schijnen, maar dat doen we ook niet door erover te klagen.

Terwijl ik dit aan het typen ben, is manlief tussen de buien door kunstmeststof aan het strooien op onze suikerbietjes. Als de bui valt, zal hij binnenkomen om te berekenen hoever we met onze voorraad mais zullen komen en of we het rantsoen nu al moeten aanpassen. Een aantal velden zijn nu al voor de derde keer ingezaaid en ze sputteren nog altijd serieus tegen. De meeste mais kietelt nog aan onze enkels, dus ook de akkers die wel succesvol zijn ‘opgezaaid’ zullen geen topopbrengsten opleveren. Mijn kasplanning wordt dan weer wel erg blij van de ingeschatte mazout die we niet aangekocht hebben. Beregenen staat namelijk niet meteen op de planning. De akkervogels zullen dan weer op hun beurt blij geweest zijn met al de fauna-akkers en voorjaarsbraak die dit jaar aangelegd zijn. Aan de reactie van Natuurpunt daarop te lezen, hebben ze op het hoofdkantoor geen koekjes bij de koffie vermoed ik. De eerste druppeltjes vallen, manlief zal snel thuis zijn, ik zal dan al maar onze verzamelaanvraag, stockblad en rekenmachine erbij nemen. En misschien een koekje ... voor de zekerheid. ■

Eerst een boterham, dat zou inderdaad soms meer oplossen dan over dingen te klagen die we toch niet kunnen veranderen.

© SHUTTERSTOCK.COM

Samen voor meer robotrendement!

Aveve
passie voor landbouw

“We zijn erg tevreden met de productie die we nu halen. Voor de overgang haalden we 30 liter in de tank en momenteel zitten we op 35.5 liter met gelijke gehalten”

- Jan, melkveebedrijf Lauwerysen Hillen

Melkveebedrijf Lauwerysen Hillen te Merksplas wordt gerund door Jan en zijn vrouw An. Samen melken ze ongeveer 250 koeien. Jan & An zijn overgeschakeld van een carousel naar 4 Delaval robots. Een hele stap die minutieus werd voorbereid.

Bekijk hier de online getuigenis van An en Jan!

Vraag hier een gratis bezoek aan van onze robotspecialisten!

Onze landbouw, onze toekomst. Samen in actie!

VAN **26** TOT
EN MET **29**
JULI 2024

GRATIS TOEGANG

Als landbouwprofessional krijgt uw **GRATIS** ticket op www.foiredelibramont.com met de kortingscode **BOER24**

- 700 exposanten
- 5000 merken en oplossingen
- Professionele polen & parcours (melk, bio, veeteelt, innovatie, dier- en plantengezondheid (one health), agro-ecologie, wijnbouw, biogebaseerde economie, thema 2024)
- Mecanic Show, Genitec
- Veeteeltwedstrijd en presentatie van de rassen
- Talrijke demonstraties et voorstellingen van duurzame praktijken

Onmiddellijk na de Beurs van Libramont, afspraak **op 30 & 31 juli** in de bossen van **Bertrix** voor **Demo Forest**

